

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF 1885
1897—1932.

1935

Szombat, 1935. június 8.
126. szám.

PÜNKÖSDÖT A SZINHÁZAINKNAK!

Az Aradi Közlöny számára írta:

HEGEDŰS NÁNDOR,

v. országgyűlési képviselő

Ilyenkör pünkösd előtt csaknem rendszeré vált már, hogy az ardeali magyar színházak bejelentik a válságot. Téli hónapokban még valahogy keresztülvergődnek a szezonon (csak azt ne kérdezzük, hogyan), de amikor a szezon lejár, vagy megismétlődnek a szomorú botrányok, vagy pedig a direktorok egyike-másika közli, hogy „rien ne va plus“, nincs tovább. A hazárdjátéknál szokásos jelszót ide is át lehet plántálni, mert valóban aligha kell hazárdabb játék, mint a mai mostoha időkből magyar színház vezetésére vállalkozni. Az idén sem maradtak el a vonaglás tünetei. Timisoarán a szerencsétlen színészek éhóra mosták le magukról a festéket és a masztixot és a kebelén kenyere, hátán van a háza sorsa köszöntött ismét reájuk. Oradeán Parlaghv Lajos szinigazgató tett javaslatot a társulatnak, hogy konzorciumos alapon szervezkedjenek. Tudtommal csak Clujon és Satumaren tartja magát a társulat.

Sok évi próbálkozás és megpróbáltatás után el lehet mondani, hogy az ardeali magyar színészet minden módot kimerített arra, hogy valamiképpen egzisztálni tudjon. De a lehetetlennel nem lehet megbirkózni. Sok büszkeséget félre dobtunk már és lemondunk róla, hogy a nagy városok önálló színészi állomások legyenek, hogy minden kisebbségi kulturcentrumnak meg legyen a maga színpada, hogy a színész úgy éljen és megéljen, amint azt a művészi teljesítmény alapos kidolgozása megkívánja. Elnéztük, hogy télen dideregjenek és nyáron éhesen botorkáljanak összeverődött csoportokban mezővárosok deszkáin, ahol kölcsönként függönyök helyettesítik a szuffitákat és kozákdresszekben játszik Petur bánt. Mindez nem használt. Akárhogy változott a rendszer, amit a magyar színészet Ardealban magára öltött, a sivár kép ugyanaz maradt, szinte iskolapéldáiként a francia mondásnak: plus ca change, plus c'est la même chose: menél inkább változott, annál inkább maradt ugyanaz.

Mindenek magyarázata a sok között mégis csak az, hogy a magyar közönség anyagi ereje nem elegendő ma már arra, hogy a színészetet azon a nivón fenntartsa, amit akár közepes és leredukált igények megkívánnak. A kisebbségi társadalom anyagi teljesítőképességének lecsuszása egyes arányban áll a magyar színészet hanyatlásával. Hiába minden szeretet és hűség a magyar színjátszással szemben, ha a gondok emésztenek mindnyájunkat és ha a mindennapi kenyér megszerzése kimeríti erőnket. Hiányzik az, amit Romániában a román színészet sem képes nélkülözni: az állami támogatás.

A kisebbségnek igényük van a párisi szerződés szerint az állami, községi, vagy más költségvetésekben szereplő közművelődési ki-

adások méltányos részéhez. Ha az állam költségvetését átböngésszük, abban milliókat találunk román színészeti célokra, igen bölcsen és helyesen, ellenben kisebbségi kulturcélokra nem lelünk benne semmit. Dr. Fritz László alapos tanulmány alá vette egyik dolgozatában a román állam 1932. évi költségvetését és megállapította, hogy abban színházi célokra a következő tételek sorakoznak fel:

Bucuresti-i nemzeti színház	25,000.000 lei
Cluji nemzeti színház	7,000.000 lei
Iasi-i nemzeti színház	5,850.000 lei
Craiovai nemzeti színház	5,850.000 lei
Chisinaui nemzeti színház	6,500.000 lei
Cernautzi nemzeti színház	5,850.000 lei
Bucuresti-i román opera	30,000.000 lei
Cluji román opera	15,000.000 lei

egyéb szubvenciók és javítások 8,000.000 lei. Ez körülbelül több, mint százmillió leit tesz ki egy esztendőben. Nem irigyeliük érte a román színészetet, sőt örvendünk az állam nagylelkiségén, de jogosan megkérdezzük, hol marad ebből a támogatásból a méltányos rész, ami a magyar színészetet megilleti?

De vajjon kijár-e nekünk a méltányos rész talán a községi közjövödelmekből? Év-ről-évre csökken az a támogatás, amit egyes városok adnak a magyar színházaknak. Valamikor Oradea ingyen fűtést és világítást juttatott a magyar színjátszásnak, de ezt tavalyelőtt megvonta és ma nem ad semmit. Tudtommal Clujon a város 200.000 leit szavazott meg és valamelyes részt a vigalmi adóból. Hogy Arad mit ad, nem tudom és azt sem tudom, mit ad, Timisoara, amely a román színházra rengeteg milliót költött, még pedig azt is méltatlan kezekre bízta, amit a román színészet jogos felháborodására elherdáltak. Nem hiszem, hogy az összes ardeali nagyvárosok szubvenciója kitesz félmillió leit. Támogatók-e a színészeket? kérdezi Hamlet. — Igen: érdemük szerint, hangzik a felelet. Jobban kell támogatni, terringettét — fakad ki a dán királyfi. — Ah, mi boldogok lennénk, ha a mi szí-

Laval alakított kormányt Franciaországban

Kizárólag a frank védelmére és a spekuláció letörésére kért különleges felhatalmazást a kamarától

Laval mellé állott a radikális párt többsége

PÁRISBÓL jelentik: Hosszas kísérletezés után csütörtökön éjjel fél 3 órakor véget ért a francia kormányválság, mert Lavalnak sikerült olyan kormányt alakítani, amely megfelel az eléje tűzött feladatoknak. Laval kormányát a következőképpen alakította meg:

Miniszterelnök és külügyminiszter: LAVAL, államügyi miniszterek: HERRIO, MARIN és FLANDIN, igazságügyminiszter: BERARD, belügyminiszter: PAGANON, hadügy: FABRY, pénzügyminiszter: PEGNIER, tengerészetügyi miniszter: PIETRI, kereskedelemügyi miniszter: BONNET, gyarmatügyi miniszter: ROLIN, postaügyi miniszter: MANDEL, munkaügyi miniszter: FROSSARD, légiügyi miniszter: DENAIN, nemzetvédelmi miniszter: MARCOMBES, egészségügyi miniszter: LAFONT, kereskedelem-tengerészetügyi miniszter: ROUSTEN, nyugdíjügyi: NAPOLI, földmivelésügyi: CATHALA.

Laval munkáját nagyon megkönnyítette, hogy az egyes pártok már kimerültek az ellenállásban, ezzel szemben a közvélemény izgalma egyre nő a bizonytalanság miatt. A radikálisok, akiknek állásfoglalásán mulott tulajdonképpen a kormány megalakítása, az ucca megmozdulásától tartva, engedtek me-rev követeléseikből.

Laval miniszterelnök és kormánya ma

este mutatkozott be a kamarának és mindjárt be is terjesztette a kormánynyilatkozatot. A délből megjelent lapok értékesítése szerint

Laval reméli, hogy meg fogja kapni a kamarától a szükséges felhatalmazást amely kizárólag a frank védelmére és a spekuláció letörésére fog korlátozódni. Kormánynyilatkozatában az új miniszterelnök hangsúlyozni fogja, hogy ő nem kér teljes pénzügyi és gazdasági felhatalmazást és nem kívánja azt sem, hogy parlament nélkül kormányozzon, ezért a kamara ülésait csak egészen rövid időre fogja elnapoltatni és a kamara összeülése után részletes jelentést terjeszt elő az életbeléptetett kormányintézkedésekről.

a radikális párt nagy többsége a kormány mellé áll.

Az esti órákban Laval előterjesztette a gépirásos kormánynyilatkozatot, amely után a kamara 412 szavazattal 137 ellenében bizalmat szavazott az új Laval-kormányának.

Az éjszakai órákban nyert értesüléseink szerint, a pénzügyi bizottság ma a késő esti órákban Laval és Regnie pénzügyminiszter meghallgatása után 19 szavazattal 14 ellenében megszavazta a felhatalmazási javaslatot a Laval-kormány részére.

nészeinket legalább érdemeik szerint támogatnák.

Az ardeali magyar színház megmentésének egyetlen eszköze az volna, ha a magyar színház számára ki lehetne ezt a méltányos részt harcolni. Enélkül sötét és kietlen kép rajzolódik elénk a színház jövő esztendejéről. A színház-kultúra külső megjelenése anélkül is megkopott ezekben az években. Egyes színházakba mozi telepedett be, a színpadok meg-

rozzantak, a dekorációk lezülköttek, a gardero-bok megakultak, a színpad és a nézőtér a „go-as-you-please” formáját vette fel: „jelenj meg benne úgy, ahogy neked tetszik”. A színház többé nem ünnepi sátor, sőt ugyancsak hétköznapi barakká vált. De nekünk még így is jó volna, csak volna és megmaradna. De attól tartunk, hogy ez a mai pünkösdi szezonzárás az állami támogatás további elzárkózása esetén több lesz, mint a kapuk szezoncsukása.

Megalakult az új angol kormány

Fontos változások a kormány tagjai között — Érdekes mozzanat a kormányváltás ceremóniái közben a Buckingham-palota előtt

Londonból jelentik: Az angol kormány átalakítása előre megállapított terv szerint ment végbe. Macdonald miniszterelnök délután háromnegyed 4 órakor beadta lemondását. Az új kormány összeállítása már megtörtént és Baldwin, az új kormányelnök este megjelent a Buckingham-palotában a király előtt, akinek hagyományos szokás szerint kezét csókolta és azután előterjesztette kormányának névsorát.

Macdonald miniszterelnök lemondásával együtt az egész angol kormány benyújtotta lemondását. Macdonald az alsóház ülése után ment át a királyi palotába és több mint egy órát tartózkodott a király fogadószobájában. Mindjárt Macdonald távozása után a király Baldwint fogadta, aki alig tíz perc múlva érkezett a palotába. A két miniszterelnök kocsija a Buckingham-palota és a miniszterelnöki palota között levő út közepén találkozott egymással és Macdonald, valamint Baldwin kulcslengetéssel, igen barátságosan üdvözölték egymást. Baldwin kihallgatása csak egészen rövid volt és alig tartott tovább tíz percnél. A király felajánlotta neki a kormányalakítást, amit azonnal elfogadott. A királyi palota és a miniszterelnökségi palota előtt nagy tömeg üdvözölte a távozót és az új miniszterelnököt. Az új kormány névsora egyébként a következő:

Miniszterelnök: BALDWIN. **Titkos tanács elnöke:** Ramsay MACDONALD. **Kincstári kancellár:** Neville CHAMBERLAIN (váltózatlan). **Lordkancellár:** HAILSHAM lord. **Belügyminiszter:** Sir John SIMON. **Külgügyminiszter:** Sir Samuel HOARE. **Domíniumok minisztere:** THOMAS (váltózatlan). **Gyarmatügyi miniszter:** M. MACDO-

NALD. **Az admirális első lordja:** Sir BOLTON Eyres Monsel. **Hadügy:** Lord HALLIFAX. **Légügyi miniszter:** Sir Philipp Cunliffe LISTER. **Közoktatásügyi miniszter:** Oliver Stanley. **Munkügyi miniszter:** Ernest BROWN. **Földművelésügyi miniszter:** Walter RUNCIMAN. **Postaügyi miniszter:** Sir Kingsley WOOD. **Skót miniszter:** Sir Godfrey COLLINS. **Közmunkaügyi miniszter:** Sir ORMSBY Gore. **Közlekedésügyi miniszter:** Hore BELISHAM lord. **Pecsétőr:** Lord

SIR SAMUEL HOARE
az új angol külügyminiszter

SZÉKREKEDÉS ESTE EGY GRAIN DE VALS MEGHAJT HIZÁSI HAJLAM EGY LEFOGYASZT

Aranykorona

Írta: BONYI ADORJÁN

Az ünnepély megkezdődött.

Az emelvényen jobboldalt magányos vörös bársonyszékben ült az ünnepelt Nagy Férfiu.

Szemben vele, a dobogó tuloldalán az ország kiválóságai. A kormány elnöke, a parlament elnöke, az irodalom és művészetek akadémiajának elnöke, a hadsereget képviselő táborok, az iskolák minisztere, a nőegyletek elnöknője, az anyák képviselőnője, az ifjuság vezére. Ugy, abban a sorrendben, amint beszélni fognak. A páholyokban az államfő, a hercegek, a teremben végig az ünneplő díszes tömeg, a karzaton a lelkes, bémész iskolák. Mindenki a Nagy Férfiut nézte.

— Olyan, mint egy szép, öreg, áhitatos templomtorony — sugta valaki az első sorban a szomszédjának.

— Csöppet se látszik, hogy büszke lenne — sugta vissza a másik.

Pedig most büszke volt. Megszokta az ünneplést, de ez most felülmulat a dicsőség emberileg elképzelhető határait. Most kapta meg az irodalmi Nobel-díjat. S az ország egybegyűlt, hogy leboruljon és fölemelje őt, élő büszkeségét.

Az első szónok, a kormány elnöke, megállt a szószék asztalánál és feléje fordult:

— Kegyelmes uram! Hazánk nagy férfija! — kezdte.

Ebben a pillanatban az ünnepelt elsápadt. Ijedten lecsukta a szemét, összeszorította a száját. A két keze görcsösen egymásba kulcsolódott az ülésben.

Mi ez?

Pokoli módon fájni kezdett a foga.

A fogfájás végignyilallott rajta a feje bubjától a lába sarkáig. A nyilallás rögtön enyhült

kissé, de nem múlt el. Most szétterült a szájában és lüktetve sajogni kezdett.

Tágranyilt szemmel nézte a miniszterelnök kövérkés, piros-pozsgás, szavak tüzetől kipirult arcát.

— A nemzet büszke rád... Kiemelkedtél sorainkból, mint ama hegy, amelyre... A nemzeti génusz diadalmas megtetesítője vagy...

A Nagy Férfiu alig hallotta őt. Alig látta. Ez a fájdalom, ami itt lüktet a szájában és a fél arcában, szinte megsüketítette és megvakította.

A kormányelnök befejezte szavait és meghajolt feléje. Erre úgy illett, ő is meghajoljon, kissé felemelkedve székből. De ahogy ez megtette, a fájó fog mintha tövestül meglódujt volna és beleszaladt volna felfelé egyenesen az agyába.

Évtizedek óta nem volt baja a fogaival. Mégis cudarság, hogy éppen ma...

A parlament elnöke állt szemben vele. Lágy, meleg, dallamos hangja volt, mint az orgona.

— A törvényhozás tagja vagy és mi hódolunk előtted és szellemed előtt, amely...

Legalább meg tudná állapítani, hogy melyik foga fáj. Már nem sok van, könnyű lenne köztük eligazodni.

— Te hirdetője és alkotója vagy a világokat fenntartó legnagyobb törvénynek, a szép törvényeknek...

A nyelvével kellene kitapogatni. Csakhogy ezt észrevették, ahogy mozgatja a nyelvét a szájában, tologatja jobbra, tapogatózik vele — elferdül az egész arca, nem, ez lehetetlen... Öccellenclája azt hinné, jogosan, hogy nem tetszik a beszédje, azért húzza félre a száját. Meg kell várni a szünetet két szónok közt, talán akkor...

Most, végre: nagy taps. Ez megint ráütött fájdalomtól tüzelő fülére, hogy verejték ült ki a homlokán. De most — most tettenéri, melyik az a fog. Megmozdította jobbra a nyelvét, ehhez kissé meg kellett emelnie a két fogsorát, nehéz volt, csak

Mint a napfény a virágot,

ugy élesztik újra a Vitaminok a fonnyadt bőrsejteket.

A fáradt, petyhüdt bőrsejtek megfiatalításának titkát a vitaminok felfedezésével a modern tudomány ugyiszólván megoldotta. A Bader-művelő érdeme, hogy ezt a felfedezést a szépségápolásban is hasznosította. Ezért a CAOLA-VITAMIN-KRÉM minden kulturországban mindazoknál, akik a bőrápolást racionálisan folytatják, a legnagyobb megértésre talált. — Kapható egy nagy Caola-szappannal együtt 30 leiert. — Gyártja: Bader Perfumery Co Ltd. Newyork, Arad, Budapest, Milánó, Prága, Zagreb.

LONDONDERRY Népszövetség miniszter EDEN. A London Ewening News értesülése szerint lord ZETLAND lesz az indiai miniszter, míg a hadügyminiszteri tárcára előreláthatóan Duff COOPER pénzügyi államtitkárt fogják kinevezni.

Az angol alsóházban az interpellációs vita során melegen ünnepelték Macdonaldot, a távozó miniszterelnököt, aki ebben a minőségében ezen az ülésen mondta el utolsó beszédét egy kisebb jelentőségű interpellációra. Számos felszólaló kifogásolta, hogy a genit határozat nem szüntette meg véglegesen az olasz-abelszin viszályt, amely nagy veszedelmeket rejt magában. Két felszólaló pedig melegen elismerte Eden lordnak nagy munkásságát, melylyel létrehozta a jugoszláv-magyar vita ügyében a békés kiegyenlítődést. Eden köszönetet mondott az elismerését, majd az egyik interpellációra válaszolva visszautasította azokat a vádakot, amelyek szerint Afrikában Angliának Olaszországgal szemben lenne a magatartása.

ugy szikrázott bele a szeme... mintha nem is egy gyöngye nyelv tapogatódnék bent a szájában, hanem egy megdagadt tinó öklelné a szarvaival a foghusát... ez nem az, az sem az... itt hátul... megvan. Az utolsó foga, Amint most a nyelve odaért, jajgatni kezdett a fog gyökere fent a halántékában, a szeme mögött. Ijedten elkapta róla a nyelvét, mert a szeméből nyomban kicsurrant egy kis könnyecsepp.

— Könnyezik. Meghatott — suttogták az első sorokban.

Kicsit ki kellene nyitni a száját és úgy szívni be a levegőt, féloldalról. Az jót tenne. Az a hűvös levegő, Az enyhítene.

A tábornok hangját hallotta:

— Szószólója a nemzeti erénynek... fajának történelmi hivatottsága kényszerítette remekművel megalkotására...

Az utolsó fog jobbról. Melyik is az utolsó foga jobbról? Szerette volna ezt a tüzelő, sajgó, lüktető fogat maga elé képzelni, hogy szemügyre vegye... valami óriási fog lehet, kis fogból nem jöhet ekkora fájdalom.

— Megértetteod a mai nő lelkét... — hallotta elmosódva a hölgyegyletek elnöknőjét — ez volt az a paranasszó, amely odaültetett íróasztalod mellé...

Íróasztalod... Amellett áll egy kis szekrényke. Abban tartja az inasa az italokat. A konyakokat is. Ha az inas most adhatna egy pohár konyakot a fogára...

Utolsó fog jobbról... Oh! Hohó. Megálljunk. Megvan. Már tudja. Az az aranykoronás. Harminc... nem, harmincöt évvel ezelőtt borította be aranykoronával. Közben egyszer-kétszer javította a koronát.

Hirtelen előregörnyedt kicsit, valami eszébe jutott, ami annyira meglepte, hogy még a fogfájást sem érezte ebben a pillanatban.

Igen, körülbelül harmincöt évvel ezelőtt, vég-

Szabad a körömi, tábla, sakk, billiárd, kugli és mah-jong játszása a kávéházakban

Megjelent a szerencsejátékokról szóló törvény végrehajtási utasítása — A szerencsejáték-klubok 200 ezer leitől egymillió leig terjedő illetéket fizetnek — Pénzkezelő köztisztviselők nem vehetnek részt a szerencsejátékokban — Kormánybiztosokat neveznek ki a klubok ellenőrzésére

A hivatalos lap ma Aradra érkezett számban közli a szerencsejátékokról szóló törvény végrehajtási utasítása, amely teljes világosságot derít arra a körülményre, milyen játékok játszhatók a kávéházakban és milyenek a klubokban és társaskörökben. A végrehajtási utasítás a következő rendelkezéseket tartalmazza:

Szerencsejátékok csak az egészségügyi és népjóléti minisztérium különleges engedélyével rendelkező klubokban és társaskörökben játszhatók, míg politikai klubokban, kávéházakban, vendéglőkben, sörözőkben és bármilyen más nyilvános helyiségekben tilos szerencsejátékok játszása. Mindazok a játékok, amelyekben a főszerepet a szerencse játsza — szerencsejátékok, amelyeket három kategóriába osztanak be.

1. Gépjátékok, mint rulett, petit coureur és bármilyen fajta gépjáték.

2. Bankra való játék: baccarat, chemin de ter, brazíliai, trente sept, trente et quarente, huszonegyes, harmincegyes, ekarté, angol bank, namur, valet royal, toti, nasivasi, loton.

3. Poker, maus, ekarté, hatvanhat, sept a l'as, kaláber, bridzs, preference, rum, rómi kártyával, belot, bouita, bezigue, ger au coeur, tarokk, piké, dar-dar, tablenett.

Minden másfajta játék játszása teljesen tilos.

Nem esik a törvény rendelkezései alá a tábla, sakk, billiárd, kugli, rómi-dominó kövekkkel, a Mah-jong, amelyeket szabad játszani.

Az összes szerencsejátékokra csak a következő furdóhelyek kaphatnak engedélyt: Sinaia, Mamaia, Eforie, Carmen-Sylva, Sovata és Lacul-Sarat. A minisztérium megállapítja azokat a feltételeket, amelyek mellett fenti furdóhelyek koncesszióikat megkaphatják, nyilvános

zött joghallgató, el kellett volna menni jelentkezni egy helyre, megbeszélni és elvállalni egy állást. De ahogy elindult, iszonyatosan megfájdult a foga. Nem lehet ilyen ordító fájdalommal odaállni jövendő gazdája elé. A fogorvos szobájában sokan voltak, várni kellett. Várt és szenvedett. Mindenféle régi folyóiratok, külföldi magazinok hevertek az asztalokon. Nézegette, olvasgatott, szenvedett. Egy angol folyóiratban aztán egy történet lázasan kezdte érdekelni. De nem tudta végigolvasni: a fogorvos behívta. Kifurta a fájó fogát, megállapította, hogy erre korona kell. A kezelés hosszabb ideig fog tartani.

Mikor kijött a fogorvostól és elment az állásért, már megkészt. Beföltötték mással. Átkozta a fogfájást. Másnap újból a fogorvosnál volt. Amíg várt, eszébe jutott az angol történet, amelynek csak első felét olvasta végig. Kereste a folyóiratot, nem találta. Harmadnap is el kellett menni az orvoshoz, a folyóirat nem volt sehol. Az az angol történet egyre jobban kezdte izgatni és bosszantani. Mi lehet a vége? Két héttel járt a fogorvoshoz, de a folyóirat nem került elő. Hiába kereste mindennap. Megkérdezte az orvost. Nem tudott róla. Talán valamelyik beteg zsebreavágta. Vagy a cseléd feltűzte.

Addig bosszankodott és addig gondolkodott, amíg elhatározta, tisztára csak játékból, hogy kigondolja magának a történet végét. Esetleg le írja magának.

Megtette. Mire a fogorvos elkészült az aranykoronával, ő is megírogatta a történetet. Már az elejére se emlékezett pontosan, a főhős hasonlított egy nagybátyjára, aki vidéken lakott.

Tréfából megmutatta egy barátjának. Az elolvasta, ránézett, zsebreavágta, elvitte. Két hét múlva a történet megjelent egy lapban.

Igy lett író.

Ünneplik, megérdemli, helyes. De az ünneplésből egyszerűen részt kért most az is, akinek legtöbb jussa van hozzá.

Jelentkezett a foga.

árlejtés után. Ezeken a furdóhelyeken speciális játékkaszinókban, délután négy órától reggel négy óráig folyhat a játék.

Városokban csupán a második és harmadik kategóriába tartozó játékokra adnak engedélyt zártkörű klubok és társaskörök számára, abban az esetben, ha az illető klubok és társaskörök nem csupán szerencsejátékok üzése céljából létesültek és nem nyerészkedés céljaira alakultak.

Az engedélyeket az egészségügyi és népjóléti minisztérium adja ki ezeknek is.

A klubokban és társaskörökben a játék csak külön, erre a célra létesített helyiségben folyhat és a minisztérium által adandó engedélyben a játékvezetők névszerint szerepelnek. A játékvezetőknek román állampolgároknak és büntetlen előéletűeknek kell lenniük, akik azonban közhivatalalt semmiféle formában nem viselhetnek. A klubokat és társasköröket is két kategóriába osztja a végrehajtási utasítás:

azok, amelyekben a 2. és 3-as kategóriában levő játékok s azok, amelyekben csak a 3. kategóriában levő játékok játszhatók. Az engedélyért fix illetéket fizetnek évenként a minisztériumnak. Az első három évre a fővárosi klubok a 2. és 3-as kategóriában szereplő játékokért évi egy milliótól három millió lei-ig terjedő illetéket fizetik, míg azok, amelyek csupán a hármas kategóriában szereplő játékok üzésére kérnek engedélyt, 200 ezer leitől 300 ezer lei-ig terjedő összeget fizetnek. A többi városban 200 ezer leitől egy millió lei-ig, illetve 20 ezer leitől 300 ezer lei-ig terjedő illetéket fizetnek.

Ez utóbbi rendelkezés vonatkozik az aradi klubokra és társaskörökre, ahol tudvalevőleg nem játszanak más, mint bridzset, rómit, kalábert, pikét és azokat a játékokat, amelyek a 3. szám alatt szerepelnek a végrehajtási utasításban.

A külön engedéllyel működő klubok és társaskörök speciális jelzésű kártyákat kapnak, melyekért 200 leit fizetnek csomagonként. Ezekben a helyiségekben sem vehetnek részt a játékokban kiskorúak, akár nők, akár férfiak, vagy pénzt kezelő köztisztviselők. Furdóhelyeken az illető városban működő köztisztviselők nem kaphatnak a kaszinókba belépőjegyvet. A klubokban külön igazolványt állítanak ki a játékokba való belépésre a tagoknak.

Az egészségügyi minisztérium 1935. június

Rémhírek terjedtek el Aradon egy aradi autóversenyző nyomdatulajdonos katasztrófájáról

— Egy nyolchengeres autó pusztult el vezetőjével együtt Brasov közelében —

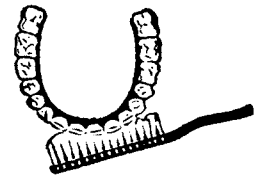
Hatalmas tömeg várta a fővárosban a bucuresti-i autóverseny résztvevőit. A versenyen — mint megirtuk legutóbbi számunkban — Misu Sonntag győzött Ford-kocsijával. Résztvevett egy aradi versenyző is, Ienci György aradi nyomdatulajdonos, aki négyhengeres Ford-kocsival indult és szép eredményt ért el, amennyiben tizenkettedik helyezést ért. A pontarányánál lenci 17. helyre került 169.975 ponttal.

A versennyel kapcsolatosan ma, a reggeli órákban

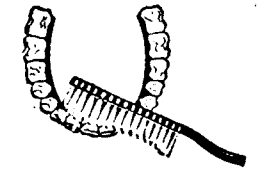
különböző rémhírek terjedtek el Aradon. Több Aradra érkező sajtó számolt be arról, hogy a verseny aradi résztvevője, Ienci György szerencsétlenül járt és kocsijával egy kőrákásnak ment. Sőt arról is

A FOGAKAT IGY KELL ÁPOLNI:

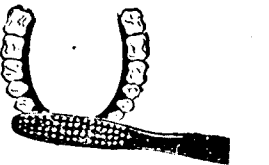
1 Tegyen fogpépet a fogkefére és kefélje összes fogainak külső felületét.

2 Kefélje a fogak belső részét, úgy a felsőket mint az alsókat.

3 Kefélje a felső és alsó fogak régfelületét.

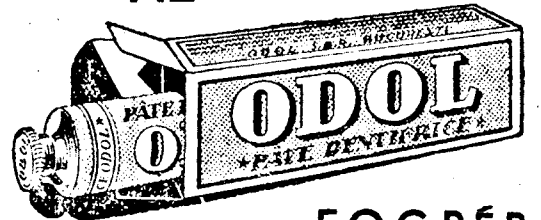
4 Még azt se restelje, hogy a szápadlását is tisztogassa a kefével.

5 Olyan fogkefét használjon, amely a fogsor anatómiai alakjához alkalmazkodik s amelynek sörteí nagyon jó minőségűek. Használjon ODOL fogkefét!

Ne feledje el, hogy minden étkezés után képződik szájsav!

Tehát kefélje fogait naponta háromszor!

AZ

FOGPÉP ALKALIÁS HATÁSA MEGVÉDI A FOGAKAT!

15-ig adja ki a klubok és társaskörök játékengedélyét, azok a klubok, amelyek eme határidőig nem szerezték meg az engedélyt, egy hónapon belül, 1935. július 15-ig likvidálni kötelesek.

A szerencsejátékok ellenőrzésére kormánybiztosokat neveznek ki, akik minden visszaélésről jelentést tesznek a minisztériumnak. A kormánybiztos, ha résztvesz a játékokban, nyomban elveszti megbízatását, sőt feyelmi eljárást indítanak ellene. A főügyészek, valamint a rendőrségek bünygyi osztályainak vezetői személyesen felelősek a törvény végrehajtásáért.

tudtak, hogy a nyomdatulajdonos életét vesztette.

A hír eljutott a lenci-nyomdába is, ahonnan izgatott kérdezősködéssel fordultak az aradi rendőrséghez, majd amikor ott közölték, hogy nem érkezett semmiféle jelentés a szerencsétlenségről, a lapokhoz. Komplikálta a helyzetet, hogy a szerencsétlenség színhelyéről is különböző verziók keltek szárnyra, egyesek szerint viszont Sinaia közelében történt a halálos katasztrófa. Az esti órákig semmiféle pozitív értesítés Aradra nem érkezett. Egyes jelentések szerint

egy nyolchengeres Ford-autó járt szerencsétlenül

és ebben az esetben nem lehet az aradi versenyzőről szó, aki négyhengeres kocsin indult.

A KORAI VÉNÜLÉS ELKERÜLÉSE VÉGETT...

Ha az arc nem ráncos, a bőr üde és a mell kemény... ez ugyebár azt jelenti, hogy a nő fiatal?... *A jó vér teszi a bőrt széppé*, mondják a délfraanciaországi asszonyok és igazuk van, a bőr szerves része a szervezetnek és annak minden változását magán viseli. Mihelyt a vér romlani vagy szegényedni kezd, a bőr színe viaszgá válik vagy halványzürkévé válik; elveszti fényét, összeráncosodik rózsái elhervadnak.

Joggal mondhatjuk tehát, hogy a szép bőr az egészség tükröje. A korai vénülés elkerülésének előfeltétele a vér ifjúságának és tisztaságának megőrzése, amit azáltal tudunk legbiztosabban elérni, ha minden este beveszünk egy kevés URODONAL-t. Az

URODONAL

megőrzi az ifjúságot.

Kapható gyógyszerterekben és drogériákban.

TÖRTÉNELEM HÁROM ALÁÍRÁSBAN

Riport egy hotelszobáról, ahol a világháború sorsa eldőlt — Mi történt 1917. február 3-án déltől éjszakáig a pöstyéni Thermia Palace 119. számú szobájában — A mulatós II. Vilmos és a szomorú IV. Károly — Reszkető betűk és paenit egy emlékkönyv lapján

Pöstyén, 1935. pünkösöd előtt.
(Copyright by Jób Páál. Utánnomlás tilos.)

A Vág partján áll egy csöndes kápolna, ezüst csengése van a harangjának és Urnapján zöldlevelű galyakból sátozt építenek a kapuja elé.

Egyszerű emberek imádkoznak összekulcsolt kezekkel a Szentanya oltárképe előtt és tarka ruhában ráncosképi anyókák, meg nevető fiatal leányok, sok szalaggal fodros szoknyájukon vetnek keresztet magukra, ha elérkezik az imádság órája.

Ezerkilencszáztizethéttben ebbe a templomba jött el mindennap Ferdinand, a bolgárok cárja is, aki megmaradt hitű katolikusnak Bulgária trónján is.

Az orvosa meséli nekem:

— A reggeli misének első ájtatos látogatója volt a bolgárok cárja, Korán reggel már átjött ide a Thermiából. Itt álltunk néha órákon át és ha tépett ruhájukban erre masiroztak szomorú menetben a sebesült katonák, a felség szemei nedvesek lettek a könnytől. Egy ilyen alkalommal mondotta nekem: „Nem én akartam, ő akarta...”

Ez az „Ő” II. Vilmos volt, a németek császára, akinek 1917. február 3-án heves jelenetei voltak Ferdinanddal a Thermia-szálló első emeleti, ugynevezett fejedelmi apartamentjában. Hárman ültek együtt a perzsaszőnyeggel letakart asztalnál: II. Vilmos, IV. Károly és Ferdinand.

Ezen a napon, 1917. február harmadikán itt dőlt el a világháború és a központi hatalmak sorsa...

Miről mesél három aláírás?

Mi történt ezen a napon a Vág völgyének ezen a romantikus helyén?

A szálloda aranyszegélyű emlékkönyvében három aláírás mellett olvasható ennek a napnak a dátuma.

Legfelül van II. Vilmos kézjegye. Kacska-ringós cikornyák között ez az egyetlen szó: „WILHELM”, alatta a két betű. I. R. — Imperator Rex. Az aláírásról meglátszik, hogy a

császárnak reszketett a keze. Az a kéz, amely máskor biztos szokott lenni a dolgában. Az aláírás hosszú „h” betűjéből sokat olvashatnak ki a grafológusok. A császár be is packázta a papirozt. Akárcsak a lámpalázás gyerekek az első elemiben, amikor a leckéjüket írják. A Ferdinand aláírásai nyugodtak. Egyébként is a bolgárok cárja sokszor írta be nevét a pöstyéni szálló emlékkönyvébe. Mindig más néven. Legtöbbször — mindig magyarul — mint „Gróf Murány”, néha mint: „Dr. ü. Murány”, de szerepel így is: „Egy boldog vándor...” IV. Károly aláírásából lemondást, pesszimizmust olvashatnak ki azok, akik meg tudják fejteni az emberi kéz írásait. Nevében az „I” betű után már nem következik az ipszilon, hanem csak egy lefelé lógó, fáradt, nyugtalan vonal...

Mire emlékszik Ella kisasszony?

Mi is történt 1917. február 3-án Pöstyénben?

Erre a napra egyedül Ella kisasszony emlékszik a Thermiában.

A régi személyzet közül nincsen már itt senki.

Ella kisasszony, a szálloda takarítónője, pár héttel az előkelő vendégek előtt foglalta el állását a luxushotelben. Ferdinand, Pöstyén régi és hűséges vendége volt itt, hogy a reumáját gyógyíttassa. Beteg volt: II. Vilmos és IV. Károly ezért keresték fel őt. A két uralkodó nem együtt érkezett. A németek császára előbb jött egy nappal, különvonatát ünnepélyesen fogadták az állomáson. Generálisok álltak a peronon és fehér keztyűjével szalutált a haptáiban álló főnök. Katonabanda játszott a német himnuszt és a hotel halljában dr. Reichart Melita virágcsokorral a kezében mondott ünnepi beszédet. Odalenn éljeneztek az emberek és a császár lakosztályának balkónjáról beszédet intézett az emberekhez. Este nagy bankett volt az étteremben, a császár cigánymuzsikát akart hallani és Galbavi Jojó bandája játszott. Ferdinand magyarul énekelte a nótákat és nyomban le is fordította a szöveget a Rex Imperátornak. II. Vilmos nagyszerűen érezte magát...

Szenzáció! Arészség gyógyítható

Könnyen leszokik az ivásról

Antialcool

Francia gyártmány biztos és garantált eredménynyel. — **Artalmatlan** — és az illető tudta nélkül is beadható. Eredeti üveg ára Lei 140, 2 üveg, mely elegendő a teljes sikerhez, ára Lei 250.—
Lerakat „ARCO”, București, IV.,
Calea Căărășilor 91. 3415

Ez történt február 2-ikán.

És másnap?

Minden megváltozott.

Megérkezett IV. Károly. Parancsára minden hivatalos fogadást lefűttak. Nem volt se katonabanda, se deputáció. „Az uralkodó szomorú volt, — meséli Ella kisasszony, — nyomban a szobájába ment, fejét lehorgasztotta, nem nézett se jobbra, se balra és a szomorú hangulat mindnyájunkat megszállt. A király azt se engedte meg, hogy csokrot nyujtsanak át neki”.

Sürgöny érkezik...

Megérkezése után a három uralkodó nyomban II. Vilmos császár apartamentjébe vonult. Az első emeleti 119. számú lakosztályába. Egyedül. Se a főhadiszállás képviselői, se mások nem mehettek be a szobába.

Miről folyt a délelőtti tanácskozás? Sokféle verzió kering erről, de bizonyosat nem tud senki. Az uralkodók később nem beszéltek róla, rajtuk kívül más pedig nem tud semmit.

A bolgár cár hatalmas személyzettel tartózkodott a Thermia Palaceban. Vele volt Boris is, a mostani bolgár cár. És rengeteg katona. A bolgárok uralkodójának külön posta- és táviradhivatala volt a szállóban. Ennek a hivatalnak a vezetője délután egy sürgönyt adott át Fülöp kőburg-gótai hercegnek azzal, hogy a tartalmát nem árulhatja el, de a telegrammot azonnal be kell vinni az uralkodónak. Annak tartalma rendkívül fontos. Kőburg Fülöp herceg háromszor kopogtatott az ajtón, amíg beengedték. Ott ült a három uralkodó az asztal mellett. Fülöp herceg szó nélkül nyujtotta át a táviratot Ferdinandnak, az feltépte, elolvasta és hangtalanul adta oda II. Vilmosnak. Ez hangosan olvasta fel a sürgöny tartalmát:

Bernsdorff gróf, Németország amerikai nagykövete elhagyta Washingtont és az Egyesült-Államok megszakították a diplomáciai viszonyt Németországgal.

A tanácskozás tovább tartott. A vacsorát is a szobába szervizolták.

Este odalenn Galbavi Jojó bandája hiába várta a tegnapi gavallér vendégeket. Odafenn, a 119-ben ekkor határozották el a tengeralatti háború megszorgitását.

Azt, ami írásója lett a monarchiának és a Hohenzollerneknek. A tervnek Ferdinand ellene volt, IV. Károly pedig nem volt eléggé erélyes. II. Vilmos mindkettőjüket leterrorizálta.

Ezen a napon dőlt el embermilliók és országok sorsa.

1917. február 3-án, a pöstyéni Thermia-szállóban, II. Vilmos német császár szállásán.

Másnap Vilmos és Károly elutaztak. Mind-egyik más irányba. Ferdinand ott maradt még, de a humorát egy időre elvesztette. Nem lehetett őt látni másutt, csak a templomban.

És reggelenkint megszóított sebesült bakákat és ajándékokat vett bevonult katonák gyerekeinek.

Egy ilyen reggelen mondta a doktorának: „Ő akarta...”

Ez a két szó örök vádirat a világháború véres perében.

Aranyat,
ezüstöt,
ékszert és órákat
alkalmi vételáron árusít

SCHWARCZ DÁNIEL

órás- és ékszerész
BUDAPEST,

8388

IV. Károly körút 16. szám

Zálogjéggel, aranyat és ékszert magas áron veszek.

Modern székelly háziszőtt szőnyegek kiállítása az URANIA-ban

A király hazatérésének ötödik évfordulója Aradon

Bejan Romulus dr. rendőrkezesator felhívása Arad lakosságához

A király hazatérésének ötödik évfordulója alkalmából, szombaton, az ország egész területén rendkívüli fénytel megrendezett ünnepek lesznek. Aradon, mint már egyizben ismertettük, a városvezetés rendezésében kilenc órákor reggel az ifjuság, valamint a cserkészcsapatok a városháza elé vonulnak ki, ahol egyegy tiz órákor ünnepélyes Tedeumot tartanak, melyet különféle ünnepi díszfelvonulások és az új cserkészcsapatok esküvétel követ, a helyőrségi parancsnokló Antonescu tábornok és a polgári hatóságok képviselői előtt. Ezután a cserkészcsapatok a Gloria-pályára vonulnak át, ahol különböző sportünnepek lesznek. Délután az ünnepi sportprogram folytatódik, majd este kilenc órákor fátyásmenet járja be a várost, majd ezt követően a cserkészcsapatok örömtüzet gyújtanak a városháza előtt.

Itt írjuk meg, hogy Bejan Romulus dr. az ünnepekkel kapcsolatban a következő felhívást intézte a lakossághoz:

— A király hazatérésének ünnepe, egyfor-

ma öröm-ünnep a város valamennyi polgárának. Ennélfogva kérem a lakosságot, hogy minden különösebb felszólítás nélkül, minél nagyobb számban vegyenek részt a hatóságok által rendezésre kerülő és egész napon át tartó programban. Kérem ezenkívül, hogy a zászlókra már előbb kiadott rendelkezéseket tartsák be, amennyiben mindenki a lehetőség szerint, új és megfelelő nagyságu tricolort helyezzen el üzlete, illetve háza kapujában. Az esti ünnepség tartama alatt, tehát kilenc órától tizenegy óráig, a fátyásmenetek utirányában minden ablakot ki kell világítani. Nem csak a fátyásmenet elhaladása alatt, hanem teljes két óra hosszat. Külön kérjük minden uccai lakás gazdáját, hogy azok is világosítsák meg ablakaikat, amerre történetesen nem vezet a fátyásmenet utja. Minden rendelkezés a legszigorubbban ellenőrizve lesz és kérem a háztulajdonosokat, valamint a lakókat, hogy könnyítsék meg a rendőrség munkáját azzal, hogy a június 8-iki ünnep alkalmával a fentieket előírásos módon betartják.

Karlsbadi pausálkurát hivatalos kurzuson

központunk utján Bukarestiben kivételesen gyorsan elintézzük: 3470

EUROPA menetjegyiroda (Sándor könyvkereskedésben)

Erélyes intézkedéseket sürgetnek Aradváros vezetősége előtt az aradi fakereskedők

Érdekes beadvány a városvezetés előtt — Amikor vaggontételekben dolgoznak a vándorfakereskedők

Komoly figyelmet érdemlő beadványt nyújtott be Aradváros vezetőségéhez az elmúlt napon Bán Vilmos, az Asociația Comerțiantilor din Transylvania főtitkára, amelyben az aradi fakereskedők sérelmére hívta fel a város vezetőinek figyelmét. Mint ismeretes, az egyesület elszánt küzdelmet folytat a szakmabeli cégek konkurrencsei, a vándor fakereskedők ellen, akik részére a város az Oboron jelölt ki bizonyos területeket és 1933. április 10-én tartott ülésén engedélyt adott a pozsegai „Infrațrea” szövetkezetnek is, hogy a Muresparton faanyagokat rakhasson ki elárusítás céljából. Ezekre a szimptomákon vérszemet kapva, az Oboron megtelepült vándorfakereskedők egyre nagyobb tételekben kezdtek dolgozni.

egy teljesen felszerelt deszkarakárt létesítettek és az árut nem csupán úgy hozták forgalomba, ahogy erre engedélyt kaptak, t. i. szekereken, hanem egész vaggontételeket szállítanak Aradra, ahol se illetéket, se adót nem kell fizetniük, hogy a városi taksákról ne is beszéljünk.

Ez a helyzet érthető és a legteljesebb mértékben indokolt módon hívta ki maga ellen az aradi, iparendélyvel dolgozó és nagy közterheket viselő hivatalos fakereskedők elkeseredését és tiltakozását,

akiknek üzletmenetét természetesen természetesen érinti az Oboron működő tisztességtelen verseny. Ennek az energikus tiltakozásnak adott kifejezést tehát az a beadvány, amelyet Bán főtitkár pénteken a városvezetéshez benyújtott.

A beadványban rámutatnak arra, hogy a vándorfakereskedők kivonják magukat a közterherviselés mindennemű kötelezettsége alól s így egyenesen kötelessége a város vezetőségének odahatni, hogy ezek a vaggontételekkel dolgozó üzleti vállalkozók egyfelől kiváltsák iparendélyeiket, másfelől megszerezzék a telepengedélyeiket, hogy azután törvény kötelezze őket arra, hogy városi taksát, városi és állami adót fizessenek, továbbá

kötelezzék őket arra is, hogy rendszeresen jegyeztessék be cégeiket.

Az aradi fakereskedők beadványával a város vezetősége az egyik legközelebbi ülésén foglalkozni és nem lehet kétséges, hogy a város a magas közterheket eddig is lelkiismeretesen vállaló, hivatalos, állandó cégbejegyzéssel rendelkező aradi fakereskedők érdekeit fogja megvédelmezni.

JOGHURT

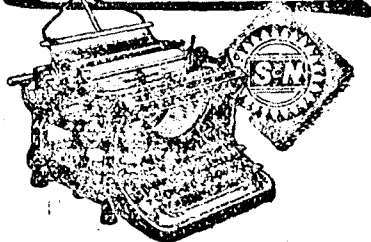
kizárólag

csillagvédjeggyel!

ERIKA, IDEAL

gyári új írógépek kizárólagos képviselése.

Ideal

Használt írógépekben nagy választék. Nagy kellekraktár. Előnyös árak és feltételek. Kérjen ajánlatot

Császár

írógéplerakat Arad, Str. Gen. Berthelot 8. Telefon 893.

Gépkölesözések!

PARFEX

Az elegáns urnak mindig kifogástalanul kell megborotválkoznia. Teljesen sima

arcbőrt — mindennemű zavaró inger nélkül — csakis a felülmulthatatlan PARFEX-pengével érünk el.

Vezérképviselő: Excelsior, Buc., Calea Moșilor, 73.

Halálos tragédia Lipován

Szívenlőtték egy postatisztviselőt

Lipovárról jelentik: Vakalau Ioan postatisztviselő, akit áthelyeztek Aradra, tegnap adta át hivatalát helyettesének. Az átadásnál jelen volt Bulugea Nicolae timisoarai postaelenőr. Az átadás után mindhárom tisztviselő egy nő társaságában szórakozni mentek, ahol szeszestalt fogyasztottak. Este kimentek Lipapüredre, ahol tovább ittak. Este fél 11 órákor szóba került az asztalnál a fegyvertéma, amire Vakalau kivette a nála levő revolvért, ami le volt zárva és mutatni és magyarázni kezdte a többieknek. A társaság tagjai kérlelni kezdték, hogy tegye el, majd, miután letette az asztalra, megtörtént a szerencsétlenség. A társaságban levő nő kezébe vette a revolvért, mely váratlanul elsült és a mellette ülő Bulugea ellenőr mellébe muródott, aki azonnal lefordult a székről. Autót keritettek s behozták életveszélyes sebesüléssel a lipovai kórházba, ahol egy félóra haláltusa után kiszendett. A rendőrség azonnal hozzáfogott a társaság tagjainak kihallgatásához, megállapítani a tragédia részleteit.

Szombat, vasárnap és hétfőn:

URANIA CENTRAL

D. u. 3, 5 és 7¼ órákor

Este 9¼ órákor

A színes fátyol

Somersét Maugham regényének filmváltozata. Főszerepben GRETA GARBO.

Szombaton d. e. 11 és fél órákor Matiné az URANIA-ban

CORSO

D. u. 3, 5, 7¼ és 9¼ órákor

GOLGOTHA

Az elképzelhető legmonumentálisabb, legmegkapóbb filmalkotás

Vasárnap d. e. 11¼ órákor Matiné!

SELECT

D. u. 3, 5, 7¼ és 9¼ órákor

RUMBA

George Raft Carole Lombard

Vasárnap 3, 5, 7¼ órákor premier! Mérsékelt helyákkal!

Kacagó piros pünkösdi

A legújabb színes Silly Symphonies és Mickey Mouse premier-orozat!

Este 9¼ órákor utoljára: RUMBA.

Jön: A kozák és a csalogány.

Főszereplői Jarmila Novotna és Ivan Petrovich.

Egy szép asszony kalandja

Vigjáték. Lil Dagover és Hans Reimann.

„MIRCEA” étterem Arad legkellemesebb szórakozóhelye. Kellemes kerthelyiség. Legfinomabb borok, Azuga sör! izletes ételek. Elsőrendű olgányzenekar. **Azuga sör!** Szombat és vasárnap reggelig nyitva.

Kenyeres-Kaufmann aradi szereplése

Aradi tanára és iskolatársai beszélnek Kenyeres-Kaufmann Miklós diákéveiről

Kaufmann Mór aradi diák kalandos útja Kenyeres Miklós képviselőig

Az asztalon régi, fakuló fénykép. Jólöltözött, elegáns, szálás fiatalembert ábrázol. Nyakán feltűnő módon megkötött nyakkendő, kezében sétatob és Girardi-kalap. Olyan a kép, mintha egy évtizedekkel ezelőtti, 1912-es divatlapból vágták volna ki. A képen levő fiatal ember kifeszíti mellét, a szemek mereven és bizonyos önteltséggel tekintenek a késői kutató arcába. Az első gondolat, ami a szemlélő agyába tolu, a következő: vajjon milyen karriert futott meg ez a fiatalember, aki 1912-ben ennyit önbizalommal, ilyen nagy felkészültséggel, a „ruha teszi az embert” elvének százszázalékos érvényesítésével indult el az életbe? Mi lett belőle és hol kötött ki ez az ember, akinek utavalójául ez a különös nyakkendő, a hetyke sétatob és a Girardi-kalap szolgált?...

Megfordítjuk a levelezőlapot. A hátlapon aláírás látható. Egy Schermann sok mindent állapíthatna meg belőle. Jellemet, rejtett tulajdonságokat és azóta már multtá vált jövőt. Tisztán olvasható a név:

Kaufmann Mór.

A velünk szemben ülő ur: Steiner Jakab, az aradi izraelita leányintézet igazgatója most megszólal és egykori tanítványáról, Kaufmann Mórról, az azóta Kenyeres Miklóssá vált képviselő urról beszél.

— Internátusomból — mondja Steiner Jakab — sok kiváló ember került ki. Kenyeres-Kaufmann Miklós az egyetlen, akiről volt tanítványaim közül rosszhat hallok. A háború előtt fiuinternátusom is volt és a vidéki diákok közül nagyon sokan laktak és tanultak nálam. Kaufmann Mór — mert hiszen én még mindig csak ezen a néven ismerem — két esztendőig lakott internátusomban, 1910-től 1912-ig. Hat polgári elvégzése után került Aradra és édesapja a belü-i zsidó hitközség metszője volt. Derék, józan gondolkozású, tisztességes ember, aki nagy áldozatokat hozott fiáért, amikor Aradra hozta be a gimnáziumba. A belü-i hitközség mellett az idős Kaufmannak nem lehetett nagy lövedelme, az internátusi és a gimnáziumi tandíj pedig bizony sokat emésztett fel.

Diákkori, jellemző apróságok

— A fiatal Kaufmannban már ekkor mutatkoztak olyan hajlandóságok, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy bántja a származása és szeretné megtagadni a szüleit, a multját. Tartózkodó, szófukar fiu volt, viszont mindent igyekezett felhasználni, amiből azt sejtette, hogy előrelépésében segítségére lehet. Igyekezett bekerülni a legjobb társaságokba. Amikor szülei iránt érdeklődtek, mindenkinek azt mondta, hogy édesapja rabbi. Ezért érintette kellemetlenül, amikor szülei meglátogatták. Egy rendkívül jellegzetes jelenetre emlékszem. Nagyobb társaság volt nálunk és a társaságban ott volt Kaufmann Mór is. Beszélgettünk, amikor egyszerre nyílt az ajtó és egy idős, egyszerűen öltözött, fejkendő, asszony lépett a szobába. Mindenki feléje nézett, nem tudták, hogy kicsoda. Én ismertem fel először és feléje siettem. Kaufmann még mindig nem mozdult, feszengett, úgy nézett körül, mint aki menekülni szeretne, majd hirtelen elhatározással az idős asszonyhoz ment és vele együtt kiestett a szobából. Szégyellte a társaság előtt az édesanyja fejkendőjét...

Most az internátus igazgatójának neje, Steiner Jakabné veszi át a szót:

— Talán ez a fejkendő bántotta a legjobban. Ez hangsúlyozta ki leginkább az ellentétet. Mert a fiatal Kaufmann — amint ezen a képen is láthatja — elegáns ember volt. Gigerli. Szegény fiu volt és inkább nem fizette a tandíját, inkább sok mindent megvont magától, de jól öltözködött. Emlékszem, egyszer a diákok között általános feltűnést keltett, hogy Kaufmann három koronáért vásárolt nyakkendőt. Ez akkor nagy összeg volt. Amikor még jóformán senki sem viselt Aradon amerikai cipőt, Kaufmannnak szélesorrú amerikai cipő feszült a lábán. Zárkózott természetű fiu volt és nem mondta, de érzékeltette az emberekkel, hogy belőle még lesz valaki, róla valamikor még fognak beszélni. Ez most be is következett. Bár nem olyan értelemben, ahogyan Kaufmann Mór azt 1912-ben gondolta...

Az egykori osztálytárs visszaemlékezései

Kenyeres-Kaufmann Miklós egykori osztálytársai közül még ma is sokan élnek Aradon. Dr. Kele Sándorral, aki szintén Kaufmannal érettségizett, beszélünk a kalandos multu képviselő diák-koráról.

— A nyolcadik osztály — mondotta dr. Kele Sándor — amelynek 1912-ben én is tagja voltam, valóságos családként élt együtt. Bár a diákok különböző nemzetiségűekre tagolódtak, a legnagyobb harmónia uralkodott közöttünk. Ebben a harmóniában az egyetlen disszonáns hangot, a családban az egyetlen idegent — Kaufmann Mór jelentette. Azokról az emberekről, akik bajba kerülnek, bevett szokás utólag megállapítani, hogy már régebben, előéletükből is sejteni lehetett a bekövetkezőket. Kenyeres-Kaufmann esetében azonban ez valóban nem tulás, ha azt mondjuk, hogy ő már akkor is a maga különös útját járta és nemcsak családját tagadta meg, de azt a közösséget is, amelyet az osztály jelentett. Velünk járt az iskolába Hítel Dénes későbbi bankigazgató, Löcs Rezső polgármester fia, aki mérnök lett, dr. Manvila Sabin, aki jelenleg a bucuresti-i központi statisztikai intézet igazgatója, dr. Boros Ernő fogorvos, dr. Antal György orvos, dr. Dragan, a Sannicolau-Maren levő kórház igazgatója, dr. Multas Jenő, Tabakovits Sándor, Institoris Zsigmond, a Román—Magyar Kereskedelmi Kamara főtitkára és még számosan. Ebből a körből egyedül Kaufmann Mór maradt ki. Míg a fentemlítették szellemi kvalitásaikkal igyekeztek érvényesülni, Kaufmann külsőségekkel akarta magára vonni a figyelmet. Gigerli módra öltözködött. Tüntető módon mutatta, hogy a vallási hagyományokkal nem törődik. A tízperces szünetekben szalonnás- vagy sonkás-zsemlet evett. Ez természetesen feltűnt, mert hiszen mindenki úgy tudta, hogy Kaufmann édesapja — rabbi.

— Az érettségi után Kaufmann elkerült Aradról. Azt mondta, hogy az egyetemre iratkozik be, mert mérnöknek készül. Sokáig nem hallottunk róla. Esztendőik mulva közölték volt osztálytársaink, hogy Kaufmann valóságos ós-technikus, mert még mindig nem szerzte meg a diplomát. Szülei közben állandóan küldték címére a pénzt: az egyetemi tanulmányok céljaira. Később aztán ők sem hallottak róla. Kaufmann Mór eltűnt, nem hallatott magáról. Az Aradról elkerült fiatalember vagyont

szerezett, megnősült, karriert futott be és egyszerre mint Kenyeres-Kaufmann Miklós képviselő tűnt fel. Ha most megmutatnák neki azt a képet, amelyet a Steiner-internátusnak emlékekben hagyott, talán ő sem ismerne rá. Azóta nemcsak a neve változott meg, de bizonyos mértékben a külseje is, mert hiszen esztendőikkel ezelőtt az orrát egy kozmetikussal operáltatta...

Ennyi az, amit volt aradi ismerősei Kenyeres-Kaufmann Miklósról tudnak. Egy fejezet a nagy visszhangot keltett politikai kaland-regényből. Egy fejezet a kiméletlen emberről, aki Kaufmann Mórként, elegánsan, amerikai cipővel, egyéni kreációju nyakkendővel, sétatobtal, Girardi-kalappal indult el Aradról és aki mint Kenyeres Miklós képviselő ur mandátummal és egy óriás-botránnyal érkezett meg. A regény további alakulása, a következő fejezet még a jövő titka, de nem lehetetlen, hogy — hatásos és reminiscenciákkal ható módon — nem marad meg belőle más, mint az a név, amely az aradi Steiner-internátusban hagyott fényképen díszlik. Mandátum nélkül és Kenyeres nélkül — sőt: a történetek után valószínűleg bizonyítatlan kenyérral — egyszerűen a régi aláírás, a régi név: Kaufmann Mór.

Molnár Tibor.

Itt írjuk meg, hogy budapesti jelentések szerint Kenyeres-Kaufmann Miklós országgyűlési képviselő illetőségét Budapest város polgármestere megszüntette, miután kiderült, hogy az illetőségi bizonyítvány meg nem felelő adatok alapján lett annakidején kiállítva. Ennek az intézkedésnek következtében most egészen különös helyzet állott elő. Kozma Miklós belügyminiszter a kérdéssel behatóan foglalkozik és a napokban nyilatkozik is fog Kenyeres-Kaufmann állampolgársági ügyéről.

A jelek szerint Kenyeres-Kaufmann Miklós magyar állampolgársága automatikusan meg fog szünni és így a képviselőház igazoló bizottsága ki fogja mondani a tarpai mandátumnak megsemmisítését is.

Egyelőre azonban a közigazgatási bíróság foglalkozik az ügyvel és az dönt majd végső fokon Kenyeres mandátumáról is. A magyar állampolgárságának elvesztése azzal a következménnyel fog járni Kenyeres-Kaufmannra nézve, hogy kitoloncolják majd Magyarország területéről.

Színház — Irodalom — Művészet

Ma, szombaton, este 9-kor
nyílik meg a Nyári
Színház

Hetek óta folytak a próbák a „Lovagias ügy” mai előadásából, amely az eddigi jelekből ítélve telt ház előtt fog lefolyni. Az elővétel a téli színház pénztáránál mind a három „Lovagias ügy” előadására szép eredményt mutat. — Nem kevesebb az érdeklődés a hétfő este színre kerülő „Három sárkány” darab iránt sem. Ezen előadások Forgács Sándor rendezésében kerülnek színre és részt vesznek a társulat elsőrendű tagjai.

Színházi események

a budapesti „Juniusi Hetek” alatt

Budapestről jelentik: Nagyszabású előkészületek után tegnap folyt le az ünnepi „Juniusi Hetek” első nagy eseménye: a filharmonikusok hangversenye az operaházban. Hatalmas közönség vonult fel, amely tapsviharral köszönte meg a ritka zenei élményt. Junius 7-én este balett-előadás volt az operaházban, míg 8-ikán a Nemzeti Színház diszeldadásban mutatja be a „Gyöngykalás” című pantomimet. Ugyazólván Junius minden napjára esik valamilyen művészi értékű élmény azok számára, akik a hónap folyamán Budapestre látogatnak. Így Junius 11-ikén a Turandot előadása lesz az operában, Németh Mária vendégszereplésével.

Meghalt Linsingen tábornok

Linsingen tábornok, a világháború egyik nagynevű hadvezére, meghalt. Linsingen Sándor vezérezredes 1850-ben született. Mint fiatal tiszt résztvett az 1870-71-ik porosz-francia háborúban. Katonai pályafutásán 1909-ben érte el a tábornoki rangot, mint a stettini második hadosztály parancsnoka. E hadosztályt vezette a világháborúban a Mons melletti, a marnei s az yperni csatákban. 1914-15. telén a délnémet hadsereg élén ő parancsnokolt, amely a magyar honvédekkel együtt résztvett a Kárpátok védelmében. Majd a Bug-hadsereggel résztvett Galícia visszahódításában és elfoglalta Breszt-Litovszkot.

Linsingen hadserege továbbra is fontos

LINSINGEN

szerepet játszott az osztrák-magyar háderő műveleteiben. E téren nagy érdemei vannak, így a sztochodi és a koweli orosz offenzíva visszavetésében is. Viszont az 1916. június havában történt lucki vereségért — hadtörténeti írók szerint — őt terheli a felelősség.

A háború után, mint vezérezredes vonult vissza. 1933-ban neve az árjaparagrafussal kapcsolatosan szerepelt. Katz Sándor ügyvéd, a „nem-árja származású keresztény német állampolgárok egyesületének” elnöke, azt állította róla, hogy Linsingen is nem-árja. Ő azonban a Vossische Zeitungban kijelentette, hogy ez tévedés: családja 1159-ből származik s azóta sem fordult elő tagjai között nem-árja.

Felmentő ítélet

az államellenes agitációval vádolt curtici-i nyugdíjas bűnpörében

Államellenes agitációval vádolva került ma az aradi törvényszék második szekciójának Alexandrescu-Stroescu tanácsa elé Pap János curtici-i nyugdíjas. A vád szerint Pap lakásán egy Magyarországból származó revíziós térképet, valamint irredenta énekeket tartalmazó énekeskönyvet találtak. Kihallgatása alkalmával a nyugdíjas kijelentette, hogy a könyv és a térkép Szegeden tanuló diákfia tulajdonát képezte és a fia könyvei közt is volt a szekrényben, neki fogalma sem volt azoknak létezéséről. A kihallgatott tanúk sem vallottak terhelően Papra nézve, mire a bíróság felmentette a nyugdíjast a vád alól. Az ítéletbe az ügyész is belenyugodott és így a felmentés jogerős.

Esőkabátok

legnagyobb választékban

feltűnő olcsó árak

mellett szerezhetők be 3296

„LINOLEUM“

STECKL A. cégnél

Arad, Bulev. Regina Maria No. 12.

Négy világtájról egyesíti a
„GLADYS” cipókrém az Ön számára
a legkiválóbb
nyersanyagokat.

NAGY MEGLEPETÉS VEVŐINK SZÁMÁRA:
Minden második Gladys cipókrém doboz alján
a Gladys szó egy betűjét találja. Aki a teljes szó
összeállításához szükséges betűket a Gladys gyárnak
beküldi, 500 lejt kap.

Kezelje cipőit a

GLADYS C I P Ó
KRÉMMEL

VIASZT BRAZILIÁBÓL
és AFRIKÁBÓL,

tiszta TERPENTINT FRANCIA-
ORSZÁGBÓL, FESTÉK-
ANYAGOT OLASZORSZÁG-
BÓL. Ezen anyagokból készül
ROMÁNIÁBAN a
GLADYS CIPÓKRÉM.

Ezen krém előnyei óriásiak.
Aki cipőit naponta lehellet vé-
kony réteg GLADYS krémmel
vonja be, növeli ezek tartós-
ságát. Ugyanakkor azonban
tisztá és elegáns is, úgy hogy
bárki előft, bármely alkalom-
mal megjelenhet, anélkül,
hogy pirulnia kellene, ha valaki
cipőire veti tekintetét.

Félremagyarozott bibliai példák miatt állították a hadbírótság elé

Borsos Lajos rovinei római katolikus lelkész

Rovinei tudósítónk jelenti: Megirtuk, hogy névtelen feljelentés folytán hadbírótsági eljárás indult meg a közelmúlt napokban Borsos Lajos rovinei római katolikus segédlelkész ellen, azokkal a lelkigyakorlatokkal kapcsolatosan, amiket a husvéti ünnepek után tartott hívei részére. Borsos Lajos segédlelkész pénteken utazott át Timisoarára, hogy megjelenjen bírái előtt és elutazásával kapcsolatosan a következőkben ismertette az Aradi Közlöny rovinei tudósítója előtt a történeteket:

— Munkám céljaul, — mondotta a káplán, — az ittlé hűvek felvilágosítását tűztem ki. Látván ugyanis azt, hogy ebben a nagykitérjedésű községben mennyi ember tér téves felfogások útjára, elhatároztam, hogy mint Krisztus hű papja, megkísérlem visszavezetni őket Jézushoz. Mintegy ezernégyszáz ember vett részt ezeken a lelki gyakorlatokon.

— Milyen témákról beszélt tisztelendő ur? — kérdezte munkatársunk.

— Témáimat, — hangzott a válasz, — szigoruan Szent Ignácnak, a Jezsuita-rend alapítójának utmutatásai és írásai szerint választottam ki. Első beszédem az ember értékéről, második az ember eredetéről, harmadik az ember céljáról, azután mindarról, ami a céltól elvezet, a gyónásról, a szép lelkiélet kialakításáról és végül Jézusról szoltam. Hála a jó Istennek, szavaim nem találtak merev szívekre: közel ezer hallgatóm gyönt és áldozott az előadásokat követőleg... Annál jobban megdöbbsentett a csendőrség értesítése, amely arról tudósított, hogy ellenem panaszt emeltek.

A csendőrmester ismertette eköttem a „vád-pontokat”: példámot magyarózták félre a feljelentők. Bizonyos, hogy a Szentírásból is ki lehet magyarózni mindazt, amiről pedig szó sincs benne. Ime egy mondat: „Nincsen Isten, de meg kell nézni, hogy mi van előtte és utána”. Vajjon azt jelentenék ezek a szentírást szavak, hogy nincsen Isten...? Annak, aki elferdíti őket, mindenestre azt is jelentheti. Sem nem beszéltünk, sem nem énekeltünk egyházi témákon és egyházi dalokon kívül semmi mást, tehát minden vád hazugságon alapult.

— A legnagyobb bizalommal nézek bíráimmal való találkozásom elé, — fejezte be nyilatkozatát Borsos Lajos rovinei káplán, — mert meg vagyok győződve arról, hogy a hatóságok is csak az én munkámat segíthetik elő, amivel a tévedések, hazugságok és a rosszindulat ellen küzdök. Én ezután is, mint eddig, buzgón igyekszem a lelkek javára dolgozni, népem javára, mert a legigazibb munkát akkor végzem, amidőn az emberi lelkeket Krisztushoz vezérlém.

Külön államtitkárt kapnak a városok

Bucurestiből jelentik: A „Lupta” jelentése szerint a közigazgatási reformtervezettel kapcsolatosan tárgyalások folynak az irányban, hogy új államtitkárságot létesítsenek, amely a városok problémáiban dönt és a nagyobb városok fejlődését segíti elő.

A PATAKI gimnasztikai és mozgásművészeti **ISKOLA**
Str. Greceanu 8.

Nyári Kurzusai

az iskola kertjében június 15-én kezdődnek: gyermekeknek, leányoknak, asszonyoknak

Tanárnők továbbképző tanfolyama július 1-én kezdődik. — Rossz testtartású gyermekeknek gyógytorna külön csoportban. Fenyők között 24 méteres páz-lt. Ideális miliő, napolás, douche. 3469

BÁILE CĂLIMĂNEȘTI CĂCIULATA

SZEZON: JUNIUS 1. — SZEPTEMBER 30-ig.

Nagyszállóda modern kóniorttal. — Olcsó élet. — Információk, prospektusok, árjegyzék a SOC. GOVORA—CĂLIMĂNEȘTI, București, Str. Brezoianu 62, kaphatók.

Borgia Lukrécia védelmében

Irtta: GABOS JENŐ dr.

Egy nagy külföldi lap a napokban rövid hírből beszámolt arról, hogy olasz tudományos körök tervbe vették Borgia Lukrécia emlékének rehabilitálását. A cél, amit a nagy német történész, Ferdinand Gregorovius, maga elé tűzött: igazságot szolgáltatni Borgia Lukrécia emlékének, most talán megvalósul.

Borgia Lukrécia! Egy név, mely még ma is, négy évszázad múltán borzalmat kelt. Név, mely nem a cinquecentónak utólréhetetlen művészetét, hanem e kor szenvedélyeit, kegyetlenségeit juttatja eszünkbe. Borgia Lukrécia még ma is, évszázadok múltán úgy él az emberek legtöbbszörének képzetében, mint ahogy Victor Hugo „Borgia Lukrécia” című drámájában bemutatta. Szörnyeteg aszszony, kit egész Itália gyűlöl, megvet, utál és elátkoz, Méregkeverő és vérfertőző, aki az utjában álló embereket felakasztatja, megfojtatja, megmérgezteti, vagy leszurja. Parázna nő, kinek palotája a bujaságnak, árulásnak, orgyilkosságnak és a vétek minden nemének állandó tanyája. Így jellemzi őt Victor Hugo, a világhíradalom egyik legnagyobb alakja, és különös, hogy éppen Victor Hugo, a szegények, a sorsüldözöttek, a nyomorultak legerélyesebb védője, vádol meg igaztalanul egy százanódó, gyöngé nőt. Az újabb történészek azonban kimutatták, hogy a nagy regényíró és költő, Victor Hugo, a fantáziát felszabadító romantika egyik legnevesebb képviselője, költői szabadsággal megritkította egész Európa tudatlan tömegeit, mikor elhitette velük, hogy hátborzongató, Grand Guignol-szerű drámájában a való Borgia Lukrécia vitte színpadra.

Igaz, hogy nem Victor Hugo volt az első, ki Borgia Lukrécia a női nem legkegyetlenebb, legborzalmasabb alakjának akarta feltüntetni. Már a XV. század végén és a XVI. század elején, a Borgiáknak a történelem színpadán való szereplése idején, megindult ellenük a vádak tömege és végigkíséri őket egészen napjainkig. De ma már megállapított tény, hogy a vádak, a rágalmak azokból az államokból indultak ki, melyek féltékenységgel figyelték a Borgiák hatalmának emelkedését, — így Velencéből, Firenzéből és Milánóból. Ezek az apró kis államok reszkettek VI. Sándor, a Borgia-pápa napról-napra erősödő hatalmától és uralmának mind szélesebb körre való kiterjesztésétől, mert jól tudták, hogy e hatalom növekedésével az ő állam függetlenségük forog veszélyben. Ezért igyekeztek a Borgiák erejét még Itálián kívüli segítséggel is letörni, amihez még a legsúlyosabb rágalmak fegyvereit is felhasználták.

VI. Sándor pápa szeme előtt kétségtelenül az „Italia unita” gondolata lebegett. Hogy ebben a nemes törekvésében Borgia Caesart és Borgia Lukrécia is igyekezett felhasználni, ezen nem csodálkozhatunk mi sem, a mai nemzedék, mely végigéli a háboru utáni idők politikai praktikáit. Hogy VI. Sándor a maga részére államot és családjából dinasztiát akart teremteni, ez eltörpül nagy diplomáciai elgondolása előtt: véget vet a kis kényurak, a törpe zsarnokok uralmának és megalkotja az egységes Itáliát, ami azonban csak három évszázad múltán Cavour mestermunkájának sikerült.

Ebből a szempontból kell tehát néznünk a Borgia család történelmi szereplését és mindjárt nem lesznek előttünk oly gyűlöletesek.

Téves kísérlet az is, mely az erkölcs mai mértékével méri azt a kort, mely 400 évvel megelőzte a mi időnkét. Gondoljunk arra, hogy Borgia Lukrécia a XV. és a XVI. század fordulóján élt, egy „kéjkereső, lánggal élő korban, amely piroslott a vértől s amelyet fehérén izzó szenvedély sápasz-

tott, a könyörtelen erőszak, a magas célkitűzések, éles ellentétek és megdöbbentő eltérések korszakában.” A cinquecento ideje ez, a renaissance virágkora, az építészeti, szobrászati és festőművészet legragyogóbb, legtündöklőbb százada, de egyszerűen mint az erkölcsletelenség, a szőszegés, a beszenyvezett becsület és a legrutább árulások kora is. Nem igazságos dolog kiemelni ebből a környezetből egy embert és tetteit egy későbbi korszak erkölcsi törvényei szerint megbírálani. Pedig Borgia Lukrécia életét leggyakrabban ezzel az igazságtalan módszerrel tárgyalták. De csak a régi történészek, az újabbak ítéletük megalkotásánál már több óvatossággal és hozzáértéssel járnak el. Az újabb történésztudósok már megállapítják, hogy a Borgia Lukréciairól terjesztett hírek szenzációhajászó gonosz rágalmak, melyek nem egyebek közönséges kitalált meséknél.

*

Borgia Lukrécia a spanyol származású Borgia Roderigo biboros, a későbbi VI. Sándor pápa és a szép Vannoza Catanei viszonyából származott. Ez a Vannoza Catanei valószínűleg római eredetű, jó családból való, művelt nő és nem spanyol kéjhölgy volt, amint Victor Hugo drámájában mondja, valószínűleg azért, hogy Borgia Lukrécia befejezését jobban tudja indokolni már azzal is, hogy Borgia Lukrécia anyja könnyelmű természetét örökölte. Tizennégy éves volt, midőn először férjhez ment. Mint a többi Borgia ivadék, ritka szép emberi jelenség, kékszemű és aranyhajú. Előzőleg már kétszer is jegyben járt spanyol nemes urakkal, de apja folyton magasabbratörő becsvágya felbontotta mindkét eljegyzést, mert ezek a házasságok egy Borgia leányához már nem lettek volna méltók. Most már fejedelmi családból kellett férjét keresni és hogy Milánó és az ott uralkodó hercegi család barátságát megnyerje, férjhez adta leányát Giovanni Sforzához, Pesaro urához. Ez a házasság azonban csak addig állhatott fenn, amíg az apa és a fivér, Borgia Caesar, érdekeinek megfelelt. Mihelyt ezek hatalmi vágya mást követelt, a házasságnak meg kellett szünnie és Borgia Lukrécia részére nagyobb urat kellett férjül keresni.

Szegény Borgia Lukrécia, szánalomraméltó asszony, aki csupán kocka volt abban a becsvágyó játékban, amelyet apja és fivére játszott. Hiába panaszkodott, hogy meg se kérdezték, mikor első házassága megkötéséről és felbontásáról volt szó. Az ő személyes óhajai épp oly kevésbé jöttek számításba, mint érzelmei. Meg kellett hajtania a Borgia-család egyre feljebb és feljebb törő érdekei előtt. Borgia Lukrécianak egy pillanatra sem volt szabad elfeledkeznie arról, hogy a Borgia-család sarja. Apja folyton oktatta, hogy ő Borgia leány, aki uralkodásra van hivatva.

Borgia Lukrécianak el kellett válnia Giovanni Sforzától, aki már nem felelt meg a Borgia-család méltóságának. Az elválást azonban országvilág előtt meg kellett indokolni. S erre azt az okot találták ki, hogy Giovanni Sforza hideg természetű, ki nem tud megfelelni férji kötelességeinek. Sőt még nyilatkozatot is kellett adnia, melyben e fogyatékosságát beismerte. Egész Itáliát kacagott a szerencsétlen Sforza hercegen, aki kénytelen volt elismerni olyas valamit, ami nem is volt igaz. De mit volt tennie: a hatalmas nagyur parancsának engedelmeskednie és az utból távoznia kellett. Hogy azután a fiatal, csinos herceg a férfiaságra ellen intézett rágalmakra bosszúból hasonló csunya vádakkal felelt, ezt az emberi gyengeséget talán nem is lehet terhére írni. Világgá kiáltotta, hogy a vád, melyet ellene felhoztak, hazugság és

KÉNES ÁSVÁNYVIZ FÜRDŐK, GYOMORTISZTÍTÓ ÁSVÁNYVIZ, KRONIKUS REUMA, VÉR-SZEGÉNYSÉG, TESTI GYENGESÉG ÉS MIGRÉN GYÓGYÍTÁSÁRA ALKALMAS.

FIZIO ÉS HIDROTHERÁPIA, inhalációk, porlasztók, iszap és szénsavas fürdők, stb.

CĂCIULATA

kénes és meszes radioaktív ásványvíz, fellímulhatalmas hatása a vese, máj és vizeleti megbetegedések gyógyításánál. 3402

célja az, hogy a Borgiák magasratörő érdekeit szolgálja. Ő volt az, aki a legkülönfélébb vádakat emelte a Borgiák ellen és ő volt az, aki meggyanusította elvált feleségét, hogy apjával és mindkét fivérével, Giovannival és Caesarral vérfertőző viszonyban állott. És ez a vád egyre gyarapodott, annyira, hogy már azt is beszélték: Borgia Caesar féltékenységből gyilkoltatta meg fivérét, Giovanni, Gandia herceget.

A szánalomraméltó Lukrécia ott állott a vádak központjában, mint gyöngé nő védekezni nem tudott. Apja parancsára elvált és férjhez ment Federigo nápolyi király unokaöccséhez, Argonai Alfonsohoz. A házasság megkötésekor Alfonso 17 éves volt, egy évvel fiatalabb, mint Lukrécia. Mindenfelé azt híresztelték, hogy a házasság szerelmi frigy, melynek nagy jövőt jósoltak. Pontosan két évre a házasságkötés után Alfonsot egy éjszaka megtámadták és oly súlyosan megsebesítették, hogy rövid idő múlva meghalt. Burckhart, a Vatikán főszertartásmestere híres naplójában azt írja: „Nem a sebben halt el, amely érte, hanem ágyában megfojtották.”

Borgia Lukrécia nem számított ebben a megvetendő játékban. Hiába fűzte mély vonzalom második férjéhez, abban a pillanatban, mikor apja és bátyja már nem vehette hasznát a nápolyi király és az ő révén a spanyolok támogatásának és mihelyt hasznosabbnak bizonyult a franciákkal való szövetkezés, Aragoniai Alfonsonak pusztulnia kellett. „Mi nem vagyunk könnyen befolyásolható, gyermeket kedélyű olaszok. Mi spanyolok vagyunk, kik szeretik erőszakos tetteikben a legrövidebb utat választani. Eszközünkben nem vagyunk válogatósak és a gyors cselekvéstől nem riadunk vissza”, — mondja Borgia Lukrécia apja Gobineau „Renaissance” című nagyértékű munkájában.

Borgia Lukrécia nem maradt sokáig özvegy. A Borgia-család érdeke újabb és most még előkelőbb házasságot követelt meg. Egy év múlva férjhez ment Alfonso d'Estéhez, a ferrarai herceg fiához, aki Itália egyik legősibb családjából származott, bátor, nagy hadvezér, az ország legnemesebb trónjai egyikének birtokosa.

*

Lukrécia 22 éves volt, mikor Rómából Ferrarába került s attól a perctől kezdve, hogy elhagyta régi botrányos környezetét, a legcsekélyebb vádnak meg a halvány árnyéka sem férközött hozzá. Addig is, míg Rómában élt, gyermekes, naiv és mindenképpen passzív nő volt, aki csak annyiban jöhetett szóba, amennyiben apja és fivére nagyratörő becsvágyuk és lelkiismeretlen céljaik érdekében felhasználták. A művészeteknek kevés oly bőkezű pártfogója volt, mint Borgia Lukrécia, ki azt akarta, hogy ferrarai udvara magához vonja az akkor élő legnagyobb művészeket. Folyton küldt az izeneteket Velencébe, Milánóba, Firenzébe, Nápolyba és boldog, ha e kor valamelyik nagy szellemét vendégül láthatja udvarában. Pedig ez abban a korban sok nehézséggel járt, mert az akkor uralkodó olasz fejedelmek között a legélesebb verseny fejlődött ki, hogy a híres művészeket magukhoz csalogassák. Gondoljunk meg, hogy e korban élt Michel Angelo, Raffael, Leonardo da Vinci, Tizian, Giorgione s e kor legnagyobb költője, Ariosto. Borgia Lukrécia érzeke a költészet iránt csodálatosan éber volt, sikerült is udvarába hívni Ariostot, ki bálmulattal emlékezik meg Lukrécia testi és szellemi bájairól.

Ferrarának, annak az államnak levéltáral, melynek uralkodónője volt, azt tanusítják, hogy jámbor és istenfélő volt, és mindenki szerette és amikor élete 40. évében meghalt, Ferrara népét mély gyászba borította.

Az a nő, aki a művészeteknek oly lelkes barátja, alattvalóinak oly gyöngéd, szerető fejedelmője volt, nem lehetett az a méregkeverő szörnyeteg, aminőnek a Borgia-család ellenségei feltüntették. Az újabbkori kutatások pedig bőséges alapot nyújtanak arra, hogy Borgia Lukrécia a történelem ítélőszéke előtt abban a nemes, fenkölt szerepben mutatkozzék, aminőt teljes joggal megérdemel.

A kortársak lehetnek gyűlölködők, bosszúállók és ellenségek, de az utókornak igazságosnak kell lennie.

Bámulatos olcsó női divat Sandalettek 175, 195, 250 leiért.

Fehér, piros, barna, fekete, kék stb. színekben remek formákban. Férfi és gyermek szandálok, divat cipőket legolcsóbban vásárolhat

Benedekffynél

Arádon a

„RECLAM” cipőruházban

Str. Metianu 9.

Vigyázat a pontos címre csakis Orbán cukrászdával szemben, mert a „Reklamot” többten utánozzák, Vásárlás előtt szíveskedjék választékunkat és olcsó kirakati árainkat megtekinteni. 3466

FÖLDI MIHÁLY:**A rekordirodalomról, a színház és irodalom válságáról**

nyilatkozik az Aradi Közlönynek

Budapest, június hó. A nagyközönség, tehát a könyvesboltok látogatói, a színházak nézői egyre jobban fogynak. Ennek nemcsak az egyre nehezebbé váló megélhetési lehetőségek az okai, hanem az, hogy a mai irodalom képtelen felkelteni nagyobb tömegek érdeklődését. Az Aradi Közlöny megszólaltatta már ennek a voltaképpen igen súlyos problémának ügyében Herczeg Ferencet és Heltai Jenőt, most Földi Mihályt szólaltatjuk meg, a kiváló esztétikust, regényíró és szerkesztőt.

Földi Mihály a következőket mondja:

— Ügyes és tanulságos filmet láttam legutóbb. A kis film 30—40 esztendő sportteljesítményeit mutatta be. Így megmutatta többek között azt is, hogy milyen rendkívüli készülődések és erőfeszítések után sikerült olyan eredményeket elérniük egyes sportágakban a régi sportolóknak, amelyeket a maiak már régen lenéznek és messze tulszárnyalnak. A magasugró például rendkívüli távolságból, görcsös izommunkával rohant neki az alacsony célra, míg a mai magasugró szinte sétálva és elegánsan repül át a réginél sokkal magasabbra állított mércén. Ezekben az évtizedekben szinte a szemünk előtt alakultak ki olyan rekordok, amelyeket apáink el sem tudtak képzelni. A mi korunk a nagy rekordok, a nagy erőfeszítések kora és

a rekordteljesítménynek ez a vágya nemcsak a sportban, hanem a fizikai és szellemi életnek minden területén megnyilvánul.

— Az irodalomtörténetekben olvashatjuk, hogy egy-egy író egy nagyobb regényen esztendőig, néha nyolc-tíz esztendeig dolgozott. Egy-egy kiváló költőnek nagyobb alkotása néha egész életén végigkísérte a költőt. Ma megdöbbentő teljesítményeket látunk: Az írók, akik számszerint is rendkívül elszaporodtak, hihetetlenül termékenyekké váltak. A legtöbb író majdnem minden esztendőben ír egy-egy regényt, drámát vagy többet is és vannak írók, akik néhány hónap alatt elmult és rendkívül szövevényes korokat tanulmányoznak át, tárnak fel, munkájuk eredményét pedig hihetetlen gyorsasággal és rendkívüli terjedelmű és intenzitású munkákban bocsátják a közönség elé. Könnyű volna azt mondani, hogy ezek a mai alkotások tökéletlenebbek a régiekénél. Ez általában nem igaz. Az alkotások mai óriási erdeje áttekinthetetlen, egy-egy ember számára áttanulmányozhatatlan és bejárhatatlan, de határozottan állíthatjuk, hogy

a mi korunk is sok olyan alkotást produkál, amelyek előtt az utókor kétségtelenül elismeréssel fog megállni.

— A fokozott erőfeszítés azonban kétségtelenül a szellemi alkotások terén is válságokat idézett elő. A fokozott termelés állandóan gyorsítja a szellemi alkotás iramát, az emberi teljesítőképességnek pedig megvannak azok a természetes határai, amelyeket semmiféle tréninggel és semmiféle kényszernek a hatása alatt megkerülni nem lehet. Fokozott termelés, az irodalomnak bizonyos határozott komercializálódása nem kedvez az elmélyedésnek és elháríthatatlanul felületesség felé sodorja az alkotókat. Van azonban egy még súlyosabb következménye a gyors termelésnek. Ezt a következményt erkölcsi válságnak nevezhetném és lényegét abban foglalhatnám össze, hogy korunk szellemi vezetői meglehetősen eltávolodtak az emberiség örök szellemi és erkölcsi eszményeitől és nem teljesítik eléggé azt a hivatásukat, amelyeket erkölcsi téren kellene betölteniük.

Az irodalomnak és a színháznak ez az erkölcsi és szellemi válsága ma már mindenfelé érezhető.

Válságok mindig voltak, a mai válság is véget ér, rendkívüli pesszimizmusra nincs okunk. Ki hitte volna, hogy az a hatalmas technikai fejlődés, amelynek szemtanúi vagyunk, nem viszi közelebb egymáshoz a népeket és az egyéneket? Mindnyájan azt gondoltuk, hogy a rendkívüli gépek korában egymásra találnak majd népek és egyének. Ki gondolt volna arra, hogy éppen a technikai fejlődésnek ebben a hatalmas korszakában bukkan majd fel az autarchia, az elzárkózás, a pénz válsága, amelynek következtében még postakocsira sem válhatnak jegyet azok az emberek, akik két ország határán át egymáshoz kíváncsoznak.

— Mély meggyőződésem, hogy ez a gazdasági válság nemcsak gazdasági természetű, hanem *igazi mélységében erkölcsi eredetű.* Erkölcsi és szellemi okok idézték elő, erkölcsi és szellemi gyógyszerek szüntetik majd meg. Az irodalom is, amely lépést igyekezett tartani a rekordokkal, a technikai fejlődéssel, napjainkban már válságba jutott, a produktívítás itt sincs arányban a fogyasztással, az írók bizonyos tekintetben elszakadtak a közönségtől, a tömegektől, a népi gyökerektől, az erkölcsi erőktől, de éppen az így kialakult válság következtében *kénytelen lesz az író előbb-utóbb önmagába fordulni,* szemét a mélységekbe mereszteni és új — tehát örökké való erkölcsi tartalommal megtölteni mindazokat a formákat, amelyek a tulságosan előrohant technikai civilizációban fájdalmasan kiürültek. Ez a folyamat már meg is indult. A folyamat vége pedig előrelátható: *a produktív, a technikai, a rekordírókból ismét szellemibb és erkölcsibb lények válnak majd.*

— Amit általában az irodalomról, tehát elsősorban arról a könyvkulturáról mondtam, amely ma még legtisztábban őrzi az emberi lélek igazi célját, fokozott mértékben áll a színházra és filmre. A színház külön tragédiája, hogy nélkülözi korunk azokat a drámai zseniket, akik minden formát meg tudnak teremkenyíteni.

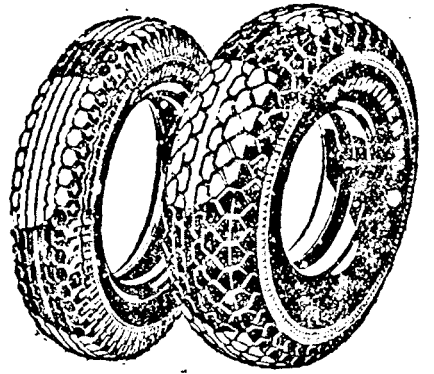
Bűnrészességgel vádolta férjét a gyermekgyilkos semlaci anya**A kuruzsló asszony dráma-vallomása. Csütörtökön lesz ítélet az érdekes bűnpörben**

Nagy érdeklődés közepette folytatta ma az aradi törvényszék második szekciója a semlaci gyermekgyilkosság bűnpörének tárgyalását. Mint ismeretes, Salant Dumitru semlaci asszony a Muresba fajtotta gyermekét és a legutóbbi tárgyaláson töredelmes, beismerő vallomást is tett. Ma Pau Maria kuruzsló-asszonyt hallgatták ki. Az asszony elmondta, hogy Salantné és édesanyja a gyilkosság után felkeresték; a gyilkos anya bement hozzá, míg anyja az udvaron várta meg. Salantné bevallotta neki, hogy meggyilkolta gyermekét és arra kérte, hogy ha másnap férjével együtt meglátogatta, úgy mondja azt, hogy a gyermek idegenek kezében van. Megígérte a kérés teljesítését, azonban másnap megmondta magát és nyíltan megmondotta a férjnek, hogy kisfia már nem él. Salant ekkor azt kiáltotta felesége felé:

— Ti öltétek meg a gyermeket.

Ílymódon pattant ki a gyilkosság, amelyről a férjjel együtt tett jelentést a csendőrségnek.

Az érdekes tanuvallomás után újból kihallgatták Salantnét, aki feltűnést keltő kijelentést tett. Megváltoztatta ugyanis az első tárgyalás alkalmával tett vallomását és kijelentette, hogy tettére — férje bujtotta fel.

Vásároljon csakis**Continental****autogummit**

Kapható: a romániai vezérképviseletnél:

Leonida & Co. S. A.

Bucuresti, III., B-dul Tache Ionescu 30-32., valamint ezen cég összes fiókjainál és ügynökségeinél.

Távíratcim: „LEONIDAUTO“

A filmek külön tragédiája, hogy egyelőre teljesen üzletemberek kezében van, akik csak nagyritkán, véletlenül fordulnak a művészet lehetőségei felé.

A rádió egyelőre nem önálló művészi lehetőség, hanem csak közvetítő szerv, amely művészi tekintetben még egy országban sem találta meg végleges és teljesen kielégítő hivatását, de hiszen ennek a közvetítő szervnek még olyan kicsi multja van, hogy a lojalitás azt kívánja, hogy egyelőre csak a jövőjéről beszéljünk.

— Amikor engemet illet, egy nagy regényen dolgozom, amely ősszel jelenik meg. A házasság problémájával foglalkozik.

Eddig a nyilatkozat.

Szentgyörgyi Elvira.

Izgalmas szembesítés következett ezután a férfi és feleség között és Salant felháborodva utasította vissza az asszony vádját. A perbeszéd során Gitta Ágoston főügyész-helyettes példás büntetést kért a gyilkos anyára, míg dr. Szamek László védő felmentést kért, azon a címen, hogy az asszony ellen konkrét bizonyíték nincs. A védő kijelentette, hogy a vádlott beismerő vallomása nem tekinthető bizonyítéknak, miután Salantné teljesen beszámíthatatlan. A bíróság csütörtökre halasztotta az ítélethárdatást az érdekes bűnpörben.

Égből hulló ajándékok!

Néhány napon belül a 3452

Schmollpasta R.-T.

repülőgépe röpcédulákat fog a városra szórni.

A röpcédulák között utalványok lesznek, aki ilyent talál, az egy footballt, tolltartót, tollszárat stb. kap ajándékba.

Egyetlen alkalom az ember életében, hogy a szerencsével találkozék.

Ez az alkalom kínálkozik az osztálysorsjáték
1935. június 15-iki döntő húzásán.

Vásároljon sorsjegyet! — Ujítsa meg sorsjegyét!

BANCA ILIESCU S. A. aradi fiókja, Str. Bratianu No. 3.

Bátogatás a »San Michele« márványvillában

Beszélgetés Axel Muntheval, életéről, könyvéről és a magyarokról...

Capri szigetén, 1935.

Aki végigjárta a Baedekerek által előírt megszokott utvonalat és Velence, Firenze, Róma, Nápoly palotáinak, templomainak márvány- és arany csodáitól kissé elfáradt aggyal Capri szigetére ugrik át pihenni, a Kék Barlangon kívül csak egyet akar látni: a San Michele-villát. És aki olvasta Axel Munthe könyvét, ezt a kirándulást már ma is azzal az érzéssel teszi meg, hogy legendák útjait járja.

Ma már modern autobus közlekedik Capri „Piazzá”-járól Anacapribá, tündérien szép utakon. Amíg a sziget keskeny részén robogunk, sziklás magaslaton, a völgyekben, zöld ligeteken és fehér házacskákon túl jobbról és balról is látszik a tenger ragyogó kékje. Aztán végtelen szerpentinút mind feljebb. A „Scala Antica”-nál kiszállok és megmászom a 777 régi lépcsőfok felső felét. (Mária porta Lettere járta ezt meg naponta, a régi régi postával...) Átmegek Anacapri sziklavájt öreg városkapuja alatt és

egy perc múlva San Michele bejárata előtt állok.

A firenzei nehéz vaskapun régi kopogtató. Kétoldalt a füben korinthusi márványoszlopfejek, a falban római márvány felirattörödek. Az ajtó kerete bizánci márványminta, félkörben a „San Michele” felírás fekete-arany mozaik és fenn a csavartoszlopu ablakok mintha a kétágu kőtáblát szimbolizálnák.

A világ egyik legszebb helye

Fiatal leány nyit ajtót. Mikor elveszi a zsemből véletlenül kikandikáló fotografálómasinát, mérges szeretnék lenni rá. De aztán kedves, előzékeny lesz és olyan bájos, ahogyan éneklő hangon töri a betanult német mondatokat, hogy nem lehet rá haragudni.

Először a dolgozószobába vezet. Dusfaragásu, hatalmas fekete íróasztal és ugyanolyan masszív karosszék áll az egyik falnál. A dolgozóasztalon írókészlet és két gyertyatartó, félig leégett gyertyákkal. Tömör, fekete fából valamennyi. Már itt, az első szobában tisztán látható

a stílus, amit a svéd orvos teremtett. Fény és árnyék játéka ez, különös vegyítése a misztikumnak és az élő életnek.

A falak ivelése kolostorszerűen csucsives, úgyhogy első benyomásra nem is tudja az ember, magassak-e ezek a szobák, vagy alacsonyok. De a bizánci csavartoszlopos ablakokon át napsugártó meg lepi el a sarkokat is és a tiszta fehér falak oly bőven osztják el a fényt, hogy káprázik belé a szem. És ezt a káprázatot hol enyhíti, hol fokozza a kevés butorzat fényes fekete fája.

A volt kápolnába érünk ezután, San Michele kis templomába. Kint kecses kis harangtorony teszi teljessé a homlokzat illúzióját. Bent a fal körül remekfaragásu templomi ülések s egy sárgászínű csavart márványoszlopon a híres Horus, az egyiptomi sólyomfejű isten legszebb fennmaradt példánya. Azt mondják, maga Tiberius hozta a fáraók földjéről. De

ez is, csakugy, mint a firenzei kápolná az alatta porladó szerzetescsontokkal s a szép

Modern butorfényezést

lakás és épületmázolásokat, a legtartósabb kivitelben, jutányosan készít: 3361

Lendák Imre fényező-
mester
Arad, Strada Ghíba Birta 26.

színes üvegmozaiku ablak, mind-mind jóismerősei Axel Munthe olvasóinak.

Egy állványon 1570-ből való kézírásu biblia, remek iniciálékkal...

A régi sekrestye asztaldisze egy görög koponya, melyet, ókori pénzzel a fogai közt, a kertben látott szarkofágban találtak. És az asztalon vannak a vendégkönyvek is, négy hatalmas, bőrkötésű album, melyek közül az utolsót 1933-ban nyitotta meg Sir John Simon, Anglia külügyminisztere. (Előtte néhány oldallal Lázár Miklós képviselő autogramjával találkoztam.) Távolságban látszik a capri-i fensik és a láthatár szélén idekéklik a sorrentói félsziget. Azt mondják

ez a világ egyik legszebb panorámája.

(Kalauznóm figyelmeztet, hogy a legenda szerint, ki a Szfinx hátát végigsimogatja, szerencsés lesz. Én megfogom Italia di Franco puha kezét és egylitt simitom meg vele a gránittömböt...)

Lépcsőkön megyünk fel azután egy másik fűgökertbe. Pálmák, piniáfák és ciprusok között áll a „Camera romana”, melynek falát márvány lap-törödékek — Anacapriban kiásott római halotti urnák feliratlapjai — alkotják, szabadon maradt oldalán zölddel futtatott oszlopokkal.

A Fénykastély alkotója a szürke toronyban

És Anacapri főterén, ahol talán félórahosszat üldögéltem egy kőkerítésen,

egyik autobusból csakugyan dr. Munthe száll ki.

Magas, szikár alakján rövid fekete körgallér és a világosszürke puhakapuban, fekete nyakkendő-csokorral, melyet szabad fantáziával egészen bohémesen kötött meg, azt hinnéd: egy ifju párisi festő áll melletted. De a szakáll már szintelenszürke s a szemüveg alatt az egyik szemnek csak a helye látszik...

Kísérője — végtelenül intelligensnek látszó 20—22 éves fiú — észreveszi, hogy fotografálni akarok s megakadályozza. De nincs veszteni való időm. Bemutatkozom, hivatkozva a névjegyre, amit a Materitában hagytam: magyar diáknak

PÜSPÖKFÜRDŐ

— Băile-Episcopesti —
Oradea mellett

600 év óta használják 42 c. kénes rádiomos hőforrásai reuma, köszvény, csusz, ischiás és női betegségek ellen.

Iszap-fürdő

pöstyéni módszer egész fürdők, tagpakolások, szakorvos felügyelete mellett.

Erdély legolesőbb gyógyhelye

penzió 90 leutól háromszori étkezés, szoba és fürdő. 50%-os vasuti kedvezmény.

Orth. kóser étterem,
Zene, tánc, gyógytorna, Tennisz.

Románia első hullámfürdője.

Kérjen prospektust. 3317

Fölöttünk pedig, a Monte-Barbarossa, a hegy-csucs, mely valamikor egész Itália legeredményesebb madár-vadászterülete volt. Az olasz és francia Riviera luxushoteljeinek gourmand-csemegéit itt fogták össze, hatalmas hálókka. Megvakított rigók csalogatták ide a kis áldozatokat, mert a vak madarak éjjel-nappal állandóan — belepustulásig — énekelnek... Ma már zengő hangversenyterem az egész hegycsucs. Felhőkbenyuló ormán a vadregényes várrom szinte a mesékből elevedett ide. A karsztszerű sziklák úgy ragyognak, olyan fehéren, mintha hókristályok fednék őket, a vad összevisszaságban nőtt fák ágfogaim pedig zsi-bongva tanyázzik a madársereg.

Látogatás Axel Munthe-nél

Nem lehet itt más hasonlatot találni. mint a régi-régit: hogy a mindennél tökéletesebben megkomponált „lethimmusz” ez. S álomszerűen fog a fülembe csendülni örökké a vezérszólam: a csalogány mindig más trillazuhataga.

Drótkerítés veszi körül a Monte Barbarossát és elvéve egy-egy nagy tábla áll a földbeszúrva: „Territorio privato”. Magánterület..

(Signorina Italia di Franco gépiesen magyarázza: „Gekauft von Doktor Munthe. Für die Vogeln”)

Én pedig mégis elindultam — „minden akadályon keresztül” — a Torre di Materita felé. Már nem is annyira a világhírű író kezét akartam megszorítani, hanem egy igaz emberét. S talán már nem is az újságíró interjúéhsége volt ez. mint inkább egy közönséges olvasó beteljesülést kívánó vágya.

Amikor a Materita-kastély gyönyörű rácsoskapujánál megluztam a lágyzengésű kis harangot, már éreztem, hogy itt ugyanis csak a csoda fog segíteni. Nem látszik más, csak hosszú-hosszu fasor, melynek végéről kutyaugatás zenekíséretével ismét fiatal lány libben elő. Udvarias előzékenységgel átveszi a névjegyemet és ugyanazzal az előzékenységgel magyarázza, hogy dr. Munthe ugy sem fogad. De véletlenül ez egyszer nincs is itthon. És kivallatom: Capriba ment át valami honosítási ügyben és csak 2—3 óra múlva ér haza. Kész tervvel rohanok visszafelé s így most már rövidnek tűnik a háromnegyedórás ut.

mondom magam, aki utazásának végüljárt szeretné elérni azzal, hogy vele néhány szót válthasson. És nagyon örülök, hogy személyesen kőhetek engedélyt a meglátogatására. Szinte felhorkan erre; Nem, hozzá senki be nem teheti a lábát, ő nem akar senkivel sem beszélgetni. És elhagyzik a védekezés, amit olvastam egyszer valahol:

„Ich will ganz allein im Dunkel bleiben”.

Ugy harsog bennem ez a mondat, mint egy görög sorstragédia hősenek második felvonásvégi feljajdulása. Mert tudtam eddig is: hogy

ez az ember, aki élete főműveként kőből, márványból és bronzból felépítette a fény és árnyék festői szimfoniáját — aki egy sziklaparkányon, ahová reggel, este, télen és nyáron odasugárzik a nap, megkeverve palettáját tengerkékekkel, füzőlddel és márványfehérrel, fizikailag próbálta kidolgozni az „örök világosság”-tételt — ez az ember egy távoli torony zsálgátereit csukogatja napsütéskor; mert minden fény, amely éri, megrövidíti megmaradt egyetlen szemének életét, amellyel már oly régóta csak szürkét lát..

Tudtam eddig is mindent, de ott, Anacapri piazzáján, az autobuszmegálló mellett, minden tudás érzéssé hatalmasodott el bennem.

Már eltűnt a főtérről az autobus és közönsége, egyedül maradunk és hármásban nekivágunk az utnak. Balról a kísérő fiú karol beléje, jobbán én ballagok és néha-néha, egy-egy sikkosabb részen vigyázva megfogom én is a kezét.

Egy könyv — 28 nyelven

Oly sok kérdésem lenne, de ahogy megindul a beszélgetés, Axel Muntheből árad a szó és mire észreveszem magam, szinte én vagyok az interjout s nekem kell válaszolnom a kérdések egymásutánjára.

— Nemrég kijött most is a „Sie und Er” című

Evtized óta **orvosi rendelőnek**

szolgáló lakás, uccai különbejárattal,

ügyvédi és kereskedelmi

irodának is kiválóan alkalmas, továbbá:

2, 3 és 4 fürdőszobás lakások kiadóak

augusztus és részben azonnal

Bulev. Reg. Ferdinánd 65. szám alatt. 8057

zürichi lapban egy cikk rólam, — panaszkodik — mintha járt volna nálam a szerzője. De én nem ismerem az újságíró, aki soha — különösen mint zszurnaliszta — nem is tehette be a lábát a toronyba. Hazugság tehát az egész. Menjenek San Michelebe, azért nyitottam meg a közönség számára. Maga járt ott? Hogy tetszett?...

Bizonyítgatom, hogy még sokkal többet nyújtott, mint amit a könyve alapján vártam. S ez láthatólag jólesik neki. („Vanitatum vanitas!”...) Mondja is öntelt meglepéssel: — Igen, mindenki el volt ragadtatva, aki csak látta. Különösen az olvasóim. Azok pedig sokan vannak, hisz

a könyv összesen 28 nyelven jelent már meg, amit csak a biblia tudott túlszárnyalni.

Mostanában készült el a héber fordítás is! Mondja, szeretik a könyvem a magyarok?

Kifejezetten hengegve vallom be, hogy tudomásom szerint magyar nyelven hatodik kiadásban látott nyilvánosságot a 30.000-ik példány. Nem akarja elhinni: „Eddig csak azt tudtam Közép-Európáról, hogy Csehszlovákiában fogy nagy példányszámban”.

„Én nem vagyok író...”

— Nézze, — szól most szinte szégyenlősen — én nem vagyok író, ez tulajdonképpen az egyetlen könyvem a nagyközönség számára. Nagyon szeretem tanulmányozni az intelligens emberek véleményét a munkámról. Mondja, mi tetszett magának legjobban San Michele regényében, melyik rész.

(Érzem, amint a vér az arcomba szökik. Hisz nem mindennap történik meg velem, hogy irodalmilag máris halhatatlan könyvről, melyet egészben maradéktalanul tökéletesnek tartottam, a szerző kér véleményét, de olyanformán, hogy egy részt kelljen szétboncolgatnom a számára.)

De bevallom neki, hogy azok a fejezetek kaptak meg legjobban, amelyekről ismerőseimmel azért vitatkoztam, mert azok azt a véleményüket nyilvánították, hogy: nem értik. S akiknek én azt válaszoltam, hogy azokat a mondatokat nem lehet, sőt egyenesen „szentségtörés” magyarázni, nem is szükséges érteni, egyszerűen csak érezni kell. Az utolsó részre gondolok, a „Torre di Materita” fejezetre, de különösen a befejező akkordokra a két mondatra, melyek mint szélnek feszített eol-hárfaalakok, lágyan reagálnak minden érzésfalatra:

„Fejem odahullott Szent Ferenc vállára.”
„Mehaltam és nem is tudtam róla.”

Főlélegzik, mintha valami gondtól szabadult volna: — Igen, az utolsó fejezet, amit a toronyban írtam, az a legszebb. Mert jegyezze meg, a Torre di Materita vagyok igazán én és nem San Michele!

Megrázó ez a vallomás a tragédia igazságáról. A Fénykastély alkotója rájött az „utolsó felvonásban”, hogy a szürke Toronyban a helye...

S most én kockáztatom meg a kérdést, mit olvas ő legszívesebben a könyvéből?

— A legújabb olasz kiadáshoz írtam egy előszót, — válaszolja készségesen — amely csak ebben a fordításban jelent meg. Néhány mondat mindössze az egész, egy oldal sincs talán. Röviden, nagyon röviden leírtam itt, miképpen sikerült elérnem, hogy Capriban nem szabad több madarat fogni.

Igen láttam a Monte Barbarossá-t, — vágom közbe jól informáltan.

— Nem, nemcsak a Barbarossa-hegyen, ma már az egész szigeten tilos a madárvadászat!

És erre a munkámra vagyok a legbüszkébb.

Egy faluvégi kuriára tér be kísérvével. Ugy látszik, nem akarják az eső után oly életveszélyesen sáros utat végigbotorkálni a Materitáig.

Bucsuzásomkor névjegyet íratok alá. Portosan mutatnom kell neki a helyet, hová nyomja a ceruzát sorkezdéskor. A dátumot is felíratom s az új sorhoz újra odavezetem a kezét. Csakugyan nem látja a fehéret...

— Érdekes népek lehetnek maguk és én nagyon-nagyon örülök, hogy magát megismerhettem.

S a kezem után tapogatózó keze, ahogy egy lépcsőfokkal lejjebb állok, végigsimítja a hajamat. Mintha meg akart volna áldani.

GY. I.

Villanyt,

csillárt,

legolósabban szerel, javít

Gonda Róbert

villanszerelő és mechanikus

Strada Bratianu 17.

2792

„Hová utazunk ezen a nyáron?”

„Akárhová, drágám, ma MILLIÓMOSOK vagyunk!”

Igy fogják megoldani a nyaralás kérdését az Allami Sorsjáték szerencsés nyertesei. Számuk pedig igen nagy lesz, mert június 15-én lesz a negyedik osztály húzása, az utolsó osztályé, amely alkalommal a játékosok között mesés összeget,

203.746.000 lejt osztanak ki egyetlen nap alatt.

Ennek a húzásnak a statisztikája lenyűgöző. A február 15-iki hasonló húzás alkalmával készült. A szerencse óránként 33 milliót oszt szét. A Sorsjáték 20 játékosra lesz milliósos, nyerhet egy milliótól hat millióig, sőt azon felül terjedő összeget. Óránként 3-4 polgár lesz állami költségvetés összegének egy tizedét Mindez egyetlen sorsjegyéért. Akinek sorsjegye van a zsebében, szerencsés embernek tekinthető, mert június 15-én résztvesz a milliók húzásán.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina

Arad	Banca Goldschmidt Casa de Păstrare Generală din Arad S. A.	Cluj	Economia Institutul Comercial de Credit
Braşov	„Fortuna”, Alex. Enkelhardt	Oradea	Banca Dacia Union
Cernăuți	Banca Comercială Națională Banca Oehlgisser & Horowitz Alfred Noe.	Tg. Mureş	Ernest Révész
Cecluj	Banca Iliescu	Timişoara	Banca Centrală Banca de Scout Banca Timişoarei

Felmentettek a felségsértés vádja alól egy aradmegyei fényképészt

Gyorstüzelő ágyu és rádió tervrajza a bűnjelek között

Costea a Iosif maceai fényképészt azzal vádolták, hogy Sándor jugoszláv király meggyilkolása alkalmával egy levelet írt, amelyben felségsértő kitételek voltak. A fényképészt volt vadházastársa, Pinter Mária jelentette fel és ügyét ma tárgyalta az aradi törvényszék második szekciójának Alexandrescu-Stroescu tanácsa. Costea tagadta a terhére rótt bűncselekményt, Pinter Mária pedig megismételte a fellejtésben foglaltakat, azonban a bíróság kérdésére beismerete, hogy rossz viszonyban él a fényképésszel,

aki együttélésük alatt is brutálisan bánt vele. Miután a bűnjelek között nem szerepelt a levél, amely az inkrimált kifejezéseket tartalmazta volna, a bíróság bizonyítékok hiányában felmentette a vádlottat, miután nem vette bizonyító erejének Pinter Mária vallomását.

Érdekes, hogy a tárgyalás befejeztével Costea kérte, adják vissza a lefoglalt rajzait. A bíróság elrendelte a rajzok visszaadását és ez alkalommal kiderült, hogy közöttük egy gyorstüzelő kaliberű ágyu, valamint egy rádió tervrajza is szerepel.

ELISABETA premier mozgó

Szombaton, vasárnap és hétfőn premier!

Dardanellák ostroma.

filmszenzáció. Az 1915-16-os világháború nagy harcái Galypolinál, 20.000 szereplő

22 MILLIOMOS ... az osztálysorsjáték döntő húzásán

1935. június 15-én.

Összesen 203.746.000 lel lesz kisorsolva!

Ujítsa meg sorsjegyét. — Vásároljon sorsjegyet!

BANCA ILIESCU S. A. aradi fiókja: Str. Brătianu 3.

Gyilkosok üzlete az emberrel

Egy repülő filmriporter leplezte le az amerikai bevándorló-csempészek gyilkos üzelmét

Filmszenzációból a század legnagyobb bűnügyi szenzációja — A tengerbesülyesztett „emberárú” — 700.000 dollár a kormányhivatalnokoknak — Borzalmas lejezet a század kulturregényéből

New Yorkból jelentik: Röviddel ez előtt beszámoltunk arról a bestiális embercsempészségről, amelyet Newjersey partvidékén folytattak nyereségvágyó, embertelen kalózok. A csempészhajók kínai munkásokat szállítottak zsákba rejtve az amerikai partra és ha a partőrség gőzösei üldözőbe vették őket, úgy egyszerűen

a tengerbe dobálták a zsákba varrt „emberárút”.

Az embercsempészek leleplezésében a legfőbb szerepet egy repülőgépen járó filmriporter játszotta, aki maga mondja el alább izgalmas és megrendítő kalandjait:

— Már egy hete hiába kalandoztam repülőgépemmel Amerika partmenti városaiban, hogy filmfelvevő gépem számára valami igazi amerikai szenzációt találjak. A heti híradó számára nem tudtam érdekesebb dolgokat kihálaszni, mint egy farsangi felvonulást, a strandkirálynő megkoronázását és egy repülőraj gyakorlatait. Már úgy látszott, hogy megszűnt minden szenzáció a világon és nem is sejtettem, milyen közel járok életem egyik legnagyobb szenzációjához. Leszálltam Claytorban és itt hamarosan találkoztam régi ismerősemmel, MacGreeny ambiciózus rendőrtisztviselővel. Egy ízben neki köszönhettem egy remek felvételt egy gangster-banda kifüstöléséről. Mikor MacGreeny megpillantott, boldogan kiáltott fel:

— Az Isten küldte magát, hogy segítségemre legyen!

A „kisértetek hajói“

— Magával vitt egy csapszék üres külön-szobájába.

— Ide hallgasson, — kezdte, — egy szenzációs ügyben nyomozok, de eddig csak kudarc kísérte vállalkozásomat. Pedig biztosan tudom, hogy jó nyomon járok. Newjersey partvidékén titokzatos parti hajókat figyeltek meg, amelyek ködös estéken az ország belseje felé haladnak a folyamon. Az emberek, akik ezeket a hajókat látják, keresztet vetnek magukra és azt mondják: „Kisértetek hajója”.

Izgatott MacGreeny elbeszélése és hajlandó voltam segítségére lenni. A rendőrtiszt lelkesen rázta meg a kezemet:

— Tudtam, hogy nem fog nemet mondani. A főnököm utasítása ellenére, semmit sem csinállok többé, de mint magánember, beülhetek a maga repülőgépebe.

Az est sötét volt és ködös, így hát remélhettük, hogy a vad csakhamar feltűnik a láthatáron. Keresztülrepültünk a Delaware öböl felett és a Newjersey melletti szigetek

fölött lebegtünk. MacGreeny állandóan távcsővével kémlelte a vidéket. Hirtelen megragadta a karomat:

— Azt hiszem hajót látok!

A megadott irányba kormányoztam a gépet s csakhamar szabad szemmel is láthattam a fekete foltot, amely nyugodtan haladt a sima víztükrön.

— A egész hajó tele van zsákokkal, — mondta a rendőrtiszt, — sokkal több zsák, mint amennyi lenni szokott. Csodálatos, a legtöbb zsák nem fekszik, hanem áll a fedélzeten. Feszülten figyeltük a hajót.

— A sziget felé haladnak, — kiáltott MacGreeny, mit jelenthet ez? Megközelíthetetlen, lakatlan sziget, ki sem tudnak kötni, oly erős a hullámverés. Csónakkal se tudnak kirakodni. Mit akarnak ezek az emberek?

A titokzatos zsákok

Hirtelen meglepett kiáltás hagyta el a rendőrtisztviselő ajkát. Félig felemelkedett ültéből és feszülten nézett le a mélybe távcsővén keresztül.

— A zsákokban emberek vannak! — kiáltott nagysokára a rendőrtiszt, — Felvágják a zsákokat, mindegyikben egy férfi van. Bevándorlókat csempésznek! Természetesen kíváncsi vagyok, hogy fogják kihajózni őket!

Most már izgatott voltam én is. Bevándorlókat csempészni Amerikába New York közvetlen közelében! Ez volt a nagy szenzáció, amit kerestem. Magam mellé vettem a filmfelvevő-készüléket és leszállásra alkalmas helyet kerestem. MacGreeny közben távcső-

A tengerbe vetik a csempészt emberárút

Most már megszervezték a rendszeres vadászatot a csempészekre. Öt napig álltak lesben a partj őrőrhajók, amíg ismét feltűnt a csempészhajó. Én ismét résztvettem az üldözésben repülőgéppel. Minden úgy történt, ahogy előre megbeszéltük. Én pillantottam meg a csempészhajót és jelt adtam a rendőrökkel megrakott őrőrhajóknak. A rendőrhajók elött lámpákkal indultak az üldözésre és láttam, amint minden oldalról körülveszik a csempészek hajóját. Hirtelen élénkség támadt az üldözött hajón: észrevették a rendőrség hajóit.

Ebben a pillanatban a férfiak rárohantak a zsákokra, amelyekben élő emberek voltak elrejtve, sulyos köveket raktak a zsákokba és egyiket a másik után bedobálták a tengerbe. A borzalmas látvány elkábított. Tehát ezért nem talál MacGreeny semmi gyanusát a hajón. Ha veszély fenyegette a csempészhajókat, úgy

Minden szaküzletben kapható.
Romániai vezérképviselő:

Leonida & Co. Bucuresti és fiókjai
Bosch szolgálatok Timișoaran és Brașovban

vel kémlelte a hajón levők minden mozdulatát. — *Hihetetlen* — kiáltotta — *a csempészek egyszerűen kényszerítik a bevándorlókat, hogy ugorjanak a vízbe és uszva ériék el a partot. Minden második ember a vízbe fullad! Ugyátszik, ezzel nem törődnek a csempészek. Biztosan már megkapták pénzüket.*

A szenzációs leleplezés

A hajó most megfordult és a nyílt tenger irányába indult. A repülőgépet Newjersey irányába kormányoztam sebes iramban és majdnem közvetlenül a kikötő mellett szálltam le. MacGreeny izgatottan futkosott, felköltötte a rendőrség vezetőjét, közölte vele megfigyeléseit és csakhamar utnak indultak a leggyorsabb őrőrhajók a csempészek üldözésére. Egyben mentőcsónakok indultak a sziget felé, hogy a part felé uszó bevándorlókat még lehetőleg megmentsek. Én ismét indultam, hogy szemmel tartsam a csempészhajót, de tulsok időt veszítettünk, a betyárok ezuttal elmenekültek. A mentőcsónakok kiküldése nagyobb sikerrel járt, sikerült kihalásznok a halálosan kimerült emberek egy részét. Valamennyi kínai volt. Elbeszélték szenvedéses sorsukat, Ugyenökök toborozták őket a csempészhajóra. Sima utazást és kihajózást ígértek nekik, sőt munkaengedélyt is. Óriási összegeket kértek tőlük, leggyakrabban mindenüket el kellett adniok, hogy megfizethessék az utazás díját. Az átkelés a fedélközön siralmas volt. Mikor aztán az amerikai vizekhez közeledtek, átrakták őket a parti csempészhajóra és ott ugráltak velük, mint az állatokkal. Zsákba varrták őket, nem adtak nekik semmit sem enni és elvették tőlük a kevés pénzüket is, ami még maradt. Végül is arra kényszerítették őket, hogy a vízbe ugorjanak és uszva jussanak el a partra.

késedelem nélkül a tengerbe vetették a szerencsétlen embereket!

Bekapcsoltam a fényszórót, amelynek éles fénye a csempészhajóra esett. Ez volt a jel, hogy a rendőrök megkezdjék a tüzelést. A gonosztevők az első figyelmeztető lövés ellenére, tovább folytatták borzalmas tevékenységüket.

Egyik zsák a másik után tűnt el a hullámokban és ez az embertelenség megfosztott józan gondolkodásomtól. Nem gondoltam a veszélyre, egészen mélyre ereszkedtem alá és a banditák feje fölött keringtem. A gonosztevők nyilván azt hitték, hogy bombarepülőgép támad ellenük, még néhány pillanatig menekülni próbáltak, aztán

felhúzták a fehér zászlót és megadták magukat.

Hamarosan körülvették a csempészhajót a rendőrség hajói és hosszas vonalban megindultak a kikötő felé.

Lehullott a lepel az egész csempészesi botrányról. Mint sejthető volt, kormányhivatalnokok is bele voltak keverve a bűnygybe. A nyomozás kiderítette, hogy az utolsó tíz év alatt az illegális bevándorlók

több, mint 700.000 dollárt fizettek ki vesztegetésképpen az amerikai állampolgári iratok megszerzéséért.

Emellett megfontolandó, hogy a külföldieknek csak egy kicsiny része került valóban amerikai szárazföldre, mert a banditák a bevándorlók nagy részét minden skrupulus nélkül éhen hagyták veszni a szigeten.

VATA de JOS

kénés és szénasavas högyógyfürdő

Szenzatiós gyógyhatású: osz, rheuma, köszvény, ischias, lobbosodás, aranyér, visszértágulás és különböző nőbajoknál

Ardeal legolcsóbb gyógyfürdője

50% vasuti kedvezmény.

Teljes napi pensio: reggeli, ebéd, L. 120

Kitűnő konyha, Állandó zene, meleg

uszoda, tennise, tánc, kiránduló helyek. — Orvosi ellenőrzés.

Vonatok a fürdő parkjánál állanak meg.

Prospektust készséggel küld az IGAZGATÓSÁG.

HIREK

Ballada

egy aranyfrizuráról

Az aranyfrizurát, — amiről e ballada szól, — egy huszéves, bájos, kisportolttestű fiatal lány viselte Genjben, a Lac Lemán partján. Tudnunk kell, hogy ez a frizura nem is volt valami különös párisi kreáció, amit lakka álmodnak átszellemült mesterek, csak hogy tovább tartson, hogy tovább csodálhassák a népek: a frizura egy egyszerű bubifrizura volt, csak hogy, — és most jön a lényeg! — a haj, ez az omló, esztélmló, puha, selyemlány anyag, ez az aranyhaj volt az egésznek a lelke, mely a napfényben hamvasszökén csillámlott és a holdfényben ismeretlen tüzek villódtak benne, mint Szent Elma legendás kis lángocskái a csodás partok felé evező hajósok árbocain...

Az aranyfrizura külön nevezetessége volt a nemzetek városának és komoly politikusokról tudunk, akik direkt csak azért szakítottak maguknak pár percet azokból az órákból, melyekben egyébként népek sorsát intézték, hogy — felsurranhasanak a Nemzetek Szövetségének második emeletére, a Nemzetközi Munkügyi Hivatalba, melynek egyik légfűtéses szobáskájában a csodálatos aranyfrizura boldog tulajdonosnője egy kis irógép fölé hajolva dolgozott, kopaszfejű főnöke közvetlen társaságában...

Aztán bekövetkezett a sorsfordulat. A tragédia.

Az aranyfrizura egyszer csak hullani kezdett. Nem szálanként, hanem csomónként.

Borzalmas volt.

Nagyszakállu professzorok konzultálták az aranyfrizurát és hümmögtek, Specialisták vizsgálták szálanként a selymes aranyhaját és nem tudtak rájönni, mi okozza a tragédiát. Végül is egy öreg anyóka jött el a kopaszodó aranyfrizurához és kimondotta a szentenciát: a hajhullást a Nemzetközi Munkügyi Hivatal hibás légfűtési berendezése okozza, amennyiben túlonul kiszárad a levegő és ezáltal a hajhagymákat. Az amerikai riporterek könnyes szemekkel kábeleztek meg hajjukba a szomorú szentenciát: nincs segítség, az aranyfrizura rövidesen letér az aranyalapról és a szép fiatal gépirókisasszony olyan frizurát fog viselni, mint főnöke. Kopasz lesz, mint egy biliárdgolyó.

Ha más helyen, más korban és időben zajlik le a tragédia, nemzeti, sőt nemzetközi dráma készül belőle. Vagy — legrosszabb esetben is — egy romantikus regény. Dehát, — tudjuk, hol élünk. Az aranyfrizura ügyéből egy per lett csupán, melyet a gépirókisasszony indított a Nemzetközi Munkügyi Hivatal ellen, kártérítésért. A Népszövetség felfigyelt és közbelépett, hogy a pert megsemmisítsék. Kiegyeztek még a tárgyalás előtt és a Nemzetközi Munkügyi Hivatal, elismerve hibás voltát az aranyfrizura tragédiájában, — 8000 aranyfrank kártérítést fizetett az egykori alkalmazottja kezeihez, azaz mintegy negyedmillió leit. Csaknem egy teljes félfrankot egy-egy hajszálért.

A gépirókisasszony erre Párisba utazott és sürgősen egy parókát rendelt az elhullott hajából. Száz frankért vállalták, de nem drágálta. És egy hét múlva már újra a régi aranyfrizura ragyogott a fején... paróka alakjában.

Hir szerint egy elszegényedett lengyel gróf és egy anatóliai amerikai bajuszpedrő-király vallották neki eddig szerelmet. Kiszámították ugyanis, hogy az aranyfrizura története egyfelől kitűnő reklám, ami a mai világban sokat ér, — másfelől pedig nem megvetendő az arany sem, amely a paróka elkészítése után még a gépirókisasszonynak megmaradt...

Hja, 1935-öt írunk...!

(—ab.)

— MELEG, DERÜLT IDŐ. Gyenge déli és délnyugati légáramlás, túlnyomóan derék idő és a hőmérséklet emelkedik.

Legszébb KERTIBUTOR

KREBS & MOSKOVITZ

ARAD, új Neuman-ház.

Mindenféle kefe, kosár, lábtörölő, nád és tollporoló Nagyon olcsó árban kapható. 2518

— AZ ARADI KÖZLÖNY LEGKÖZELEBBI SZÁMA a június 8-iki ünnepnap miatt, kedden reggel a szokott időben jelenik meg.

— Cluj egyetemi hallgató Károly király és Mihai nagyvajda előtt. Bucurestiből jelentik: Károly király és Mihai nagyvajda ma audiencián fogadták Ursovi loan cluj egyetemi hallgatót, aki miniatűr repülőgépet vitt ajándékba a nagyvajdáknak. Az uralkodó és a trónörökös köszönetüket fejezték ki az ardeali egyetemi hallgatónak.

— Ursu Ioan dr. Interimár-bizottsági elnök hazatért, Arad város vezetője az elmúlt napon Bucurestiből Aradra érkezett. Kijelentette, hogy a belügyminisztérium teljes egészében jóvá hagyta a város ezévi költségvetését, amelyben 800.000 leit a külvárosi uccák kövezésére, 1.200.000 leit pedig a vízvezeték és a csatornahálózat megfelelő kibővítésére vettek fel.

— A MAGYAR KIRÁLYI KÖVETSÉG — építkezési munkálatok miatt — júlyó hó 6-tól kezdődően ideiglenesen a Calea Dorobantilor 87. szám alá költözik.

Családi esemény lesz a kenti hercegi családban

Londonból jelentik: A kenti hercegnő lemondta az összes társadalmi meghívásait, mert anyának érzi magát.

— Bibescu herceg Moszkvában. Moszkvából jelentik: Bibescu herceg tegnap megérkezett Moszkvába. A szovjet légiflottának egy díszrajza fogadta a herceget és az kísérte el a moszkvai repülőtérre. Miután Bibescu herceg elvonult a szovjet léghaderő egy díszszáza elé, az Eroklub vendége volt, ahol a légügyi népbiztos ünnepélyesen fogadta. Pénteken délelőtt ebéd volt a moszkvai román követségen, amelyre több magas rangú szovjet tisztviselő is hivatalos volt.

Izléses jó anyagokból,
kifogástalan szabásu

Ingek-pyjamák

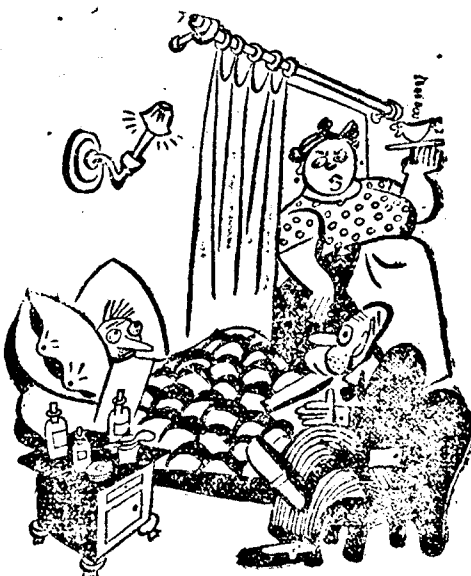
csak 3423

RUTTKAY & BOTYE cégnél

— Házasságok. Edl Margitka (Arad) és Bun József (Siria) e hó 8-án, szombaton este 8 órakor tartják esküvőjüket a minoriták templomában. (Minden külön értesítés helyett).

Fischer Béla és Mónus Mária holnap, vasárnap délelőtt fél 12 órakor tartják esküvőjüket az aradi református templomban.

A papucshős végrendelezik!

— Szóval: ez az ön utolsó akarata...?
— Nem kérem, ez az első...

— Impozáns módon ünnepelte meg Arad a hősök emlékét. Impozáns módon ünnepelte meg a város társadalmi világháborúban elesett hősök emléknapját. A felekezetek templomaiban gyásztisztisztelet volt, amelyen úgy a katonai, mint a polgári hatóságok képviseltették magukat. Tíz óra tájban az iskolák és társadalmi egyesületek a katonasággal karöltve elzárandokoltak a hősöknek a várban levő emlékoszlopához s azt megkoszorúzták. Ugyanez a menet a déli órákban megoszlott, egy része a felsőtemetőben elföldelt hősök sírját, a nagyobbik része pedig a micalacai katonai sírkertet látogatta meg és virágokat helyeztek el a hősök sírjára.

— Halálozás. Özv. Kilyen Jánosné, Arad város ny. főszámvevőjének özvegye csütörtökön délután 5 órakor 81 éves korában meghalt. Az elhunytat kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. Temetése szombaton délután 6 órakor a felsőtemető halottasházából lesz.

— Strand és sporthoz meiltartók, fizók méret után szakszerűen Salvator-cégnél: P. Avram Iancu 21. készítenek.

— Aradi urileány sikeres vizsgája a budapesti Zeneakadémián. Steinfeld Márta negyedik gimnázista aradi urileány, Fenyőné Molnár Erzsébet, a közismert zongoratanárnő tehetséges tanítványa e hó 5-én kitűnő eredménnyel tette le a második akadémiai vizsgát. Várható szép karrier második állomása ez, mely után tudomásunk szerint Steinfeld Márta a tanárnői diploma elnyeréséhez szükséges tanulmányokba kezd. Az elért szép eredmény annál is inkább dicséretreméltó, mert a kislány egyidejűleg a kísérettségire is készült és iskolai tanulmányait is jeles eredménnyel végzi.

— AGGLEGÉNYADÓT VEZETNEK BE MAGYARORSZAGON. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház ülésén Homan Bálint kultuszminiszter bejelentette, hogy tervezet készül az agglegények megadóztatására. Hir szerint a kormányt az az elgondolás vezeti, hogy az agglegények 20—25 százalékkal fognak több adót fizetni, a nős és gyermektelen házaspárok pedig 10—15 százalékkal és az egy gyermekes családok 8—10 százalékkal fizetnek többet, mint a nagyobb családok. Ezzel a törvénnyel ugyanis a magyar kormány az agglegényadóval együtt az egyke problémáját is meg akarja oldani.

— Hölgyek nyári viseletének egyik legfontosabb kelléke a csipőszorító, melyet méret után legjobban Salvator-cégnél: Piata Avram Iancu 21. szerezhetnek be.

— Felmentették és szabadlábra helyezték a nagy cukorcsempészet fővádlottját. Brailából jelentik: Mint emlékeztetés. Gorgopol dugszádas nagykereskedőt letartóztatták és a brailai törvényszék két évi fogságra ítélte, mert azzal vádolták, hogy 5 millió lei értékű cukrot csempésztett át Bulgáriából. Gorgopol a brailai Táblához fellebbezett, amely hosszas tanácskozás után helyt adott a fellebbezésnek, megsemmisítette az ítéletet, a vádlottat szabadlábra helyezte és új eljárás lefolytatására utasította az alsófoku hatóságokat.

— Vasúti balesetek a nagy esőzések miatt. Bucurestiből jelentik: A vasúti vezérigazgatóság-hoz érkezett jelentések szerint a tartós esőzések következtében a Dej—Beclean—Rodna-vonalon a víz elárasztotta a vasúti pályát, úgy, hogy egy vonatot a nyílt pályán kellett megállítani és az utasoknak egy másik vonatra kellett átszállni. A hatalmas szélvihar következtében Toplita állomáson néhány ott veszteglő vagon megindult s összeütközött más vagonokkal. A toplitai állomás épületében is nagy károkat okozott a szélvihar, míg Giurgiu állomás pályaudvarán is hatalmas rongálásokat vitt végbe a vihar.

— **Crucecu Petru aradi kapitányt katonai diszpompával temették.** Pénteken délután temették nagy részvét mellett Crucecu kapitányt, aki szerdán este hirtelen meghalt. Crucecu kapitány a divizionál teljesített szolgálatot és Craiovaról került ide évekké elelőtt. A múlt évben léptették elő kapitánnyá. Mindenki szerette a rokonszenves tisztet, akit az aradi társaságokban is széles körben ismertek. A hét elején az életerős, 45 éves férfi rosszul lett, úgy, hogy beszállították a vári kórházba. Hiába volt azonban minden gondos ápolás, a szerencsétlen ember szerdán az esti órákban elhunyt. Orvosai tanácstalanul állottak betegyánál és halála is olyan gyorsan következett be, hogy szükségesnek látták Crucecu kapitány holttestének felboncolását. Csütörtökön délelőtt történt meg a boncolás, ami megállapította, hogy a kapitány természetes halállal halt meg, elhanyagolt májaja következtében. A temetési szertartás ma délután 2 órakor kezdődött a vári templom előtti téren, ahol megjelentek az összes aradi magasrangú tiszték, az elhunyt barátai, számtalan civil és egy század huszárság. A gyászszertartás után a főútvonalon vitték végig utolsó útjára Crucecu Petru kapitányt a rendőrség és az I. Rosiori huszárezred zenekarának hangjai mellett.

— **Az aradi bírói kar sérelmeinek orvoslását kéri az igazságügyminisztertől.** A timisoarai Tábla területéhez tartozó bírói kar, amelyhez az aradi is tartozik, terjedelmes memorandummal fordult Pop Vaier igazságügyminiszterhez, akitől az elmaradt bírói előléptetések elrendelését kéri. Hivatkoznak arra, hogy az igazságszolgáltatás presztízse megkívánja a jól fizetett bírói kart, a mely különben sokmilliót jövedelmet szerez az államnak.

— **ZÜRICH ZARLAT: Páris 20.33, Newyork 305 és háromnegyed, Milánó 25.40, Amszterdam 207.10, Berlin 124.00, Prága 12.81, Varsó 57.95, Belgrád 700.**

— **Izgatás vádjá alól jogerősen felmentett aradi lapszerkesztő.** Timisoaráról jelentik: A timisoarai Tábla ma tárgyalta az izgatás című perbe fogott Geller Ödön aradi lapszerkesztő fellebbezési ügyét. Mint emlékeztetés, Geller Ödönt, aki lapjában egy erősen pacifista cikket közölt, az aradi törvényszék 4 hónapi fogházra és 20.000 lei pénzbüntetésre ítélte osztályellenes izgatás címén. A lapszerkesztő megfellebbezte az ítéletet és a mai napon dr. Sarbu György hatásos védőbeszéde után Geller Ödönt felmentették a vád és következményei alól. Miután az ügyész nem emelt kifogást az ítélet ellen, az jogerőre emelkedett.

— **Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott ételek okoznak — tehát főleg husmérgezés vagy gombamérgezés előfordulásakor — a gyorsan ható természetes Ferenc József keserűviz azonnali használata rendkívül fontos segédanyag.** Hires orvostudományi könyvekben fellemlítik azt is, hogy a **Ferenc József viz** ólommérgezésnél, mint specifikus ellenszer, teljes mértékben beválik.

— **Rendőri felügyelet alá helyezték a német püspöki pásztorleveleket.** Berlinből jelentik: A német birodalmi politikai rendőrség a jövőben minden püspöki pásztorlevelet előzetesen megcenzuráz.

— **Doktoravatás.** Párisból jelentik: Pollák István, Pollák Sándor aradi téglyagyáros fia, aki 4 évig, mint extern a párisi kórházakban működött, kitüntetéssel ledoktorált és megkapta a francia állami orvosi diplomát.

— **Felhívom volt osztálytársaimat,** akik az aradi római katolikus főgimnázium VIII. osztályát az 1924—25. tanévben végezték, hogy a tízéves találkozó programjának megküldése végett címüket velem levélben sürgősen közöljék, valamint azon volt osztálytársakét, akiknek címét ismerik. Aszlán János, Arad, Str. Tudor Vladimirescu Nr. 7.

— **Vérszegény, sápadt, étvágytalan, legyengült és gyakori fejfájásban szenvedőknek megváltás a Földes-féle Ferrol Vastáplikör,** mely a legjobban bevált étvágygerjesztő, vértképző és hizlaló szer. Egy üveg ára 100 lei, Földes gyógyszerár Arad. 1782

— **Meghosszabbították a „Bucuresti-i Hónap”-ot.** Bucurestiből jelentik: Donescu, Bucuresti főpolgármestere 21 nappal meghosszabbította a „Bucuresti-i Hónap” tartamát, vagyis július elsejéig az államvasutakon is 50 százalékos kedvezménytel meg lehet látogatni a „Bucuresti-i Hónap”-ot.

Egyetlen kísérlet meggyőzi Önt arról, hogy kávéit, teát legjobban „Fiume”-nél vásárolj. Piața Avram Iancu 17. Bársony mellett. 3081

— **A Verebely-klinikán ápolják az Aradon elgázolt ifj. Hönig Lászlót.** Comsa I. Grigore dr. püspök halálának napján a püspökség autója — mint megirtuk — a Consistoriului-uccában elütötte Hönig László 14 éves középiskolai tanulót. Hönig László, aki fia id. Hönig László harangöntőgyárosnak, combján szenvedett sérüléseket. Nyomban orvosi kezelés alá vették, teanusz-injekciót kapott, azonban váratlanul szérum-mérgezés következett be, úgy, hogy operatív beavatkozás vált szükségessé. A műtétet dr. Pirée Ferenc, dr. Schmidt János és dr. Goldschmidt Lipót végezték és a műtét, valamint a gondos kezelés elejét is vette minden komolyabb bajnak, amennyiben a szerencsétlenül járt fiucska jobban lett és a láza csökkent. Hönig László a fiát, amikor már szállítható állapotban volt, dr. Goldschmidt orvos kíséretében felvitte Budapestre, ahol Verebely professzor klinikájára szállították. A Verebely-klinikán maga dr. Verebely tanár és dr. Borsos László, a klinika aradi származású főorvosa vizsgálták meg ifj. Hönig Lászlót és megállapították, hogy a gondos kezelés valóban komoly bajt előzött meg. A legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak az aradi orvosok munkájáról. A fiúnak különben ma már nem volt láza, mint azt a ma hazaérkezett Goldschmidt dr. mondta, de egyelőre még a klinikán marad teljes gyógyulásáig.

Párbeszéd az autobuszon

— Egy butorüzletben találkoztam Aladával, uriszobát vett.

— Minek annak uriszoba? Hát ur az?

— Mondd már, múlt héten c Magdát is vett leányzóbat...

— **A moszkvai kincsek hazaszállítása.** Bucurestiből jelentik: Junius 11-én a „Principesa Maria” gőzös Odesszába indul, hogy a moszkvai kincsek egy részét hazaszállítsa. A hajó junius 14-én már újból a constantai kikötőben lesz. A külügyminisztérium lehetővé tette, hogy a gőzösn magánosok is utazzanak oroszországi kirándulás céljából. Az utazni akaróknak a külügyminisztériumnál kell bejelenteniük szándékukat.

Megjelent az amnesztia-rendelet

Akiknek elengedik és akiknek csökkentik büntetésüket

Bucurestiből jelentik: A restauráció évfordulója alkalmából Ófelsége kegyelmi dekrétumot írt alá, amely a következőket tartalmazza:

Elengedik azoknak a büntetését, akiket a polgári vagy katonai bírói fórumok jogerősen ítéltek el és akik a következő kategóriába tartoznak: az 1000 lei-ig terjedő pénzbüntéseket, az 5000 lei-ig terjedő erdészeti kihágásért kapott bírságokat, valamint a 15 napig terjedő elzárásokat. Azoknak, akik 15 naptól három hónapig tartó elzárást kaptak, büntetésük egyharmadát engedik el, ugyancsak egyharmad elengedésben részesülnek az 1000 leitől 10 ezer lei-ig terjedő pénzbüntetéssel sújtottak. A három hónaptól 1 évig terjedő fogházbüntetések egy negyedét engedik el. A hadirokkantak és 18 éven aluli kiskorúaknak egy hónapig terjedő elzárás és 5000 lei-ig terjedő pénzbüntetés esetén teljesen elengedik büntetésüket. Felére szállítják le azokat a büntetéseket, amelyek egytől hat hónapig terjedő elzárás és 5000 leitől 10 ezer lei-ig terjedő pénzbüntetésről szólnak.

Nem kapnak kegyelmet a következők: akik kegyelemben vagy büntetéselengedésben részesültek az előző királyi dekrétumok után, akiket házaárulásért, kémkedésért, az állam biztonsága ellen elkövetett bűncselekményekért vagy vétségeikért, lázadásért, fegyvelemsértésért, katonaszökevényekként, a szesz törvény, vámtörvény vagy bármelyik monopoltörvény ellen elkövetett cselekményekért ítéltek el, a Marzescu-törvény, spekulatortörvény, állambiztonsági törvény, pénz- és jegyhamisítási törvény, közrend és az állam hitele érdekében hozott törvények alapján ítéltek el.

Mielőtt bulorszükségletét beszerezné,

keresse fel

3142

HERMANN műbutor üzemét

Fischer Eliz-palota, Strada Consistoriului 7.

— **Szilágyi M. Dózsa a Minorita Kulturházban.** Több évi tudományos buvázkodás és amerikai missziós körutja után ismét eljön Aradra Szilágyi M. Dózsa, a lángelkű apostol, hogy konferenciát tartson a hölgyközönségnek. A lelkigyakorlat szerdán este 7 órakor kezdődik és vasárnap, 16-án reggel ér véget. A közbeszó napokon minden reggel 7 órakor és minden este 7 órakor lesz szentbeszéd a Minorita Kulturházban. A konferenciák iránt igen nagy érdeklődés mutatkozik, annál is inkább, mert a jeles szónok Aradra jövetele ösztönszerűen a Mária Kongregáció 25 éves jubileumával, Befejezésül junius 16-án este műsoros előadás lesz, amikor Szilágyi M. Dózsa amerikai utjáról fog beszámolni. Az estélyen közreműködik Kövér Erzsébet és Fischer Ernő zongoraművész.

Helyezzen több súlyt öltözködésének eleganciájára,

csinosságára, mert e nélkül nincs alakjának megjelenése. Még a legkritikusabb szemek is elismerik szépségét, ha termete modern vonalakat nyer

Mikóné Ecsedy Teréz Str. Eminescu 31. remek szabású princessze, fűzője, melltartója, csipőszoritója által, akinél **olcsón igen jól kap.** 3465

— **Szabdalábrahelyezését kéri az orgazdaság vádjával letartóztatott aradi ékszerész.** Megirtuk legutóbbi számunkban, hogy az aradi vizsgálóbírói hivatal vizsgálati fogságba helyezte Brandesz Dávid aradi ékszerészt, orgazdasággal vádolva, miután az ékszerész lopott holmit vásárolt. Brandesz védője, dr. Gherman Dante új bizonyítékok alapján kéri Brandesz szabdalábrahelyezését.

SALÁTAHOZ,
FERMENT-ECET!
ENNÉL JOBB — MÁR
NEM LÉTEZHET.

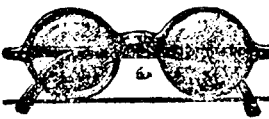
Kapható minden jobb fűszerüzletben: 0.5 és 1 literes üvegekben. 1638

— **Alakuló ülést tart a zsidó szakmunkások szervezete.** Szombat este 9 órakor tartja alakuló ülését a Zsidó Nemzeti Szövetség aradi helyiségében (a színház főbejáratával szemben) a zsidó szakmunkások aradi szervezete. A „Munkás Palesztina” szervezet tagjai 1 évi tevékenység után Palesztinába emigrálhatnak és ott állást nyerhetnek. Az alakuló közgyűlésre Aradra érkezett a szervezet ardeali megbízottja, Kolm Imre is.

Flegma

— Lackó, az orvos ma azt mondta, hogy nagy gondot okoz neki a veséd.

— Annyi baj legyen, mit törődöm én a doktor gondjaival...

Napvédő szemüvegek

nagy választékban,
olcsó árban 3192

Gárdonyi

szaklátszerésznél Arad, Minorita templom mellett.

— **Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyező Egyesületének hivatalos közleménye.** Tájékoztatásul közöljük, hogy CFR. központi pénztárnál a f. évi junius havi nyugdíjak a következő sorrendben lesznek kifizetve. Junius hó 10-én, azaz hétfőn a volt ACSEV. nyugdíjasok. Junius hó 11-én, azaz kedden A-tól—M-ig és junius 12-én, azaz szerdán N-től—Z-ig a CFR. és volt MÁV. nyugdíjasok. A kifizetést naponként reggel 8 órától délután 1 óráig és folytatólag délután fél 5 órától este 7 óráig fogják eszközölni. Egyben felhívjuk Cirvágó Adela, Hegedüs János, Sima Antal, Hoffmann Ferenc, Szilágyi Vidor, Redes Constantin, Márkus László, Gábor Sava és Dugarin Nicolae CFR nyugdíjasokat, hogy Arad állomás iktató hivatalban, Szentpéteri Lajos, Szabó Kálmán, Matuz Károly és Biró Teodor, örökösei pedig a CFR. központi pénztárnál sürgősen jelentkezzenek. **Végül közöljük, hogy a f. évi junius hó 8-án esedékes választmányi ülés — hivatalos ünnep miatt, — csak f. évi junius hó 15-én, azaz szombaton délután 4 órai kezdettel fog egyesületünk hivatalos helyiségében Bulevardul Regina Maria No. 18. sz. alatt megtartani, melyre a tagok teljes számban való pontos megjelenését kérjük. Elnökség.**

— **Megjelent a „Szajkó” ünnepi száma,** 16 oldal, 3 lei.

AVERUS az elsőrendű borotvapenge.

3314

Könyv a munkaproblémákról

Megjelent-Efrimescu P. Constantin, az aradi munkabírószág bírájának a munkatörvényről írott könyve.

A napokban hagyta el a sajtót Efrimescu P. Constantinnak, az aradi munkabírószág bírájának a munkatörvényekről írott könyve. A könyv már külsejével magára vonja a figyelmet, amennyiben kiállítása felülmúlja az Aradon készült hasonló kiadásokat. Efrimescu tanulmánya felöleli a munkatörvények aplikálása kapcsán keletkezett összes problémákat. Éles judiciummal, figyelembe véve a felsőbb bíróságok legfrissebb joggyakorlatát, megoldja mindazokat a bonyolult kérdéseket, amelyek a törvények hiányos vagy nem világos szövegezésére következtében nap-nap után felmerülnek. A könyv behatóan foglalkozik az alkalmazottaknak adandó kötelező szabadsággal, illetőleg ennek hiányában az alkalmazottaknak járó kártérítés kérdésével. Külön tanulmány tárgyává teszi továbbá a felmondás problémáját és a törvényes felmondási idő bennem tartásával járó összes szankciókat. Külön érdekessége a könyvnek, hogy elsőnek foglalkozik a nemrég megszavazott biztosítási törvénnyel is és a törvények világos magyarázatával hézagpótló munkát végez.

A könyv nemcsak jogászok, hanem a nagyközönség részére is nagy érdekességgel bír, amennyiben világosan visszafükrözi az aradi munkabírószág elvi álláspontját az összes eléje kerülő jogi kérdésekben. A könyv a szakkörökben már is nagy sikert aratott és Efrimescu bíró ezzel a munkájával a munkatörvényről írott szakirodalom első művelői közé lépett elő. A vaskos kötet, amelynek ára 120 lei, minden könyvkereskedésben kapható.

— A Munkakamara közli, hogy a miniszteri rendelet értelmében a borbélyok június 9-én, vasárnap déli 12 óráig nyitva tarthatnak.

— Bárkaelvonulás a Muresen. Őfelsége, Carol király öt évi uralkodása alkalmából Muráselel község a Muresen egy bárkaelvonulást rendez, amelyre Arad t. közönsége figyelmét felhívjuk azzal, hogy ezen látványt ma, június 8-án, este 9 és 10 óra között a Mures partjáról, az aradul-nou-i hídtól jobbra és balra elhelyezkedve élvezheti.

— A Köz- és Magánalkalmazottak Nyugdíj-egyesülete vezetősége (Str. Mocioni No. 12.) értesíti tagjait, hogy a Casa Autonoma CFR központi nyugdíjpénztára a következő napokon fizet: Hétfőn, 10-én az ACSEV-nyugdíjasokat, kedden 11-én a MÁV-nyugdíjasokat az A—M betűig, szerdán, 12-én az N betűtől végig. Csütörtökön, 13-án az elmaradottakat. A vezetőség felhívja mindazon tagoknak figyelmét, akik bármely okból törölve lettek, vagy egyéb okból írásbeli felszólítást kaptak vagy kapni fognak, hogy a módosított alapszabály intézkedése szerint jogukban van még egyszer beiratkozni. Az ilyen tagok a hivatalos órák alatt (kedden délután 4—6-ig és pénteken délelőtt és délután) az egyesület helyiségében jelentkezzenek az ügyvezető főtitkárnál. Az elnökség.

Crápe de Chine kombinék
diszes kézi hímzéssel, jól mosható anyagból.

Lei 150

hozott anyagból is vállaltunk. 8207

Bakács

Str. Brătianu 11., a főposta kapujával szemben

— A Casa Muncii CFR Nyugdíjasok Egyesülete tének aradi Hókjá értesíti az összes CFR-, MÁV- és ACSEV-nyugdíjasokat, akik az aradi központi segélypénztárnál lesznek fizetve, hogy a június havi nyugdíjüket a következő sorrendben fizetik: A volt ACSEV-nyugdíjasokat 10-én, hétfőn, a volt MÁV- és CFR-nyugdíjasokat 11-én, kedden A—M-ig, 12-én, szerdán N—Z-ig, 13-án, csütörtökön pedig az elmaradottakat. A nyugdíjak naponta dé. e. 8—13-ig, d. u. 16 és fél—19 óráig a hivatalos órák alatt lesznek kifizetve. Az elnökség.

Evezés

a legegészségesebb sport, mert üzése közben tiszta, pormentes, özondus levegőt élvez és minden izma egyidejűleg működésben van.

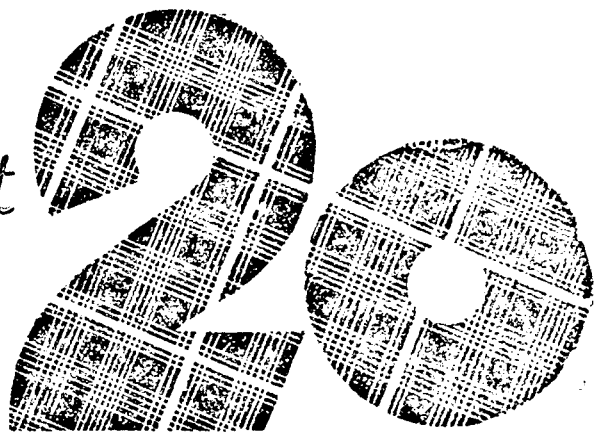
Legjobb testedzés és egyetlen olcsó nyaralás, ha

NAUTICA

regattacsolnakban a Maroson tölti a nyarat. Mindennemű felvilágosítást nyújt:

Altstädter Béla, Arad, Bulo. Carol 89.

Több mint

MILLIOMOS

egyetlen nap alatt

A kik türelmesek voltak és kitarítottak, most elnyerik jutalmukat. Résztvesznek a mesés összeg, kétszáz millió, szétosztásában, hat óra alatt. Számos EGY MILLIÓ FELÜLI NYEREMÉNY és a nagy 3 MILLIÓS és 6 MILLIÓS NYEREMÉNY tette, hogy az e hó 15-iki húzást a milliomosok napjának nevezték el.

Önök is jelen kell lennie a kétszáz millió szétosztásánál. Akinek sorsjegye van a zsebében, tudja, hogy nem fog hiányozni a szerencse utjából és hogy a lehetőség közel van.

EZT JELENTI AZ
**ÁLLAMI
SORSJÁTÉK**

JUNIUS 15-iki
NAGY HUZÁSA

Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina

Arad	Banca Goldschmidt Casa de Păstrare Generală din Arad S. A.	Cluj	Economia Institutul Comercial de Credit
Braşov	„Fortuna” Alex. Enkelhardt	Oradea	Banca Daclia Union
Cernăuți	Banca Comercială Națională Banca Oehlgisser & Horowitz Alfred Noe	Tg. Mureş	Ernest Révész
Cluj	Banca Liescu	Timișoara	Banca Centrală Banca de Scout Banca Timișoarei

SPORT KÖZLÖNY

**Hatalmas sportbemutató versenyek
a király hazatérésének ünnepén**

— A délutáni sportesemények részletes programja —

Ma délután 4 órakor a Gloria-pályán Őfelsége hazatérésének évfordulója alkalmából nagyszabású sportünnepséget rendeznek, mely méltán tart számot a legnagyobb érdeklődésre. Alább adjuk a teljes műsort, amely közel valamennyi kultivált sportágból szolgál bemutató-versenyekkel.

Az ünnepségek részletes sportműsora, amely a Gloria-pályán kerül lebonyolításra, a következő:

4.00 óra: A sportegyesületek díszelvonulása: a) valamennyi egyesület kerékpárosai egy csoportban, b) az ASTRA csoportja, c) a sportegyesületek olyan sorrendben, ahogyan a bajnokságban helyezést értek el, ugyancsak atletikával, evezéssel, tennisszel foglalkozó egyesületek, továbbá a Soimi Romániai csoportja.

4.30 óra: A nap jelentőségének méltatása.

4.40 óra: Énekkar (nemzeti dal).

4.45 óra: Birkózó-bemutató a Hercules sportklub birkózóinak részvételével, súlyemelés Pécsi Zoltán dr. vezetése mellett, majd ökölvívó-bemutató a Gloria és Hakoah boxolóival.

5.10 óra: Torna (vezető: A. Hacker) a) csoportgyakorlatok az Astra, Soimi Romániai, valamint a Hakoah részvételével, b) szertornagyakorlatok az SGA, Soimi Romániai, Astra és Hakoah tornászaival.

5.45 óra: Nemzeti táncok a Soimi női gárdájával (vezető Albu professzor).

6.00 óra: Törvívás: bemutatják Pellegrini Albert—Moldovan Ionel, valamint Cosma Ionel—Stoinescu Horia (vezető Pellegrini mester).

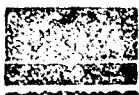
6.15 óra: Kerékpárverseny.

6.30 óra: Atletikai bemutató (vezető: Gebauer I. és Steinfeld I.)

6.45 óra: Futball: a) Gloria törpe—Unirea, Crisana törpe komb. b) Astra—Slavia.

A szövetség felkéri az egyesületeket, hogy 15.30 órakor teljes létszámban jelenjenek meg, mert a díszelvonulás pontban 4 órakor veszi kezdetét.

A nagyszabású ünnepséget az UFSR aradi alkerülete Avramescu Vasul dr. elnökkel élén rendezik.

Ruhavászon, tropical és fresco-különleges-ségek **MERINO** posztóházban Fötér, megyeházával szemben 3464

A második féldőben nagyon jól játszó AMEFA megérdemelt győzelmet aratott a resitai válogatott felett

A szünet után a vendégcsapat összeroppant. — AMEFA—Resita válogatott 4:1 (0:1)

A csütörtöki Hősök Napja ünnepén közel kétezer főnyi közönség jelent meg a Gloria sporttelepén, hogy tanuja lehessen az AMEFA és a Resita válogatott csapatainak mérkőzésén. A resitai válogatottat jó hírek előzték meg, ismeretes, hogy a közelmúltban az AMEFA két meccset játszott Resitán az UDR-el és az egyik meccsen vereséget szenvedett, míg a másik meccsen gólmékküli döntetlen volt az eredmény. A csütörtöki mérkőzésen végre kiadós revansot vett az AMEFA, bár a győzelem ezúttal is igen nehezen következett be. Az első féldőben a resitai válogatott, amelyben hét UDR és 4 munkáscsapatbeli játékos szerepelt, nemcsak egyenrangú ellenfele volt az aradiaknak, hanem szebb és ötletesebb játékot is nyújtott, az AMEFA ebben a periódusban alárendelt szerepet vitt. A szünet után megváltozott a játék képe. Az AMEFA játékosainak vitathatatlanul sokkal jobb kondíciója kifejezésre jutott, míg a resitai válogatott percről-percre roppant össze, végül az aradi munkáscsapat megérdemelten diadalmaskodott.

A győztes csapatban ezúttal először játszott Sadovichi kapus, aki jóalaku kapuvédő és néhány szép védést mutatott be. A háttérközül ezúttal is Kovács játszott egészen elsőrangban. Mellette az AMEFA másik új szerzeménye, Marschalko megfelelt, de a fitt Csajkát sokkal jobbnak tartjuk. A fedezetsorban Szurdi hasznosan játszott. Tóth gyengébben kezdett, de a szünet után feljött és a megszokott jó játékot nyújtotta. Dvorzsák a középfedezet posztján jó játékot nyújtott, kár, hogy hamar megsérült és így már a második féldőben nem is játszhatott. Szaniszló II. a centerhalfban is izeltetést adott tehetségéből, a csatárposzton már nem érvényesült annyira, mint a fedezetsorban. Blaskovits, mint jobbszélső, nem vált be, de a szünet után az összekötő helyén jó teljesítményt nyújtott. Szaniszló I. néhány szép leadással küldte előre társait, a második féldőben nyújtotta a jobbik teljesítményt, különösen akkor, amikor „örzöje”, Kiliánovits a szünet után teljesen kifulladásra visszaesett. A közleharcoltól irtózik, nem képes egy labdát sem maga megszerezni. Szaniszló I.-től joggal vár sokkal jobb játékot a közönség, főleg nagyobb küzdeniakarást. Batran, a csatársor új akvizíciója bevált, szédületes lövései, jó fizikumai, küzdőképessége a támadósor egyik legjobb tagjává avatták. Podruschek hasznosan játszott. Gerold a második féldőben a jobbszélső néhány nagyon jó akcióval vétette magát észre. A resitaiak legjobbjai Damacsek kapus volt, a fedezetsor csak az első féldőben játszott jól. A csatársorban különösen a két szélső játéka érdemel dicséretet. Höhn bíró sipjelére a csapatok a következő összeállításban kezdték el a játékot:

AMEFA: Sadovischi, Marschalkó, Kovács, Szurdi, Dvorzsák, (Szaniszló II.), Tóth, Blaskovits (Gerold), Szaniszló (II.), Blaskovits, Szaniszló I., Batran, Podruschek. — Resita válogatott: Damacsek (UDR), Guruiari (UDR), Stojanovici (Muncitori), Lakatos

(UDR), Kiliánovits (UDR), Szittner (Muncitori), (Keller, UDR), Micu (UDR), Morarescu (UDR), König (Muncitori), Tuti (Muncitori), Krubl (UDR).

Az AMEFA kezdte a mérkőzést, támadásba lendült, de ezek igen erőtlenekek, úgy hogy a jól működő resitai védelem mindent ment. A válogatott szép támadásokkal közelítette meg az AMEFA kapuját. A 19. percben Szurdi hendséért Kiliánovits ivelt büntetőt az AMEFA kapuja felé, a labda jól szállt és König szép fejes góllal a vezetést szerezte meg (0:1).

Összeállították az AMEFA és a Gloria csapatait a gráci „Sturm” elleni mérkőzésre

Az AMEFA vezetősége a csütörtöki győzelem után kijelölte csapatát, mely hétfőn fél 7-kor a gráci Sturm, az osztrák amatőr bajnok elleni mérkőzésen fog játszani. Az összeállítás a következő: Bugariu (Sadovischi)—Csajka (Marschalko), Kovács—Szurdi, Szaniszló II., Tóth—Gerold, Dvorzsák (Blaskovits), Szaniszló I., Batran, Podruschek.

A Gloria pénteken nagy edzést tartott, amelyen az összes játékosok megjelentek. Az edzés után a következőképpen állították össze az osztrákok ellen vasárnap játszó együttest: Bosnyák. (Sabau)—Huszti, Variassy. (Valentir)—Gábor, Faur, Pecican—Tudor, Igna, Barbu, Dobra, Mercea. A gráci Sturm vasárnap és hétfői venedéjgátéka iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Meghosszabbított játékidőben óriási küzdelem után a CFR győzött a Román Kupa döntő meccsén

CFR—Ripensia 6:5 (6:5, 5:5, 2:1)

A Román Kupa döntő meccsét Bucurestiben rekord, közel 20 ezer főnyi közönség előtt játszották le. A meccs mindvégig hatalmas küzdelemet hozott és azt a több aradi játékoskal megerősített CFR nyerte meg. A vezető gólt a 30. percben Attila szerezte, három perccel később egy kapuelőtti kavardás után Ströck volt eredményes, (2:0). Szünet előtt Schwartz szepített az eredményen. A második féldőben Schwartz kiegyenlített (2:2). Ezután Dobai gólozott, de a bíró lesállítás címén nem adta meg. A 10. percben Georgescu a CFR csapatát juttatta ismét vezetéshez, majd Georgescu egyéni játék után ismét eredményes (4:2). A 22. percben Ujlaki vétett öngólt (4:3). A 25. percben a kitűnő Georgescut ismét nem tudják tartani a Ripensia-védők és máris 5:3 az eredmény. A 30. p-ben Dobai szepített (5:4), majd a befejezés előtt 2 perccel tizenegyesből Zombory kiegyenlített, (5:5). A kétszer 15 perces meghosszabbítás első félidejének 6. percében a CFR büntetőhöz jutott, Barbu állt a labdának és bombaszerű lövése védhetetlen (6:5). A hátralevő időben a CFR az eredmény megtartására törekszik és ez sikerült is.

O Dacia (Beliu)—Crişul (Buteni) 2:0 (1:0). A jobb kondícióban levő beliu csapat könnyen győzött a tréninghiány miatt gyengén játszó buteni csapat fölött. Jó bíró volt Moga beliu primpretor és Fanaşa.

Dvorzsák és Szaniszló II. a gól után helyet cseréltek, de az AMTFA nem gólképesebb, a puhán játszó AMEFA csatárokat könnyen szereli az UDR-védelem.

A szünet után mintha kicserélték volna az AMEFA csapatát, olyan lendületes ostromot vezettek a resitaiak ellen. Az 5. percben Szaniszló I. gólnak látszó lövése először kapufára, majd onnan Damacsekről szögletre pattant, a beadás eredménytelen. A 11. percben Podruschek beadását Batran Szaniszló I. elé továbbította, a center lövése védhetetlen (1:1). A gól után fokozódik az AMEFA-ostrom. A 14. percben Szaniszló I. jól indította Geroldot, aki lefutott és a jobbsarokba lőtte a vezetést jelentő gólt (2:1). A 24. percben Batran a nap legszebb gólját lőtte. A végeredményt Blaskovits állította be, aki angol nyugalommal helyezte a labdát a kifutó kapus mellett a hálóba (4:1).

Mielőtt ruhaszükségletét fedezné, látogassa meg a „RATA” ruházati vállalatot

Arad, Str. Dr. Cicio Pop 14. (Ortutay-palota), ahol mérték után rendelhet elsőrendű kivitelben divatöltényt, raglánt, felöltőt, női kabátot, kosztümöt stb. napi 20, heti 140, vagy havi 600 leies kényelmes részletfizetés mellett. Araink nem magasabbak a készpénzárnál. 3467

A Tricolor és a Hakoah győztek a Intelegerea-kupameccseken

Az AMEFA-pályán bonyolították le csütörtökön az Intelegerea kupájáért folytatott első két meccset, amely a Tricolor és a Hakoah győzelmével végződött. A Tricolor az Unirea, a Hakoah pedig az Intelegerea-t készítette megadásra. Beszámolunk a következő:

Tricolor—Unirea 3:2 (3:1). Megérdemelten győzött a lelkesebb Tricolor Decsov, Janka és Serb góljaival, míg az Unirea góljait Megyesi szerezte, Bíró Husztik.

Hakoah—Intelegerea 5:3 (2:1). Hevesi-ramu küzdelem, amelyet a finisben a Hakoah nyert. A győztes csapat góljait Kraemer (2), Gallov, Engel és Seruga osztokodtak, míg az Intelegerea részéről Farkas II. (2) és Merkl voltak eredményesek. Bíró Kalmár.

O Baranyi (AMEFA) és Rennich (Meteor) nyerték az AMEFA sprintversenyét. Csütörtökön bonyolította le az AMEFA kerékpáros szakosztálya sprintversenyét az Oradea—aradi országúton a következő eredménnyel: 1000 m. főverseny. 1. Rennich Fidé (Meteor), 2. Turcsányi Géza (Electrica, Timisoara), 3. Dragos Kálmán (AMEFA), Roth Lajos (Meteor), Rothot, aki eredetileg hadiknak fut, a versenybírószág szabálytalanság miatt distancált. 1000 m. kezdők versenye. 1. Baranyi József (AMEFA), 2. Gyürky Károly (Meteor), 3. Máthó Mihály (Electrica), 4. Gábor Sándor (Electrica).

O Vasárnap délelőtt lesz a „Meteor” kerékpáros verseny a Grădiste-telepen. Vasárnap délelőtt 10 órakor rendezi a „Meteor” kerékpárklub sprintversenyét a gradistei vámházról kezdve a moziig terjedő utszakason. Három versenyszám lesz, 1000 méter minden kategória, 500 méter időverseny, valamint 1000 méter olyan kerékpárosok részére, akik versenyben nem indultak. Az utóbbira a startnál is lehet benevezni. A résztvevők a 25 lei nevezési díjért a további versenyezésre jogosító licenct is megkapják.

O A lipovai „Infratirea” sportklub tenniszszakosztálya tegnap Dettára utazott, egy városközi tenniszverseny lebonyolítására. Erős és nivós küzdelem után győztek a dettainak 10:4 pontarányban. Részletes eredmények a következők: Férfi egyes: Hach János (Detta)—Schaller Mihály (Inf.) 8:6, 6:3. Liptai Kálmán (Inf.)—Fesler Antal (Detta) 4:6, 6:3, 6:4. Buchwald Ödön (Detta)—dr. Schultz László (Inf.) 6:0, 6:0. Hach Jenő (Detta)—Beer Ferenc (Inf.) 6:2, 6:2. Farkas I. (Detta)—Fey Lajos (Inf.) 6:1, 6:2. — Női egyes: Liptai kuci (Inf.)—Feiglne (Detta) 6:4, 6:4. Kern (Inf.)—Büchl Gitta 6:4, 6:4. Buchwald Ticu (Detta)—Gartner Irén (Inf.) 6:1, 6:0.

TRENCSENTEPLIC

a szó legszigorubb értelmében vett gyógyfürdő, mely rheuma, kőszvény, ischiasz, neuralgiák és visszérnyulladás utánifájdalmak ellen specializálta magát. Vadregényesen szép kárpátifekvése által egyúttal a legideálisabb üdülő és nyaralóhelyet is jelenti.

Információk a Fürdőigazgatóság útján.

BRIDGE

Rovatvezető: FÉNYES LORÁND

Az elosztási szanzadu

II.

Az emelés.

Mindaddig, amíg meg nem szokják, hogy az 1 szan-indítás igen erős, de majdnem mindig 4-3-3-3 elosztású lapokra történik, a jó válszlicit feltételeit kevesen fogják azonnal megérteni.

1. Egyenletes elosztással — amennyiben válsz egyáltalán adható — a szanzadut kell emelni! Még akkor is, ha a válaszoló kéznek valamely ötös, vagy hatos nemes szine van és nincs szingl a lapjában. Ugyanis azért, hogy az indító már az indításnál azt ígerte, hogy minden szinből legalább három kártyája van, a partnernek tudnia kell, hogy ötös, hatos szine kitűnő bázis lesz, másrészt azonban színjátéknál az asztal nem ígér több ütést, mint szanzadu játéknál.

2. Szingl nélkül és oly licitálható hatos szinrel, melyben legalább $\frac{1}{2}$ értékűtés van, ezenkívül még $\frac{1}{2}$ külső értékűtéssel mondjunk 2 szanzadut!

3. Szingl nélkül és licitálható oly ötös szinrel, melyben 1 értékűtés van, ha a lapban ezzel együtt $\frac{1}{2}$ értékűtés van, mondjunk 2 szanzadut!

4. Ötös szin híján az emeléshez $\frac{1}{2}$ —2 értékűtés szükséges, melyet pluszértékek helyettesíthetnek. Ilyenkor is a szanzadu emelendő 2-re!

5. Amennyiben az $\frac{1}{2}$ —2 értékűtésen kívül pluszértékek is vannak, vagy mintegy $\frac{1}{2}$ értékűtés van a partnernél, azonnal 3 szanzadut kell mondani minden egyenletes elosztással.

6. A forsz és a szlemmjező-licitek változatlanok maradnak.

Szinválasz.

Tekintettel arra, hogy a szanzadu indító partnere mindig számíthat adusegítségére, a színválasz könnyebb feltételekhez van kötve, mint eddig. Szin választ kell adni:

1. Ötös szinrel, ha vagy magában e szinben van $\frac{1}{2}$ értékűtés, vagy összesen a lapban 1 értékűtés. Ötösnel nem hosszabb szinrel és kisebb erővel paszolni kell.

2. Minden hatos szinrel, ha kisebb figurák is vannak és nem 2 szan — fentiek szerint — a helyes felelet.

3. Ha a hatos szin kb. 1 értékűtést tartalmazó lapban fordul elő és a hosszú szin egyszersmint nemes szin, legjobb ebben a szinben azonnal négyet licitálni.

4. Forsz-szinválasz sokkal könnyebben adható szanzadu indítás esetén, mint szinindításnál. Szélsőséges elosztásnál nemes szinben mintegy $\frac{2}{2}$ értékűtés szükséges és szanzadura mondott forsz egymagában még nem jogosítja fel az indítót arra, hogy az ugrólicitet szemminvitnek tekintse.

Ujrámegszólalás

1. Ha a partner két szant mondott, minimumra természetesen passz a helyes. Ismételten rá kell mutatnom arra, hogy még négy értékűtés is minimumot jelent, ha szannal indultunk, de pluszértékeink nincsenek.

2. Ha erős tartalékok vannak, a helyes licit a partner két szanzadujára: 3 szanzadu.

3. Ha a partner az egy szanzadus indítást háromra emelte, az indítónak majdnem mindig paszszolnia kell. Nagyon kivételes az a lap, ahol indokolható a negyedik szan bemondata, annak ellenére, hogy egy szan volt a helyes indítás.

4. Minimális színválasz esetén, az indító ujrámegszólalása ismét tartalékerőktől függ. Mindazonáltal, ha a partner szinében A x x, vagy K x x van a kezben, a második szanzadu bemondata rendszerint indokolt. A partner dönthet, hogy tovább licitál-e, vagy sem.

5. Nemes szinben kapott minimális színválaszra magát a szint kell emelni, ha abban az indítónak négy kártyája van, vagy A K x, avagy A D x és az indítással a lap ereje még nem merült ki. Az ujrámegszólalás természetesen szinben, vagy mansban jelent mansválósintűséget.

6. Minor szinben kapott minimális színválaszra, a szinemelés ismét tartalékerő alapján adható csak és a partner szinében történt újra megszólalás lehetőleg a harmadik szanbemondatast kéri.

7. Forsz színválasz után, a szin emelendő, ha abban négy kártyánk van, vagy A K x, avagy A D x.

8. Treff vagy káróban kapott forszra bemondatajuk netán elhallgatott négyes nemes. licitálható szinünket. Ellenészetben három szan a helyes licit. Igen bő tartalékkal és a négy-öt szan konvenciónak megfelelő feltételek mellett, négy, ill. öt szan bemondatast.

9. Ha a partner az egyszanzadus indításra azonnal gémbemondatast válaszol, az indítónak majdnem minden esetben paszsolnia kell. (Vége.)

VICHY ÁSVANYVIZEK

A FRANCIA ÁLLAM GYÓGYFORRÁSAL

VICHY CELESTINS

CUKORBAJ, VESE-ES
HÓLYAGBANTALMAK,
KÖSZVÉNY ÉS, ARTRI-
TIZMUS GYÓGYÍTÁSÁRA.

VICHY GRANDE GRILLE

MAJBAJOK, ES EPE-
BANTALMAK'ELLEN.

VICHY HOPITAL

GYÓMOR-ES' BELBANTAL-
MAK GYÓGYÍTÁSÁRA.

KAPHATÓ MINDEN FÜSZERÜZLETBEN ÉS GYÓGYSZERTÁRBAN

VICHY

Főlerakot Erdély részére: Kardos Miklós Utóda: Timisoara-Arad

Aradi asszony

szerelmi tragédiájáról és karrierjéről beszél a Montevideoból Aradca haza- tért Hecksó Melitta

A délamerikai magyarok szörnyű szenvedései az idegenek kolóniájában — Az érvényesülés titka az idegenben — Érdekes képek a lovagias, heves temperamentumu spanyolokról

Érdekes, szőke fiatalasszony tűnt fel néhány napja az aradi korzón. Kissé excentrikus ruházódása, öntudatos szépsége csakhamar reá irányította a kíváncsi tekinteteket. Az idegenszerű barnaszemű szőke nőben csak kevesen ismerték fel az aradi származású Hecksó Melittát, aki öt év előtt férjével Dél-Amerikába vándorolt ki, hogy egy másik világrészben a tágabb lehetőségek hazájában alapítsák meg a szerencsésüket. Öt év nagy idő, és Hecksó Melitta úgy beszél erről az idegenben töltött öt esztendőről, mint a legkeményebb életiskoláról, amit ki kell járni a kivándorló magyaroknak.

Vagy elbukik az ember a vizsgán, vagy elég szívós és megállja a helyét és akkor valóban a lehetőségek széles perspektívája nyílik meg előtte — mondja komoly arccal. — Sajnos, a legtöbben elbuknak. Montevideo, mint egy éhes gyomru szörnyeteg úgy falja fel a kiszolgáltatott, minden támasz nélkül álló, pária sorba zúllott „gringokat” idegeneket. A legtöbben nem ismerik és soha nem képesek megtanulni a spanyol nyelvet. Valami kétségbeesett kapkodással kapaszkodnak az utolsó szalmaszálba és a szerencsejátékok forratagába vetik magukat. Tízezer közül, talán egynek sikerül a „kinyelán” e pokoli hazárdjátékon vagy a rouletten meggazdagodni, de a többiek utolsó pesojukat is elvesztik. Ha valamicske pénz nyernek, akkor a lóversenyre loholnak, hogy újra megkisértsék a szerencsét.

A kivándorlók keserves sorsa

Honfitársaimmal én is megjártam ezt az utat. Álltam az ördögös roulett előtt s reszketve vártam az eredményt. Néha kezemet tördeltem és sirtam, amikor egész havi kosztópénzem eluszott és tudtam, hogy keserves koplalások vagy az éhenhalás hónapja következik.

Amint látom, mégis viruló egészségben és ragyogó bőségben érkezett vissza — mondom neki és tekintetem végig szalad a drága különös holmikon amit visel.

Nagy sora van annak, amíg beérkezik az ember. Előbb meg kell találni az érvényesülés titkát, ezt a hét lakattal lezárt titkot amit kerestem, meg is találok.

Árulja el nekem is — kérem.

Hecksó Melitta nevet, megvillantatja ragyogó fogsorát, kedves dióbarna szemei a hosszú selymes pillák alatt felcsillanok, valami rőt aranybarna tűzben.

Figyeljen ide, — mondja elkomorlyodva. — Az első feltétel, hogy az idegen tanulja meg a spanyol nyelvet. Én megtanultam. Második feltétel, hogy asszimilálódjon, ne zárkózzon el valami érthetetlen faji gögből és kerüljön ki abból az elkeseredett, mindig széthúzó, mindig klikkekre oszló kolóniából, melyben a fáradt, letört és reménytelen emberek letargiája úgy pusztít, mint valami lelki ragály.

A sírás fojtogatja a torkomat, ha azokra a magyar testvéreimre gondolok, akiket eljövetelem előtt meglátogattam. A legsötétebb nyomorúságban tengetik életüket. Hónapokon át nem esznek meleg ételt, tömeglakások szörnyű fekhelyeit látogatják egy-egy éjszakára, hogy fedél legyen a fejük felett. Csak a büszkeségüket őrzik meg ma-

radéktalanul. Sokan a szánalomtól való félelmükben inkább idegenben pusztulnak el, sem hogy így, tönkre menve térjenek haza.

Nem mondhatok nevéket, mert erre szavam adtam, de azt a fájdalmas üzenetet hozom minden magyarnak ide és a határon túlra, hogy aki csak teheti, hozassa haza fiát, kedvesét, férjét vagy rokonát.

En megtanultam spanyolul, spanyol nyelvű reklám hirdetés adtam fel, melyben felhívtam a hölgyvilág figyelmét arra, hogy valódi párisi modelleim érkeztek és minden spanyol hölgy csak úgy lehet elegáns, ha nálam dolgoztat. Óriási sikere volt a hirdetésnek. Gazdag spanyol nők, akiknek a szépségéről sokat mesélhetnék, kezdtek jönni hozzám. Bőséges munkadíjakat fizettek egy-egy ruháért. Csakhamar kénytelen voltam segítséget venni magam mellé, előbb három, négy, öt, majd tíz és tizenegyet varrólánnyal dolgoztam. Mondhatom itteni fogalmak szerint sokat keresek. Persze kell is a pénz az itthoniaknak is. Most aztán viszem ki valamennyit, az én drága pipás nagyapámat, a hetvenéves Hecksó Ignácot, aki egész életében dolgozott, no ezután pihenni fog és olyan csodákat fog meglátni a két öreg szemével, amilyenekről nem is álmodott.

— És a férje? — kérdezem.

Az első férjemtől elváltam. Tizenhatéves koromban adtak hozzá, kint rájöttünk, hogy nem vagyunk egymáshoz való. Huszéves korában az ember még változtathat a sorsán, nem igaz?

De igaz Melitta — mondom meggyőződéssel.

Most pedig a világ legboldogabb menyasszonya vagyok. Uruguay legdrágább fiatalalembere a vőlegényem. Donatello Gallitellinek hívják, olasz. mutatja a fényképet. Olajbarna arcú, feketeszemű, villogó fogsorú fiu nevet le a képről. — Ez az én Donatellom, — mondja egy rosszul titkolt büszkességgel. A „Casa Donato” fodrász-szalonn és Montevideo legjobbnevű illatszergyárának a tulajdonosa. Van autók is. Vasárnaponként autóval rándulunk ki weekendezni. Szeptemberben átjön Donatello, és Timisoaran megtartjuk az esküvőt.

Véres szerelmi drámák sorozata

Napirenden vannak nálunk a legvéresebb szerelmi drámák — folytatja érdekes elbeszélését — minden napra esik egy-egy féltékenységből történt gyilkosság. Lassan az idegenek is átveszik ezt a heves élettempót. Ennek igazolására elmondok egy esetet: Egy aradi fiatal asszony jött ki néhány év előtt Montevideoba. Szabászno volt és egy francia divatárúzem alkalmazta. A francia főnök és a magyar nő egymásba szerettek. A nő évekig nem fogadott el fizetést, mint a főnök menyasszonya szerepelt és diszponált, de a férfi a házasságkötést mindig halasztotta. Egy alkalommal a nő tudomására jutott, hogy vőlegénye az első szabásznóvel viszonyt kezdett és komoly előkészületeket tett, hogy a másik nőt veszi el feleségül. A nő szerzett egy revolvert, bement a műhelybe, előszólitotta vőlegényét és a legnagyobb hidegvérrel, két golyót küldött a szívébe. A nőt gyilkosság miatt letartóztatták.

Néhány hónapig ült vizsgálati fogságban, aztán felmentették, mert tettét emberileg indokolt-

Modern diszkötéseket

színes és arany nyomással szolid kivitelben, rendkívül jutányosan, 1757 pontosan és gyorsan készit:

DAVIDOVITS könyvkötészete
Arad, Bul. Reg. Maria 24. Hermann-udvar

nak találta a bíróság. A lapok közötték a nő fényképét s miután börtönből való kiszabadulása után állás nélkül állott, felszólították a közönséget, hogy nyújtson segítséget a szerencsétlen teremtésnek, aki szerelmének áldozata. Másnap kitűnő ajánlatokkal halmozták el a nőt, aki egy német cukrászda ajánlatát fogadta el.

— A romantikus multu, szép magyar kiszolgálónő hire oda vonzotta a résztvevő spanyolokat, akik fellendítették a cukrászda forgalmát olyan mértékben, hogy azt hiszem egész Paraguay-állam legjobban fizetett cukrásznője lett az aradi származású fiatal asszony, akinek számtalan házassági ajánlatot is tettek azóta.

A spanyol nők fényűzése

— Melyek a legjobban kereső szakmák? — kérdezem.

— Kétségtelenül azok, amelyek a női szépséket szolgálják. Így a kozmetikusok, fodrászok, masszőrök, manikűrösök és pedikűrösök keresnek legjobban. Természetesen fényesen mennek a divatszalonok és mind azok az üzemek, melyek női pipere cikket vagy luxus tárgyakat gyártanak. A spanyol nő lehetetlen módon cicomazza magát. Fantasztikus érmeket, karkötőket, csillogó fémtárgyakat, hihetetlenül nagy plaketteket aggat magára. A lányokat már 14 éves korukban eljegyzik, de a vőlegénynek nem szabad a lány szüleinek házába belépni csak akkor, mikor már ki van tűzve az esküvő napja. A hozomány ismeretlen fogalom. Az új háztartás minden kellékét a vőlegénynek kell meg venni, amit az természetesnek tart nem úgy, mint nálunk, — mondja kis könnyű sóhajjal. — A fiatalok este a kapuban beszélgethetnek. Minden ucca kapualja kivirágzik este, mintha valami ünnepély lenne.

— Öt év alatt második hazám lett Montevideo. Ebben nagy része van annak, hogy a spanyol az idegenekkel szemben nem csak hogy a legnagyobb mértékben toleráns, de azt is mondhatom, hogy nagy lelki és vendégszerető. *Ellenséges magatartást, faji kérdések feszegetését mindig csak a bevándorlók kolóniáiban tapasztaltam.* A spanyol soha nem érezte az idegennel, hogy idegen. Tőle telhetőleg segíti és támogatja. A spanyol könnyen lelkesedik, könnyen gyullad szerelemre, könnyen gyullad haragra, de valami nemes nagylelkűség, gavalléria és romantikus lovagiasság jellemzi minden tettét. Nagyon, nagyon megszerettem őket és nagyon hálás vagyok nekik, mert otthont, hazát, munkakört és emberi életet alapíthattam náluk én az idegen.

— Bizony ez nagy szó a mai világban — mondom — és bucsuzom a szöke Melittától. Magamban azokra gondolok, akiknek ennyit elérni saját hazájukban sem sikerült.

W. ROSEN ALICE

Nyári szabadságidejét a legszebben egy „HAPAG” északi uttal töltheti el!

1. „Hapag” északsarki ut 1935. június 28 — július 13. **300 márkától**
2. „Hapag” északsarki ut 1935. július 14 — 30. **320 márkától**
- „Hapag” Izland—Spitzbergák—Norvégiai ut 1935. július 11. — aug. 7. **375 márkától**
- „Hapag” Skócia—Norvégia—Dániai ut 1935. aug. 10—25. **300 márkától**

Az utazások a „Millwaukee” és a „St. Louis” kétesavaros motorshajókkal történnek, amelyek a legnagyobb kényelmet és kitűnő ellátást nyújtják.

Jelentkezések, felvilágosítások és prospektusok:

HAPAG képviselő: 461

Künstler Vizum- és Utazási-irodában

Arad, Bul. Reg. Maria 24. Telefon: 86.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A gabonaexportőrök feltűnésteltő határozata a kiviteli jutalomrendszerrel

Azt kívánják, hogy az állam közvetlenül a buza-termelőknek fizesse ki a prémiumot a bevetett terület nagysága után — Azt is jónak tartják, ha cikkenként más-más jutalmat, de minden országra egyenlő prémiumot állapít meg a kormány — Az összegek kifizetését a Banca Nationalnak kellene garantálni

Ugy a gabonakereskedők, mint a termelők köreiből nagy feltűnést kelt a gabonaexport szindikátusok megbízottjainak Galatiban tartott gyűlése, amelyet az export szindikátusok szövetségének helyiségében tartottak meg. Az ülésen azzal a nagyfontosságú kérdéssel kellett foglalkozni, hogy milyen megoldást javasolnak a kormánynak az új külkereskedelmi rendszer bevezetésétől kezdve fizetendő kiviteli jutalmakra vonatkozóan? Ugyanis a kormány és a Banca Nationala javaslatot kértek a gabonaszindikátusoktól és elsősorban az ország egyik legnagyobb, a galati-i szindikátusa döntött ebben a kérdésben és memorandumát az elnökkel nyomban Bucürestibe küldte.

A határozatban ama kívánságuknak adnak kifejezést, hogy a gabonakiviteli prémiumokat közvetlenül a termelőknek fizesse ki az állam és pedig a gabonával bevetett területek nagysága után. A prémium összege csak úgy volna kifizethető, ha a gazdák és földbirtokosok hivatalos bizonyítvány alapján igazolnák a bevetett területeket és valamennyien egyforma nagyságu jutalomban részesülének, mert ezt tartják a gabonakereskedők a legigazságosabb megoldásnak.

— Ha azonban ezt a javaslatot nem fogadná el a kormány — folytatja az emlékirat — úgy a most készülő végrehajtási utasításban foglalják bele azt, hogy minden árucikkre különböző prémiumot állapítsanak meg, de valamennyi országra egyenlő legyen ez a jutalom. Ugyanis, ha a különböző országokra egyenlőtlen, tehát kisebb-nagyobb prémium összegeket vezetnének be, úgy visszaélés történhetne, mert az árucikkeket a vasúti szállítás közben átrakhatnák és eredeti rendeltetésétől eltérően olyan országokba irányíthatnák, amelyekben nagyobb az exportprémium.

A megállapítandó jutalmi összeg nagysága legalább hat hónapig maradjon érvényben és az

állam csak három hónap alatt mondhatta fel. Ez azért nagyfontosságú, mert az exportőrök három-négy hónapra előre kötik meg üzleteiket és a hat hónapos megállapítás nélkül képtelenek megfelelő módon kalkulálni.

A prémium összegek kifizetésére kötelező garanciát kérnek a Banca Nationalától, nehogy úgy járjanak, mint évekkkel ezelőtt, amikor az ígéretek alapján exportáltak, de az összegeket még mindig nem kapták meg és többszáz millió lei kárt szenvedtek. Azt is bele kell venni a végrehajtási utasításba, hogy a jutalmi összegeket az exportőrök azonnal megkapják, mielőtt az árukivitelből származó devizákat beszolgáltatják a Banca Nationalhoz.

Igen fontos a memorandumnak az a része is, amelyben a kompenzációs rendszer teljes eltörlését kívánják és kötelező erejű ígéretet arra, hogy az állam senkinek sohasem engedje meg az árucserét.

mert hiszen, ha prémiumos és kompenzációs rendszer is lenne, úgy ismét zavaros helyzet következne be. Előfordulhat ugyanis, hogy a kompenzációs ügyletekkel esetleg nagyobb anyagi eredményeket érnek el, mint a prémiummal és emiatt összeköbinálnák a kétféle üzleti rendszert.

Az utolsó pontban hangsúlyozzák az exportőrök, hogy feltétlenül kívánatos az autorizált magánbankoknak a devizaforgalom lebonyolításába való bekapcsolása, mert a Banca Nationala export ellenőrzési rendszere mindig nagyon nehézkes és lassú volt, a magánbankok pedig mindig gyorsan szoktak elintézni. Hatalmazza fel a Banca Nationala az autorizált bankokat arra is, hogy az összes deviza ügyleteket elvégezhessek és a jutalmi összegeket is kifizethessék — ezzel fejeződik be a széles körökben általános feltűnést keltett memorandum, amelyről azt hiszik, hogy sikere is lesz.

Deutsch Aladár volt aradi nagykereskedő likvidálja vagyonát és Palesztinába vándorol ki

Aradon jól ismerik Deutsch Aladár nevét. A milliomos nagykereskedő néhány évvel ezelőtt likvidálta aradi üzletét és Oradeára költözött, ahol megvásárolta a mintegy nyolc millió leit érő Marmorosch Bank palotáját. *Deutsch Aladár, aki „Liliom”-vászon eladásával szerezte meg legendás vagyonát, most — ismét likvidál.* Ezúttal azért, hogy végleg eltávozzon az országból.

Néhány évvel ezelőtt Deutsch Aladárnak Aradról való elköltözése előtt nagy feltűnést keltett az a vizsgálat, amelyet az aradi pénzügyigazgatóság a nagykereskedő ellen levezetett adóeltitkolás címén. A vizsgálat során nem találták rendben üzleti könyveit és többmillió leies bírsággal sújtották. Akkoriban Deutsch Aladár hosszabb ideig tartózkodott a fővárosban hogy ügyét elintézzze és bucaresti-i tartózkodása során több ízben kapott életveszélyesen súlyos szivrohamot. A nagykereskedő itt hagyta Aradot. Oradeára költözött, ahol megvásárolta a Marmorosch Bank hatalmas palotáját és tovább vezette üzletét. *Legutóbb, az odomegállapítások során 1 millió 500 ezer leiben állapították meg Deutsch Aladár adóalapját, ami azt jelentette, hogy 500 ezer lei adóval sújtották. Ez kedvetlenül vette el annyira a nagykereskedőt, hogy elhatározta palotája eladását, vagyonának teljes likvidálását és kivándorlását. Deutsch Aladár Palesztinába készül és már tárgyalásokat folytat a nagy palota eladásá ügyében.*

Az érdekes karriert befutott kereskedő a következőket jelentette ki:

— Sok nehéz napon mentem keresztül az

életben, de az utóbbi hetek izgalmaim igazán nem kívánom a legnagyobb ellenségemnek sem. Teljesen képtelenség, hogy ötszáz ezer lei készpénzt teremtsék elő évenként adóra, amikor ma ezt az összeget nem bírom megkeresni. Láthatatlan örök dolgoznak ma is ellenem a háttérben, akik már Aradon sorozatos kellemtelenségeket okoztak nekem. Sem kedvem, sem idegem nincsen ehhez a meddő harchoz, így inkább a visszavonulás utját választom. Valóban igaz, hogy Palesztinában óhajtok megtelepedni és a közeli napokban utra is kelek, hogy előzetes terepszemlét tartsak.

— Az emberek naivak és nem tudják, hogy mit jelent egy ilyen zsánerű üzletet, mint az enyém, állandóan működésben tartani. Hogy mennyi vagyonom van, azt sajátmagam sem tudom megállapítani. Lehet, hogy a likvidálás után az tűnne ki, hogy csak terheim vannak.

— Milyen tervei vannak Palesztinában? — Az igazán a körülményektől függ. — Egyelőre tény, hogy terepszemlére utazom. Ki annyit dolgozott, mint jómagam az életben, az igazán nem riadhat vissza semmiféle nehézségtől. Céltalan szélmalomharcot vivni azonban esztelenség. Azzal az energiával, amellyel éveken keresztül harcoltam a pénzügyi hatóságok szerintem igazságtalan bírságaival szemben, vagyont lehetne szerezni.

Deutsch Aladár kivándorlása és vagyonának likvidálása részben Aradot is érdekli, után a volt aradi nagykereskedőnek még mindig vannak itt ingatlanai, amelyeket előrelátólag szintén hamarosan értékesíteni fog.

Reorganizálják az exportkivittelt

Az exportprémiumok kérdése a gazdasági bizottság előtt

Bucurestiből jelentik: Ma délután összeült a kereskedelemügyi minisztériumban az a bizottság, amelyet az exportprémiumok ügyében hívtak össze. Az elhangzott javaslatok megvizsgálása után tablótt állítanak össze a javaslatba hozott prémiumokról, mit a gazdasági bizottság, majd a minisztertanács elé terjesztenek jóváhagyás végett. A gazdasági bizottság hétfőn ül össze, hogy az ügyben döntsön. Egyidejűleg az új exportrendszer kérdését is megvitatják és döntenek az exportkivittal reorganizálásának problémája felett. Rendkívül kényes kérdés a kereskedelmi és clearing-szerveződések felmondása, amelynek kérdésében a bizottság szintén indítványt tesz.

= Ismét megnehezítették a külföldi diákok pénzügyi átutalását. A Banca Nationala az alábbiakat közli: Tudomására hozzuk azoknak a diákoknak, akik Németországban tanulnak, hogy csak akkor részesülnek a valutacsere-kedvezményben, ha fel vannak véve a berlini román követség diáknev-jegyzékébe. Enélkül nagyon nehéz az átutalás, a melyet azonban feltétlenül be kell tartani.

= Fontos tanácskozás a valuta-juttatnak megállapításáról. Bucurestiből jelentik: A Kereskedelmi és Iparkamarában a valutaprémium megállapítása miatt nagyjelentőségű tanácskozás volt Staiovici kamarai elnök vezetésével, amelyen jelen voltak a Kamarák és a különböző szakminisztériumok delegáltjai is. A határozatot egyelőre titokban tartják.

= BETILTOTTÁK A KORCSMÁK VASÁR-API MŰKÖDÉSÉT. Bucurestiből jelentik, hogy a vasárnapi munkaszünetről szóló új törvény előírja, hogy az összes korcsmákat vasárnap déli 12 óráig és este 7 óra után zárva kell tartani. Így tehát a korcsmák vasárnap csak déli 12 és este 7 óra között tarthatók nyitva.

= Kedvező buza-termelés lesz. Bucurestiből jelentik, hogy a földművelésügyi minisztérium hivatalos megállapítása szerint a buza mindenfelé kedvezően fejlődik és teljesen kielégítő termés várható. A rozsa egyes helyeken károkat okozott ugyan, de azok nem jelentékenyek.

= A francia kormány hivatalos lapjának igazgatója repülőgépen Bucurestibe érkezett. Mint a fővárosi lapok jelentik, Jacques Chastenet, a francia kormány hivatalos lapjának, a „Temps”-nek nagyteknélyű igazgatója tegnap este repülőgépen Bucurestibe érkezett. A repülőtéren Radulescu, a külügyminisztérium alminisztere, valamint a francia ügyvivő, a belügyminisztérium titkára, Dragu Ion sajtófőnök és még más hivatali előkelőségek üdvözölték.

= A Banca Nationalara lehet engedményezni Németországban zárolt márkaköveteléseinket. Mint Bucurestiből jelentik, a Banca Nationala felhívást intézett azokhoz, akiknek Németországban zárolt márkakövetelésük van, akik tehát Sperr Márkat várnak németországi adósaiktól. Ezek a romániai hitelezők jelentsék be követeléseiket az országos devizaellenőrző hivatalnak (Bucuresti, Str. Doamnei 8.). Vidéken a Banca Nationala fiókjainál is bejelentendők. A bejelentésnek tartalmazni kell a követelés összegét és azt is, hogy mikor vált az esedékessé, sőt azt is közölheti a hitelező, hogy milyen feltételek mellett engedményezni (cedálná) követelését a Banca Nationalara.

= Piaci árak. Zöldségpiac: Hagyma 14—16, fokhagyma 45—50, burgonya 2—2,50, szárazbab 4—6, paprika 1, eróspaprika 2—4, retek 3 drb. 2, hónapos retek 1, paraj 6, tök 8—15, zöldborsó 20—25, új burgonya 10—15, zöldség 30—40, zöldhagyma 1, uborka 2—6. — Gyümölcsárak: Alma 20—25, aszalt szilva 8—12, cseresznye 20—25, földi eper 20—25, szamóca 20—30. — Baromfiárak: Kóvér liba 260—300, sovány liba 70—120, kóvér kacsa 100—140, sovány kacsa 35—70, gyöngytyúk 45—55, tyúk 60—90, csirke 25—50, tojás drb-ja 0,80—1 lei. — Élőállatvásár: Szarvasmarha 5—6, borjú 13—16, sertés 15—19 lei kilója élősúlyban. — Gabonáárak: Buza 420—475, kukorica 260—270, árpa 340, zab 320. — Takarmányárak: Széna 80—90, lóhere 110—115, szalma 20—30 lei mázsánként. — Tejtermékek: Édes tej 3—4, pasztórizált tej 8—10, tejföl 20—25, tehéntúró 6—8, joghurt 20—22, vaj 40—50, sajt 18—20 lei.

= A „Consum” új száma részletesen ismerteti a június 11-én életbelépő valutaprémiumos új kereskedelmi rendszert, valamint a legújabb kereskedelmi és fizetési egyezményeket. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataloktól: Ckuj, Str. Iuliu Maniu 3, (Postafiók 127.).

Rádió műsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, JUNIUS 8.

Bucuresti, 1.05: Szórakoztató zene. 6: Katonazenekar. 7.15: Katonazenekar. 8.20: Román zene gramofonon. 9.05: A Carmen énekhangversenye. 9.55: Rádiózenekar. Brediceanu-művek szerző vezényletével. 11.15: Étermi zene. — Budapest I. 7.45: Torna. Utána hanglemezek. 11.20: Akik először látták meg a végten kicsiny világot. (Felolvasás). 1: Dési harangszó. 1.05: Radics János szalontőse. 2.30: Hanglemezek. 5.10: Filmcevegés. 6: Lugossy István tárogatózik, harmóniumon kíséri Polgár Tibor. 6.25: Mit üzen a rádió. 6.55: Az esztergomi érseki hittudományi főiskola ének-kara. 7.40: Hangjáték-miniatűrök. 8.50: Rádióegyveleg. 10.40: Cigányzenekar. 11.20: Időjárásjelentés. Majd: az 1. honvédegyalgezed zenekara. 12.30: Jazz. — Budapest II. 6.05—6.30: Missziós üzenetek. 7.05: Mezőgazdasági félóra. 7.45: Ének- és zongoraverseny. 9: „A szegénység filozófiája”. 9.30—10.20: Hanglemezek. — Bécs. 1: Gramofon. 2.10: Mozart-lemezek. 3: Részletek az Aida-ból, gramofon. 3.40: Ifjúsági szimfónia. 6: Fuvószenekar. 6.35: Kívánságlemezek. 7.35: Filmekről. 9: Tárcza. 9.30: Népszerű opera- és operett-részletek. Zenekari és énekszámok. 11.10: Szimfonikus hangverseny 1—2: Táncczene. — Belgrád. 12: Gramofon. 12.30: Rádiózenekar. 2.15: Gramofon. 5.20: Gramofon. 5.50: Kamarazenekar. 7.30: Gramofon. 9: Román est. 12: Étermi zene. Hamburg. 7: Torna. 7.15: Reggeli hangverseny Breslauból. 9: Asszonyoknak. 11.15: Iskolai rádió. 1.10: Tarka zene. 3.20: Zenés szórakoztató műsor. 11.25: Közzene. 12—1: Táncczene. — Hellsberg. 6: Reggeli hangverseny. 7: Torna. 7.15: Reggeli hangverseny. 9: Ájtatosság. 9.30: Torna asszonyoknak. 1: Tarka zene. 4.10: Asszonyoknak. 7.20: Ifjúsági műsor. 8.20: Orgonaszámok. 9.15: Vidám est. 11: Hírek. 11.35—1: Táncczene. — Lipcse. 7.15: Reggeli zene Breslauból. 9.20: Szórakoztató zene. 3.40: Gyermeknek. 5: Köln. 9.10: A konjumeau postakocsis. Adam vigoperája. 11.30—1: Táncczene. — Milano. 12.30: Szórakoztató zene. 2.15: Szórakoztató zene. 3: Gramofon. 6.05: Táncczene. 9: H birichino di Parigi, Alberto Montanari 3 felvonásos operettje. — Pozsony. 1.15: Gramofon. 5.10: Gyermekszínház. 5.30: Prága. 6.50: Magyar közvetítés. 7.45: Gramofon. 9.15: Hegedűszámok. 9.45: Özeveg kisasszony. Mory operettje. 11.15: Prága. 11.30: Magyar hírek. 11.45: Mor. Ostrava.

VASÁRNAP, JUNIUS 9.

Bucuresti, 11.30: Egyházi beszéd és ének. 12.30: Rádiózenekar. 13.30: Lemezek. 14.35: Szórakoztató lemezek. 19: Lemezek. 20.20: Új lemezek. 21: Rádió tánczenekarra. 23.45: Hírek külföldre franciául. — Budapest I. 9.30: Hírek. 10—10.55: Református istentisztelet. 11—12.25: Róm. kath. istentisztelet. 12.30—1.25: Evangélikus istentisztelet. 1.30: Nyolcevezős verseny közvetítése. 2: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 3: Hanglemezek. 4.50: Böszörményi Nagy Béla zongorázik. 5.30: „Jurátus-élet”. 6: Évzáró szabadtéri ünnepély közvetítése a diáksporttelepről. 6.45: Találkozó-som a világgazdasággal. Surányi Miklós előadása. 7.15: Károlyi Árpád és cigányzenekara. 8.20: „Nyíregyházi körkép”. Móricz Zsigmond előadása. 8.50: Operettelőadás a Studióból. „A ballerina”. Operett 3 felvonásban. Zenéjét szerezte Szirmai Albert. 11.30: Heinemann Sándor jazz-zenekarának műsora. 12.15: Sárai Elemér és cigányzenekara muzsikál. — Budapest II. 1.35—2.50: Weidinger Ede szalonzenekara. 4—4.40: Cigányzenekar. 6.05: „Érdemes magyar levél-írók”. Halász Gábor előadása. 6.40—7.15: Lendvai Andor ének. zongorakísérettel. 8.15—8.45: Paul Tibor klarinétos zongorakísérettel. 9.30—10.30: Hanglemezek. 10.35: Hírek, sporteredmények. — Bécs. 14: Könyvnyű fuvószenekar. 15.50: Hírek. 16.35: Dvorzsák: F-moll zongoratrió. 17: A pápuák élete, lemezekkel. 17.30: Az osztrák Derby közvetítése. 17.50: Rádiózenekar. 20.15: Kurz Zelmá lemez. 20.30: Rawicz és Landauer két-zongorás hangversenye. 1—2: Kurina Simi és cigányzenekara a budapesti „Debrecen” étteremből. — Belgrád. 18: Rádiózenekar. 19.20: Beethoven-művek zongorán. 20: Lemezek. 20.30: Német ének. 23.30: Vendégloji zene. Utána tánclemezek. — Deutschlandsender. 7—9: Hamburg. 17: Tarka zenés délután. 20: Fortner Raymond Ferdinánd és csodálatos világa; keresztmetszet Dreschler, Kreutzer és Müller zenéjével. 21: Tarka est. Közben Sack Erna és Groh Herbert szerelmi dalokat énekel. 24: Livsakov-zenekar. — Kassa. 9.30: A modern német dalok. 9.50: Lemezek. 15.15: Prága. 17: Pozsony. 18.30: Félóra a határlakók között. 18.55: A 14. gy. e. zenekara. 19.45: Ruszin és magyar hírek. 19.55: Lemez. 20.55: Lemezek. 21: Rádiózenekar. — Leipzig. 7: Hamburg. 17: Mandolin-négyes, rádiózenekar, tánczenekar, basszusszólo, játék két zongorán. 19: Finn népdalok és néptáncok Helsinkiből (felvétel). 19.30: Eichendorff: A kérők, romantikus játék zenével. 21.15: Köln. 24—1: München. — Milano. 18: Zenekar. Lemezek. 21: Ki van a mikrofon előtt? — rejtély. 22: Cile: Lecouvreur Adriana, opera.

HÉTFŐ, JUNIUS 10.

Bucuresti, 13: Lemezek. 14.35: Lemezek. 18: R4.

A létért való küzdelemben csak az egészséges ember győz!

Használja tehát csak a legbiztosabb 500

diózenekar. 19.15: Rádiózenekar. 20.20: Grozuitza Sándor román népdalokat énekel. 20.35: Néplemezek. 21.05: Szarvas-vonósnégyes. 22.40: Pasuc Vera énekel. 22: Dégen Lidia zongorázik. Bach: Ojász verseny. Liszt: Váltakozatok. Bach: Aria. 22.45: Vendégloji zene. 23.15: Hírek külföldről franciául. — Budapest I. 10.30: Hírek. 11—12.10: Róm. kath. istentisztelet. 12.15—1.25: Görög-katolikus istentisztelet. 1.30: Közvetítés Balatonfűredről. 2.35: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 3.40: „Rádiókrónika”. Elmondja Papp Jenő. 4: Hanglemezek. 4.30: „Mi leszek én”? Szederkényi Anna beszélget Márta leányával a pályaválasztásról. 5: „Halló” tánczenekar. 6.20: Az 1. honvédegyalgezed zenekara. 7: „Hogyan lettem színész”. Márkus Emilia előadása. 7.30: Kamarazenekar. 8.40: Magyar dalest közvetítése a Városi Színházból. 10.50: Hírek, sporteredmények. 11.20: Heimlich Lajos zongorázik. 12: „A német főiskolai nyári kurzusokról. 12.15: Eröss István jazz-zenekarának műsora. — Budapest II. 2—3: Kurina Simi és cigányzenekara. 5.40—6.10: Az 1. honvédegyalgezed zenekara. 7.20: „Repülő virágok”. Gaál István dr. előadása. 7.50—8.20: Rudas Imre tárogatózik zongorakísérettel. 9—10: Bachmann József szalon- és jazz-zenekarának műsora Szántó Gyula énekszámokkal. 10.05: „A táncoló Európa”. Hegedüs Ádám utiraiza. 10.35: Hírek, sport- és löversenyeredmények. — Bécs. 10.30: Pompe Gerda orgonázik. 11.05: A bécsi filharmonikusok és Ivogün Mária koloraturszoprán lemeze. 11.45: Rádiózenekar szopránénekekkel. 13.55—15.15: Szórakoztató zene. 17.40: Bécs. dalban és táncban. 19.35: Bécs szavakban. 20.10: Watzke bariton dalestje. 20.45: Strauss János: Bécsi vér. Utána: Jazz. — Belgrád. 17.20: Tifunovics Sándor énekel. 17.50: Rádiózenekar. 19.30: A Szent Márk templom ének-kara. 20: Lemezek. 21: Opera Zágrábból. — Bélin. 7: Korál, torna. 7.15: Hamburg. 17: Stuttgart. 20: Arrau zongoraművész játék. 21: A zeneművészeti főiskolára vezényelt katonai és haditengerészeti zenészek zenekara, mandolinzenekarral, xilofonszóloval és lantdalokkal. — Deutschlandsender. 7: Hamburg. 17: Vidám zene. Götze: Sakk a királynak, operettkeresztmetszet. 20: Königsberg. 20.20: Tánccok Angolországból, Olaszországból és Délsláviából. 21: München. 24: Táncczene. — Kassa. 9.20: Lemezek. 11: Lemez. 14.45: Fuvolaverseny. 15.15: Prága. 17: Mor. Ostrava. 18.30: Pozsony. Lemez. Ruszin és magyar hírek. Lemez. 22.30: A munkácsi magyar dalegylet hangversenye. 23: Lemezek.

KÖNYVEK

Kerék Anna Mária. Szép, szőke fej ábrádosan tekint ránk egy új könyv címlapjáról. Kerék Anna Mária szőke feje az, a kis színésznő, aki néhány hónappal ezelőtt megunta a sok küzködést, a szünni nem akaró megpróbáltatásokat és véget vetett fiatal életének. Ki tudja, miért tette? A választ csak találgatni lehet, bizonyosat senki se tud. Itt maradt a regény: a „Házasság nem fontos”. Önéletrajz és fényt vet jó néhány eddig homályban maradt pontra. Kerék Anna Mária: „Házasság nem fontos” című regénye 240 lap, remek kiállításban 79 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Ckuj, Kérje a Vajna-kladványok teljes jegyzékét.

Révai Lexikon XXI. kötet

előjegyezhető eredeti áron

Sándor könyvkereskedésben. 3411

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS

felel

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Tisztelettel értesitem a n. b. közönséget, hogy e hó 8-án, délelőtt a

Neptun-Strand vendéglőt ünnepélyesen megnyitom

és minden vasárnap délelőtt 10 órától a közkedvelt „rendőzzenekar hangversenyezt.

Allandóan frissen csapol „Azuga” sör és meleg sör-lángos. Izletes és olcsó étkezés, menü-rendszer. Abonensek felvételnek, polgári árban.

Minden péntek este friss muresi halból szegedi halászlé. — Kitiünő hegyaljai és aindi borok!

Szíves látogatást kér a

BÉRLŐ.

Haász

Ingatlanforgalmi iroda

Arad, Str. Eminescu 20-22.

OLCSÓ INGATLANAJÁNLAITAI:

1. Fehér Kereszt közelében masszív bérház 5 lakással, részben fürdőszobás, kerttel, előnyös bankkölcsönrel terhelve, 825 000

2. Calea Sagunaban 4 lakásos masszív ház 220 000

3. Városháza közelében 3 lakásos föld szintes ház, fürdőszobával, nagy kerttel 450.000.

4. Belváros értékes részén 2 emeletes új ház összkonfortos lakásokkal, 1 millió 200 000.

5. Belváros értékes főútvonalán 2 emelete masszív ház, parkettás, fürdőszobás lakásokkal, üzlettel, 1.400.000

6. Katedrálishoz egész közel új ház 7 uccai lakással, 525 000

7. Ugyanott masszív sarokház 10 lakással, 2 üzlettel, 78.000 lej jövedelemmel, átvehető nagyobb előnyös bankkölcsönrel, 575.000.

8. Belváros értékes uccájában teljesen jókarban levő alapincézett ház, 1x4 szobás, 1x2 szobás, fürdőszobás lakással, nagy kerttel, 425 000

9. Főtéren legmasszívabb ház több lakással és üzlettel, 1.850 000.

10. Piata Avram Iancu mellett 2 uccára nyíló masszív ház 2x3 szobás, fürdőszobás lakással, cserépkályhával, 3x1 szobás lakással, 375 000

11. Str. Marasesti mellett masszív, sarok bérház, 10 lakással, 2 üzlettel, vízzel és shoneval, 60.000 lej évi jövedelemmel, 500.000 lej.

12. Bulv. Carolon új villa 1x5 szobás összkonfortos lakással 4 kisebb lakással 725 000

13. Piata Avram Iancu közelében fél emeletes, 3 lakással, parkirozott udvarral, 175 000

14. Ortutay-palota közelében magánház 4 szobás, fürdőszobás lakással, kert, 350.000.

15. Seminarium közelében 2 uccára nyíló, 10 lakással, vízzel, 385.000

16. Central mozi közelében magasföld szintű, 2 lakással, üzlettel, 325 000.

17. Piata Avram Iancu közelében 6 lakásos ház, vízzel és schoneval, 270.000.

Fentiekben kívül főtéren és a város összes uccájában bér-, magán-, üzletházak, villák 50.000 lejtől felfelé Arad közelében és Temesben földbirtokok 11-től 25 000 leig kat, holdakint épületekkel Arad hegyalján szállók, nyaralóval. 2-től 10 holdig.

Pénzkölcsönöket betáblázásra legelőnyösebben folyósítottak.

INGATLAN.

Magasföldszintes ház Str. N. Filipescu fele rész oleson eladó. Erdélyi Str. Cosbuc No. 29. 3122

Uri magánház Cogalniceanu táján oleson eladó. Cim a kiadoban. 3350

STR. REMUS 10. számú ház lakással és asztalosműhellyel olcsón és előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet Inarosok Hiteszövetkezeténél Arad 3421

KISEBB házat keresek megvétele havi részletre. Cim: a kiadoban. 3449

KERESK a központban 300.000 lejig jó állapotban lévő, jövedelmező házat. Alánlakokat a kiadoba kérek. 3478

Eladók parcellázott üres telket 7000 lejtől. A vételár több részletben fizethető. Belvárosi hátrészek: 1 szobás lakással 72.000 lei, 2 szobás lakással 120 000 lei, 3 szobás lakással 240.000 lei, 4 szobás lakással 360.000 lei. A vételár 10 év alatt kamatmentesen havi vagy negyedévi részletekben fizethető. Bővebbet Str. Consistoriului 46. Kapu alatt első ajtó jobbra. 3475

Belvárosban

Cosbuc-uccában 4 szoba, hall, fürdőszobás magánház alkalmi áron, 270.000 leiert.

Közvetlen a viadukt tulsó oldalán üzletes sarokház, 24.000 lei évi hozammal, áron alul, 120.000 leiert eladó.

Kizárólagos megbízott: Kiss Lajos „URANUL” ingatlanforgalmi irodája, városházával szemben, Str. Horia 2. számú II. em. 3456

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szóig csupán **20 lei.** :: szó 2 lei. ::

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este **9 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

ISMERETTSEG hiányában ezuton keresi nem aradi, de ittlakó középkori urinó, 70 év körüli figyelmes ur barátságát. Levelet „Meleg-barátság” a fiókiadó továbbít. 3450

ALKALMAZÁS.

BÁRMILYEN himzést, tüfestést, tűlmunkát, gob'ent, kelimet, arany és magas himzést vállalok. Str. Tâmpa I. sz., az emeleten. 3348

GEBILDETE, verhoir, ältere Dame, sucht ebensolche zu geselligem Verkehr, da viel allein. Adressen erbeten i. d. Administration. 3420

PERFEKTÜL főznitudo mindenest jun-15-re felvétetik. Cim Str. Dragalina 14. I em. jobb. 3444

100.000 LEIG I-rendü betáblázásra rakfárncoki vagy hasonló állást elfoglalnék. Farkas Lajos, Pancota 3439

PERFEKT szakácsnét keresek azonnalra vagy 15-ikére. Lusztig, Str. Popa Gheorge 15. 3448

SZOLID, vidéki házaspár — a férj hadirokkant — keres inkasszáns, kulcsár vagy házfelügyelői állást, esetleg kisebb kert kezelést vállalná. Cim a kiadóhivatalban 3454

Sürgösen keresek szobalcajnt. Jelentkezés délután 2 óra. Cim: Str. Eminescu 35., I. emelet. 3161

TISZTES-ÉRES kütöfhu felvétetik Victor Bartmes, Str. Nicu Filipescu 40. 3472

TISZTESÉRES megbízható mindenest felvétetik. Főznitudo előnyben. Ees túszerület. 3463

LAKÁS.

HÁROMSZOBÁS szép lakások kiadó azonnalra, vagy augusztus elsejére. Piata Luther 3. 3404

Négyszobás, magasföldszintes összkonfortos lakás augusztus 1-re kiadó Str. Baritiu 13. 3349

Háromszobás modern, ujonnan festett lakás azonnalra kiadó Bulev. Carol 70. 3376

NÉGY uccai szobából álló magasföldszintes, teljesen modern lakás augusztus elsejére kiadó Str. Duca 19. Kapubejárat Bul. Carol 3438

UCCAI előszobás egymásba nyíló garcon lakás esetleg beburorozva, június 15-re kiadó Str. Eminescu 44. 3429

AUGUSZTUS 1-re 3 vagy 4 szobás kertes lakást keresek. Ambrus. Bulv. Regele Ferdinand 65., I. 3445

KIADO háromszobás, elő- és fürdőszobás parkettás uccai lakás augusztus 1-re Pia Avram Iancu 5-6. 3459

ELLÁTAS.

ERDÉLYBEN, szász vidéken, nyaraló, tanár család elvállalja 13-16 éves urilánykák nyaraltatását, szigorú felügyelet mellett. Cim a kiadoban. 3442

VÉTEL ÉS ELADÁS.

GYÖNYÖRÜ papillon selyem princser kölykök eladók. Cim a kiadoban. 3440

MOTORKERÉKPÁR F. U. 560-as teljesen jókarban, eladó Str. Oituz 111. 3441

Fűh. és fahordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadóiban.

Szívbetegségek, éremeszesedés, magas vérnyomás, reuma, vese és hólyag, maiba'osok, idegrendszer, női bajok u m petetésekek gyulladás, rendetlen vérzés stb. lábadozók és vöröszegényeknek leeresodásabb gyógyhatással bír a

Lipovai gyógyfürdő

Radiumaktivitású szénsavdus, vasas, kénes és alkalikus ásványforrásai. 3458

Modern új szállodák, kényelmes szobák, elsősorban u dietikus konyha. Étlapszerinti háromszori étkezéssel és szoba fűtől naponta

MERCUR ÓL U. NITROLACKE U. CHEMISCHE PROD. TIMIȘOARA TELEFON 14-20.

Nyári kabátokat és ruhákat legszebben fest, tisztít

KNAPP 2999

Str. I. Bratianu 11. modernül berendezett vállalata Str. Ep. Radu 10

HATSCHER

INGATLANFORGALMI IRODÁJA
Arad. Bulv. Carol 46. (Lakás uzvanott.)
A Banca Nationala és az Ipartestület között.

ELŐNYÖS INGATLANAJÁNLAITAI:

1. Marosparti villanegyed legelőnyösebb helyén legmodernebb komforttal kétemeletes 1x3, 1x5 és 1x6 szobás, alkalmi áron.

2. Str. Consistoriuluihoz közel emeletes, 12 fürdőszobás lakással, 140.000 jövedelemmel, 1,350 000.

3. Központban kétemeletes nyolc bérleménnyel, parkettás lakásokkal és fürdőszobákkal, értékes, nagy telekkel, 1,575 000.

4. Str. Horia táján emeletes. jókarbani 4x3, 1x2 szobás, fürdőszobákkal, 1,100 000.

5. Piata A. Iancuhoz közel emeletes, 10 bérlemény, esslingeni rollók, vízvezeték, shone, 84.000 jövedelem, értékesíthető uccai telekkel, 700 000

6. Belvárosban, közel a Katedrálishoz 7 bérlemény (3. 2. 1 szobásak) alapítvány, circa 45 000 jövedelem, beépíthető uccai telekkel, vízvezeték, 350 000.

7. Str. Cogalniceanu táján emeletes új, 2x3 szoba, mellékhelyiségekkel, szárnyas ajtók, cserépkályhák, részben parkettázva, esslingeni rollókkal, garage 330 000.

8. Református templomhoz közel üzletes bérház 1x3, 1x2, 4x1 szobás, nagy műhely, 45 000 hozam, 450 000.

9. Belváros aszfaltos főútvonalán bérház 4 bérleménnyel, részben alapincézve, nagy szárazkapu bejárattal, vízvezeték, shone, 300.000.

10. Ligeti mozihoz közel magasföldszintes masszív 4x1 szobás komplett lakásokkal, 220 000.

11. Pernyárvában, közel a Calea Sagunához masszív, 1x3 szobás, üvegezett folyosóval, 3x1 szobás komplett lakásokkal, 170.000.

12. Calea Saguna táján 3 lakásos bérház, 300 öles gondozott kertésszettel és gyümölcsös, 100 000

13. Str. Dorobantilor táján 2 szobás komplett lakás 385 öles kerttel, 90.000.

14. Városligethez közel, üzletes sarokház 4x1 szobás komplett lakással, pincével, 140.000

15. Str. Cap. Ignat táján 1x2 és 1x1 szobás komplett lakás, külön épületben műhely és kamrák, 250 öles telekkel, 100 000, masszív épület, téglá

16. Ujmikalakán magasföldszintes, 2x1 szobás komplett lakás, külön mosókonyha kamrák 160 öles gyümölcsös, téglá, cserép épület, 80 000.

17. Calea Saguna táján új, üzletes 2 szobás komplett lakással, esslingeni rollók, pince, 180 öles kertes telek 25-30 000 bankteher, esetleg átvehető) 180 ezer

Ezekon kívül a város minden részében vannak már 40 000 lejtől kezdődő eladási megbízásaim magán-, bér- és üzletes házakra, villákra, minden árkokozatban, továbbá telkekre, földekre, tanács birtokokra és igen olcsó szőlőkre.

KÜLÖNFÉLÉK.

Beraktározási raktárban sürgösen olcsón beszerezhető egy UJ hálószoba, egy fehér leányszoba, villanycsillárak, egy Schöber-ágy és egy Hamburger ZONGORA. Strada Moise Nicoara No. 9-11. 3409

Kombinált butort

legmodernebb tervek szerint prima kivitelben készít: Molnár butorgyár, Str. Al. Gavra 22. — Dió-hálóék és ebédleék raktáron.

NYÁRI KIARUSITAS a Comisioaba. Ebédleék modern komplett 4800-tól, Singer varrógépek 1300-tól, náloszoba 2500-tól, Zongora 12.500, uri szoba 6000 lei, 2 angol klubtöl 1500 lei, saloa garnitúrák 3000 leitől, konyhakredencek 700, ezüst tárgyak 3.50 grja, perza szőnyegek, csillárak 500 leitől, 3 ajtós tükrös szekrény, gyermek ágyak, dísz tárgyak, testmőnyek. Zalogtárgyakra a legmagasabb összezeket csak az általunk képviselt timisoarai zálogház folyósítja. Meghosszabbításokat legolcsóbban vállalunk „COMISIO” biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13. Dacia mellett. 4637

SIEMSEN eladó dolgait beadni a Comisioaba, ármegjelölésével, kiteszük reklá kirakatunkba. Bul. Reg. Maria No. 13.